

Rozporządzenie wykonawcze

Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Zagranicznych, Sprawiedliwości, Skarbu, Kolei, Wyznań, Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Przemysłu i Handlu z dnia 21 marca 1925 r. do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 609).

Na zasadzie art. 116 ustawy z dnia 23 maja 1924 roku o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609) zarządza się co następuje:

Do art. 3 i 4.

§ 1. Za służbę w wojsku stałym w rozumieniu ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej należy uważać czynną służbę w jakimkolwiek rodzaju służby wojskowej, odbywaną w ustalonym w art. 4 pkt. 1, art. 44, 56 i 63 okresie czasu na podstawie orzeczenia komisji poborowej, stwierdzającego zdolność do służby w wojsku stałym (art. 35 pkt. a).

§ 2. Obowiązani do służby wojskowej, jeżeli nie pozostaje jako zawodowy lub nadterminowy, prze-

chodzi po ukończeniu służby w wojsku stałym do służby w rezerwie.

§ 3. Służba w pospolitem ruszeniu następuje po upływie ustawowego okresu służby w rezerwie oraz w wypadkach przewidzianych art. 35 c, (lub d) i art. 51.

§ 4. Obowiązani do służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu mogą być w okresie tej służby powoływani do czynnej służby w wojsku względnie na ćwiczenia wojskowe w wypadkach, przewidzianych art. 70, 73 ustęp trzeci i czwarty i art. 75.

Do art. 5.

§ 5. W czasie wojny wiek poborowy rozpoczyna się o dwa lata wcześniej i trwa na ogólnych zasadach do ukończenia lat 23. W tym okresie stawienie się przed komisją poborową jest obowiązkowe na każdorazowe zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 6.

§ 6. Cudzoziemcy, o których mowa w ustępie drugim art. 6, obowiązani są służyć w wojsku stałym przez określony ustawą czas, chociażby ich rocznik wskutek wcześniejszego wcielenia do wojska został już przedtem zwolniony do rezerwy, nie dłużej jednak, niż do chwili ukończenia 40 lat życia, z którą to chwilą bezwzględnie muszą być zwolnieni ze służby w wojsku stałym.

§ 7. O nadaniu obywatelstwa polskiego cudzoziemcom w wieku do lat 50 włącznie, zawiadamia władza administracyjna każdorazowo komendanta właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 8. Odbytą służbę wojskową w innym państwie powinien stający przed komisją poborową udowodnić. Przedstawione dowody mają być skierowane do dowódcy okręgu korpusu, celem wydania orzeczenia o ich wystarczalności.

Do art. 7.

§ 9. Osoby przebywające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej, o ile udowodnią obce obywatelstwo przed właściwą władzą administracyjną.

Do art 8 i 79, pkt. 4.

§ 10. Osoby obowiązane do powszechnej służby wojskowej można wyłączyć od spełnienia tego obowiązku (art. 3) w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądowym:

- a) na obszarze mocy obowiązującej rosyjskiego kodeksu karnego z roku 1903 na karę śmierci, ciężkiego więzienia, więzienia zastępującego dom poprawy;
- b) na obszarze mocy obowiązującej niemieckiego kodeksu karnego z 1871 roku na karę domu karnego (ciężkiego więzienia) lub na karę (śmierci lub więzienia), przy której orzeczono dodatkowo utratę obywatelskich praw honorowych;
- c) na obszarze mocy obowiązującej austriackiej ustawy karnej z 1852 roku za zbrodnie.

Skazanie za przestępstwo przewidziane w ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej pociąga za sobą możliwość wyłączenia od obowiązku spełnienia służby wojskowej tylko w razie orzeczenia kary ciężkiego więzienia (art. 93 i art. 96).

§ 11. W granicach § 10 można orzec wyłączenie od spełnienia obowiązku służby wojskowej bądź na zawsze, bądź na czas oznaczony lub aż do odwołania.

§ 12. Wyłączenie od spełnienia obowiązku służby wojskowej na zawsze można orzec: a) w razie skazania na bezterminowe (dożywotnie) ciężkie więzienie, b) w razie skazania na terminowe ciężkie więzienie, jeśli sprawca jest niegodny służenia w wojsku ze względu na szczególnie niskie pobudki, niezwykłą nikczemność, ujawnioną przy popełnieniu przestępstwa, lub widoczną niepoprawność.

§ 13. W innych wypadkach można orzec tylko czasowe wyłączenie od spełnienia obowiązku służby wojskowej.

Czasowe wyłączenie od spełnienia obowiązku służby wojskowej należy (o ile orzeka się na czas określony) orzec na przeciąg lat pięciu, jeżeli orzeka się względem osoby skazanej na karę pozbawienia wolności do lat pięciu, zaś na przeciąg lat dziesięciu, jeśli orzeka się je względem osoby skazanej na karę pozbawienia wolności powyżej lat pięciu. Terminy te liczy się od dnia odbycia kary, jej przedawnienia lub darowania.

W granicach powyższych terminów czasowe pozbawienie obowiązku wymienionego w ustępie pierwszym może być orzeczone „do odwołania”.

§ 14. Skazanie na obszarze jednej dzielnicy na jedną z kar względnie za jedno z przestępstw wymienionych w § 10 powoduje możliwość wyłączenia od obowiązku spełnienia służby wojskowej w myśl §§ 11 do 13 na całym obszarze Państwa.

§ 15. Prawo do wydawania orzeczeń wymienionych w §§ 10 do 13 przysługuje dowódcy okręgu korpusu, który decyduje po otrzymaniu pisemnej opinii prokuratora wojskowego.

§ 16. Przeciw orzeczeniu dowódcy okręgu korpusu, wyłączającemu od spełnienia obowiązku służby wojskowej przysługuje osobie wyłączonej, w terminie 14-dniowym od dnia zawiadomienia o tem orzeczeniu, zażalenie do Ministra Spraw Wojskowych, który rozstrzyga ostatecznie.

§ 17. Po upływie czasokresów wymienionych w § 13 obowiązek służby wojskowej winien być dopełniony na zasadach ogólnych.

§ 18. W razie wojny obowiązek służby wojskowej osób wyłączonych w myśl powyższych przepisów od jego spełnienia, będzie określony rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 11.

§ 19. Obszar Rzeczypospolitej Polskiej jest podzielony pod względem administracji poborowej na powiatowe komendy uzupełnień (P.K.U.), których wykaz, jak również wykaz powiatów do nich przydzielonych, zawiera załącznik Nr. 1 do niniejszego rozporządzenia.

Ewentualne późniejsze zmiany tego wykazu przeprowadza Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Do art. 12 i 13.

§ 20. Czynności dotyczące poboru, oraz uzupełnienia wojska i administracji rezerw obejmują:

- a) sprawy należące do właściwości władz administracyjnych,
 - b) sprawy należące do właściwości władz wojskowych,
 - c) sprawy należące do właściwości władz administracyjnych i wojskowych.
- § 21. Do właściwości władz administracyjnych I-ej instancji względnie władz samorządowych należą:

I. CZYNNOCI PRZYGOTOWAWCZE DO POBORU.

- a) czuwanie nad należytem sporządzeniem rejestrów i spisów poborowych (art. 20 do 24);
- b) sporządzanie list poborowych (art. 26);
- c) przeprowadzanie dochodzeń w sprawach dotyczących skrócenia lub odroczenia czasu służby wojskowej;
- d) przygotowanie poboru, a mianowicie: opracowanie planu poboru w ścisłym porozumieniu z władzami wojskowymi, wyznaczanie lekarzy cywilnych, zabezpieczenie

współdziałaniu w komisjach przedstawicieli samorządu, wyznaczenie cywilnych członków i cywilnego personelu pomocniczego, do komisji poborowych;

- e) ogłaszanie zarządzeń o przeprowadzeniu poboru.

II. ORGANIZACJA POBORU.

- a) przewodnictwo w komisjach poborowych (art. 16);
- b) zabezpieczenie i dostarczenie lokalu dla komisji poborowych (art. 17);
- c) zaopatrzenie komisji poborowych w niezbędne środki materialne (art. 17);
- d) podział pracy między członków cywilnych komisji i cywilny personel pomocniczy;
- e) zabezpieczenie porządku i ciągłości prac komisji poborowych;
- f) prowadzenie listy poborowej (egzemplarza władzy administracyjnej (art. 26);
- g) czuwanie nad zgodnością decyzji komisji poborowej z odnośnymi wpisami w listach poborowych;
- h) prowadzenie protokołu komisji poborowej;
- i) sporządzanie i doręczanie dokumentów poborowych;
- j) prowadzenie wykazów osób korzystających z odroczenia, prawa do półtorarocznej służby, oraz wysłanych na ekspertyzę szpitalną;
- k) sprawozdanie o wynikach poboru do województw.

III. CZYNNOSCI PO UKONCZENIU POBORU OGÓLNEGO.

- a) zwoływanie dodatkowych komisji poborowych,
- b) ściganie uchylających się od poboru, przymusowe ich doprowadzenie i ewidencja tych osób,
- c) przyjmowanie zażaleń na decyzje komisji poborowych w sprawach dotyczących skrócenia lub odroczenia służby wojskowej, sprzeciwów zgłoszonych przez przedstawicieli władz wojskowych, oraz nadawanie im należytego biegu (art. 60),
- d) szczegółowe sprawozdanie o poborze w danym powiecie.

§ 22. Do właściwości władz administracyjnych II-ej instancji należy:

- a) zwoływanie komisji rozpoznawczych (art. 18 i 19), a mianowicie: wyznaczenie cywilnych członków do komisji rozpoznawczej oraz podział pracy między cywilnych członków komisji rozpoznawczej i jej cywilny personel pomocniczy,
- b) przygotowanie i rozpatrywanie spraw przesłanych do komisji rozpoznawczej (art. 18, a, b, c),
- c) przewodnictwo w komisji rozpoznawczej (art. 19),
- d) przedkładanie spraw do III-ej instancji w wypadkach art. 60.

§ 23. Do zakresu działania władz administracyjnych wogóle należy nadto:

- a) czuwanie nad wypełnieniem obowiązku meldowania się (art. 73 i 75),
- b) współdziałanie z władzami wojskowymi przy powoływaniu rezerwistów na ćwiczenia i przy przeprowadzaniu zebrań kontrolnych (dostarczanie asystencji policji, opublikowanie zebrań kontrolnych i t. d.),
- c) współdziałanie w sprawach zwolnienia od obowiązku służby wojskowej na zasadzie obywatelstwa (art. 79),
- d) karanie w drodze administracyjnej za przestępstwa z art. 87 i 98.

§ 24. Czynności należące w myśl § 20 pkt. b) do właściwości władz wojskowych są:

I. CZYNNOSCI ZWIĄZANE Z POBOREM.

- a) wyznaczenie wojskowych członków do komisji poborowych i rozpoznawczych,
- b) prawo sprzeciwu w sprawach przyznania skrócenia lub odroczeń służby wojskowej w komisjach poborowych (art. 60),
- c) przyjmowanie zgłoszeń ochotników (art. 63),
- d) przeznaczanie poborowych do poszczególnych rodzajów służby w wojsku,
- e) prowadzenie drugiego egzemplarza listy poborowych w powiatowej komendzie uzupełnień,
- f) zestawianie wykazów statystycznych o wynikach poboru, potrzebnych dla celów wojskowych,
- g) wcielanie do wojska.

II. EWIDENCJA I ADMINISTRACJA REZERW.

- a) ewidencja rezerw i pospolitego ruszenia (rozdział XI B,C),
- b) przeprowadzanie zebrań kontrolnych i powoływanie do ćwiczeń wojskowych.

§ 25. Czynności należące w myśl § 20 pkt. c), wspólnie do władz administracyjnych I-ej instancji i powiatowych komend uzupełnień są:

- a) sporządzanie planu poboru przez władze administracyjne w ścisłym porozumieniu z władzami wojskowymi,
- b) dokonywanie w listach poborowych wszelkich uzupełnień, sprostowań i zmian zaszytych w międzyczasie w stosunku do poborowego, po wzajemnym porozumieniu się władzy administracyjnej I-ej instancji z powiatową komendą uzupełnień (art. 26),
- c) badanie lekarskie poborowych (ochotników) dla ustalenia zdolności do służby wojskowej (art. 35),
- d) orzekanie komisji poborowej co do zdolności do służby wojskowej (art. 16 i 35),
- e) orzekanie w przedmiocie udzielania skrócenia lub odroczenia służby wojskowej (art. 60).

§ 26. Czynności wspólne władz administracyjnych i wojskowych II-ej instancji są:

- a) badanie lekarskie w komisjach rozpoznawczych poborowych, co do których zdol-

ności do służby wojskowej zaszła różnica zdań między lekarzami (art. 18),

- b) badanie fizycznej zdolności poborowych w komisjach rozpoznawczych w wypadkach przewidzianych art. 39 i 40,
- c) orzekanie komisji rozpoznawczej co do zdolności poborowych do służby wojskowej (art. 18 a) i b),
- d) orzecznictwo w przedmiocie sprzeciwów lub zażaleń odnośnie do udzielania skrócenia lub odroczeń służby wojskowej,
- e) orzecznictwo w komisji rozpoznawczej przy badaniu mężczyzn — członków rodzin poborowych, ubiegających się o odroczenie (art. 18 c).

§ 27. Do czynności władz administracyjnych i wojskowych III-ej instancji należą:

- a) decyzje w wypadkach nieosiągnięcia porozumienia między wojewodą a dowódcą okręgu korpusu w trybie przewidzianym w art. 60,
- b) decyzje w sprawie unieważnienia orzeczeń komisji poborowych w wypadkach przewidzianych w art. 39 ustęp 1,
- c) decyzje w sprawach zwolnienia od powszechnego obowiązku służby wojskowej w wypadkach z art. 79 ustęp 1, pkt. 3 i ustęp 4.

Do art. 14.

§ 28. Do obowiązków urzędów konsularnych w myśl art. 14 należy:

- a) sporządzanie rejestrów osób, obowiązanych do służby wojskowej, przebywających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (art. 20 ustęp 5),
- b) sporządzanie spisów poborowych przebywających zagranicą (art. 22),
- c) nadzór nad wyjazdem do kraju poborowych, przebywających zagranicą z chwilą zarządzenia poboru,
- d) udzielanie przesunięć terminu stawienia się do poboru w kraju oraz odroczeń terminu odbycia służby w wojsku stałym (§§ 193, 216, 217),
- e) nadzór nad wykonywaniem obowiązujących przepisów meldunkowych przez oficerów i szeregowych rezerwy, przebywających zagranicą,
- f) nadzór nad wyjazdem do kraju oficerów i szeregowych rezerwy przebywających zagranicą, z chwilą powołania ich na ćwiczenia,
- g) udzielanie odroczeń odbycia ćwiczeń wojskowych szeregowym rezerwy,
- h) nadzór nad jaknajszyszym powrotem do kraju oficerów i szeregowych rezerwy zamieszkałych zagranicą w razie ogłoszenia mobilizacji,
- i) utrzymywanie ewidencji oficerów i szeregowych rezerwy, zamieszkałych zagranicą.

Zakres działania urzędów konsularnych w krajach poza Europą obejmuje tylko czynności wymienione powyżej pod a), b), e), i).

§ 29. Wzajemna korespondencja między urzędami konsularnymi a władzami administracyjnymi i wojskowymi I-ej i II-ej instancji w sprawach wynikających z art. 14 i § 572 odbywa się bezpośrednio,

Do art. 16.

§ 30. Przewodniczącym komisji poborowej jest z urzędu kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji, właściwej dla obszaru, na którym odbywa się pobór. W tych wypadkach, w których kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji nie będzie mógł przewodniczyć, wojewoda wyznacza zastępcę z pośród podległych sobie urzędników referendarskich, co najmniej VII stopnia służbowego. W miastach, w których władzą administracyjną I-ej instancji jest magistrat, przewodniczy prezydent miasta, lub jego urzędowy zastępca.

§ 31. Przewidzianego w punkcie 4, art. 16 lekarza wyznacza wojewoda z pośród podległych sobie lekarzy cywilnej administracji państwowej.

§ 32. W razie niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej jednego z lekarzy rządowych (cywilnego względnie wojskowego, punkt 3 i 4. art. 16), wojewoda powołuje do pełnienia ich funkcji zastępczo cywilnych lekarzy wolnopracujących.

Powołanie zastępcy lekarza wojskowego, następuje na żądanie dowódcy okręgu korpusu.

§ 33. Koszty podróży i wysokość diet, iako też kosztu wynagrodzenia dziennego cywilnych lekarzy wolnopracujących, powołanych do komisji poborowych w zastępstwie lekarzy rządowych (cywilnych lub wojsk.), ponosi odnośnie do zastępców lekarzy cywilnych, budżet Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, odnośnie zaś do zastępców lekarzy wojskowych, budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych. Wysokość diet, jako też wspomnianego wynagrodzenia dziennego tych lekarzy oblicza się według VII stopnia służbowego funkcjonariuszów państwowych (szczebel a), przy czym wynagrodzenie dzienne równa się 1/30 części uposażenia miesięcznego wymienionej grupy i szczebla, bez uwzględnienia dodatku ekonomicznego na rodzinę. (Art. 4. ustawy z dnia 9. października 1923 roku o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska, Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

§ 34. Na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, kieleckiego, białostockiego, łódzkiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, jako też na obszarze ziemi wileńskiej, przedstawiciele samorządu powiatowego do komisji poborowych wyznacza sejmik, w miastach zaś wydzielonych ze związku powiatowego na obszarze tych województw, wyznacza rada miejska.

Na obszarze województw: tarnopolskiego, stanisławowskiego, lwowskiego, krakowskiego, tudzież na obszarze powiatów: Cieszyn, Bielsko-powiat, Bielsko-miasto z obszaru województwa śląskiego, przedstawiciele tych wyznacza rada powiatowa względnie komisarz rządowy po wysłuchaniu rady przybocznej. W miastach o własnym statucie wyznacza ich rada miejska.

Na obszarze województw: pomorskiego, poznańskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego, wyznaczają przedstawiciele samorządu wydziały po-

wiatowe, w miastach zaś wydzielonych z powiatowego związku komunalnego, wyznaczają ich rady miejskie.

Wymienieni powyżej przedstawiciele samorządu zasiadają w komisji poborowej w czasie czynności, dotyczących osób stających do poboru z obszaru przez nich reprezentowanego.

§ 35. Przy ustalaniu składu osobowego komisji poborowej ma być przygotowane powołanie zastępców dla wszystkich członków komisji w ten sposób, by w razie potrzeby zastępca mógł bezzwłocznie zastąpić odnośnego członka komisji.

§ 36. Na lekarzy wojskowych, członków komisji poborowej, należy wyznaczać przede wszystkim lekarzy w stopniu oficerów sztabowych. W razie niemożności powołania takich lekarzy można wyznaczać lekarzy w stopniu oficerów młodszych, przeszkolonych w wojskowej szkole sanitarnej.

§ 37. Wezwanie dla wzięcia udziału w pracach komisji poborowej winno być imienne i obowiązuje daną osobę do terminowego przybycia na miejsce urzędowania komisji poborowej. Powyższe wezwanie należy wysyłać za pokwitowaniem odbioru i zawczasu, tak, ażeby osoby zainteresowane mogły je otrzymać najpóźniej na dwie doby przed rozpoczęciem czynności komisji poborowej.

§ 38. W razie uzasadnionej niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej powinny dane osoby zawiadomić o tem niezwłocznie kierownika władzy administracyjnej I-ej lub II-ej instancji, zależnie od tego, który z nich ma wyznaczyć zastępcę. W tych wypadkach władze administracyjne winny postępować tak, by wykluczyć możliwość przerwy w pracach komisji poborowych.

§ 39. Zmiana przewodniczącego lub poszczególnych członków komisji poborowych w czasie ich urzędowania może nastąpić na skutek zarządzenia wojewody, względnie dowódcy okręgu korpusu, jednak tak, by nie wywołać przerwy w toku urzędowania komisji.

§ 40. Poza członkami wymienionymi w art 16, w czynnościach komisji poborowych biorą udział następujące osoby:

a) ze strony cywilnej: urzędnik referendarski władzy administracyjnej I-ej instancji w charakterze referenta spraw wojskowych, podpadających orzecznictwu komisji poborowej, urzędnik kancelaryjny władzy administracyjnej I-ej instancji w charakterze pisarza, niższy funkcjonariusz państwowy odnośnej władzy administracyjnej I-ej instancji dla obsługi wagi i miary i odpowiednia ilość funkcjonariuszów policji państwowej;

b) ze strony wojskowej: odpowiednia ilość pisarzy (najmniej 4-ch).

§ 41. Komisje poborowe jako takie nie są upoważnione do bezpośredniego porozumiewania się, z cywilnymi władzami. W razie konieczności takiego porozumiewania się, zwracają się one do właściwych władz administracyjnych I-ej instancji.

§ 42. Komisje poborowe urzędują w okresie ogólnego poboru codziennie, w godzinach ustalonych przez wojewodę, z wyjątkiem niedziel i świąt rzymsko-katolickich. W okolicach zamieszkałych w więk-

szości przez obywateli wyznań niekatolickich, lub niechrześcijańskich, uznanych przez Państwo Polskie, komisji poborowych nie należy, o ile możności, zwoływać w najuroczystsze ich święta. Chwilowa konieczna przerwa w czynnościach komisji poborowych może nastąpić wskutek zarządzeń przewodniczących.

§ 43. Z czynności swych każda komisja poborowa spisuje protokół według wzoru Nr. 1, w którym należy uwidocznnić skład osobowy komisji, oraz godzinę rozpoczęcia i ukończenia jej urzędowania. Ponadto w protokole należy zaznaczyć:

- a) jaka ilość poborowych, względnie mężczyzn — członków rodzin poborowych była na dany dzień wezwana według planu poboru,
- b) ilu faktycznie stanęło do przeglądu,
- c) ilość poborowych uznanych za zdolnych do służby w wojsku stałym (kategoria A),
- d) ilość poborowych, zakwalifikowanych do kategorii B, C, D, lub E,
- e) ilość osób, którym przyznano prawo do służby półtorarocznej,
- f) ilość osób, którym przyznano odroczenia na zasadzie art. 53, a, b, c,
- g) ilość poborowych, wysłanych na ekspertyzę szpitalną, oraz na leczenie w myśl art. 37,
- h) ilość osób, zaliczonych do pospolitego ruszenia na mocy art. 51,
- i) ilość osób, którym usprawiedliwiono niestawienie się,
- k) ilość osób, którym niestawienie się nie zostało usprawiedliwione,
- l) ewentualne sprzeciwy wojskowego członka komisji,
- m) ewentualne zastrzeżenia członków komisji poborowych i inne wydarzenia.

Protokół prowadzi urzędnik kancelaryjny władzy administracyjnej I-ej instancji, pod osobistym nadzorem i odpowiedzialnością przewodniczącego.

§ 44. Protokoły komisji poborowych wpisuje się do książki protokółów, której stronic mają być ponumerowane. Wszystkie karty tej książki powinny być przeszyte sznurkiem, zaopatrzoną przy końcu książki w pieczęć lakową odnośnej władzy administracyjnej I-ej instancji, a ilość stronic powinien stwierdzić podpisem kierownik tej władzy. Po ukończeniu czynności poborowych, przewodniczący komisji poborowej przekazuje protokoły władzy administracyjnej I-ej instancji.

§ 45. Do najważniejszych zadań komisji poborowych należy:

- a) orzekanie o zdolności do służby wojskowej poborowych i ochotników, względnie innych osób, obowiązanych do służby wojskowej,
- b) rozpatrywanie i rozstrzyganie prośb o skrócenie lub odroczenie służby wojskowej, przedłożonych komisji poborowej,
- c) badanie mężczyzn — członków rodzin poborowych, celem stwierdzenia stopnia ich zdolności do pracy (zarobkowania),
- d) odsyłanie poborowych do szpitali w myśl art. 37.

§ 46. Przewodniczący komisji poborowej jest obowiązany dbać o planowość, prawidłowość i powagę całej akcji poboru, jako też o ład i porządek w lokalu komisji poborowej, oraz zapewnić temu lokalowi dostateczne bezpieczeństwo nazewnątrz i wewnątrz. Przewodniczący sprawdza identyczność stojących do poboru oraz członków ich rodzin, przyczem pomocni mu są naczelnicy gmin, względnie sołtysi. Przewodniczący komisji poborowej podpisuje wszystkie dokumenty poborowe, które komisja wydaje poborowym.

Przez cały czas, na który komisja poborowa została powołana, przewodniczący jest odpowiedzialny za należyte i bezpieczne przechowywanie list poborowych, wykazów, druków, pieczęci, dokumentów i przedmiotów, potrzebnych do badania poborowych, pochodzących od władz cywilnych, a co do pochodzących od władz wojskowych tylko wtedy, gdy warunki miejscowe nie pozwalają na bezpieczne przechowanie ich u władz wojskowych.

§ 47. Obradami i urzędowaniem komisji poborowej kieruje przewodniczący. Członkowie komisji poborowej oraz personel pomocniczy cywilny powinni stosować się do zarządzeń przewodniczącego, wydanych w zakresie czynności komisji poborowej.

Podczas poboru przewodniczący komisji dyktuje do list poborowych wszelkie decyzje i orzeczenia komisji poborowej.

§ 48. Przewodniczący ma obowiązek przestrzegać, by każde orzeczenie lekarskie, wpisane do obu egzemplarzy list poborowych, było podpisywane przez lekarzy czytelnie, oraz dopilnowuje podpisywania list poborowych przez pozostałych członków komisji, w trybie § 92 niniejszego rozporządzenia.

§ 49. Wykonywanie decyzji komisji poborowej należy do przewodniczącego.

§ 50. W sprawach, przekraczających kompetencję przewodniczącego, powinien się on zwrócić do właściwej władzy administracyjnej.

§ 51. Obowiązki wojskowego członka komisji poborowej (komendanta powiatowej komendy uzupełnień, względnie oficera sztabowego wyznaczonego na jego miejsce) są:

- a) czynny udział w orzecznictwie komisji,
- b) przeznaczenie uznanych za zdolnych do służby w wojsku stałym do poszczególnych rodzajów służby w wojsku, zgodnie z obowiązującymi przepisami; w wypadkach wątpliwych przeznaczenie powinno być dokonane po porozumieniu się z lekarzem wojskowym,
- c) prowadzenie podczas poboru egzemplarza listy poborowej, przeznaczonego dla powiatowej komendy uzupełnień i odnotowywanie w nim wszelkich decyzji komisji poborowej,
- d) prowadzenie przy pomocy pisarzy wojskowych imiennej listy przeznaczenia (według wzoru 2) i wypełnianie książki przydziałów (wzór 2a.)—dla uznanych za zdolnych do służby w wojsku stałym, według rodzajów służby w wojsku i kolejności ich stawiania się do poboru,
- e) prowadzenie przy pomocy pisarzy wojskowych głównej książki ewidencyjnej, założo-

nej przez powiatową komendę uzupełnień, na podstawie listy poborowej,

f) zestawienie codziennych wykazów statystycznych, potrzebnych dla władz wojskowych, stosownie do otrzymanych instrukcji,

g) podział czynności wojskowego personelu pomocniczego, przydzielonego do komisji poborowej.

Wojskowy członek komisji poborowej, celem zestawienia wykazów wymienionych w punkcie f), ma prawo wglądu do protokołu komisji poborowej, także po ukończeniu jej czynności.

§ 52. Prawo sprzeciwu (art. 60) przy wydawaniu przez komisje poborowe orzeczenia o przyznaniu lub odmowie prawa do półtorarocznej służby, lub do odroczeń, przysługuje tylko wojskowemu członkowi komisji poborowej.

§ 53. Lekarz wojskowy ma dbać, ażeby przegląd lekarski odbył się ściśle według wojskowych przepisów sanitarnych. W razie nieobecności lekarza wojskowego, obowiązek ten przechodzi na lekarza, który go zastępuje, o ile w danej komisji poborowej nie zasiada lekarz cywilnej administracji państwowej.

§ 54. Obowiązkiem lekarza wojskowego, jak i lekarza cywilnego, jest jaknajdokładniejsze zbadanie stanu zdrowia poborowego (ochotnika) i w zależności od tego określenie stopnia zdolności jego do służby wojskowej. Orzeczenie lekarskie wpisuje i podpisuje w karcie indywidualnej badanego jeden z lekarzy komisji poborowej. Ponadto orzeczenie lekarskie ma być wpisane do obu egzemplarzy listy poborowej, pod dyktandem przewodniczącego i podpisane w trybie § 92.

§ 55. Lekarze ściśle kierują się przy badaniu stanu zdrowia poborowego (ochotnika) obowiązującymi przepisami wojskowymi do oceny zdolności do służby wojskowej. Wniosek na odesłanie poborowego do szpitala wojskowego, celem specjalnego badania (ekspertyza), stawiają lekarze w tych wypadkach, gdy nie można określić rodzaju lub rozmiaru jego cierpienia fizycznego na miejscu, względnie gdyby to wymagało dłuższej lekarskiej obserwacji, lub specjalnego zbadania stanu chorobowego.

§ 56. W razie rozbieżności zdań lekarzy odnośnie do stanu zdrowia poborowego, przewodniczący komisji zarządza odesłanie poborowego do komisji rozpoznawczej. W tych wypadkach orzeczenie każdego z lekarzy należy wpisać i podpisać w obu listach poborowych i w karcie indywidualnej badanego.

Orzeczenie lekarskie, wpisywane do list poborowych powinno zawierać numer paragrafu odnoszących przepisów wojskowych do oceny zdolności, oraz omówienie stanu chorobowego badanego, przewidzianego w odpowiednim paragrafie tych przepisów.

§ 57. Lekarze mają prawo głosu we wszystkich sprawach, wchodzących w zakres prac komisji poborowych, co do których wymagane jest orzeczenie całej komisji.

§ 58. Funkcje pomocniczego personelu, przeznaczonego do pomocy przy badaniu lekarskim, reguluje przewodniczący w porozumieniu z lekarzami.

§ 59. Przewodniczący danej gminy powinien być obecny naczelnik gminy, względnie jego zastępca, oraz, o ile nie zachodzą szczególne przeszkody, co najmniej jeden funkcjonariusz z zarządu tej gminy. W tych częściach Rzeczypospolitej Polskiej, w których istnieją gminy zbiorowe, może naczelnik gminy powołać do pomocy jednego lub więcej z pomiędzy sołtysów danej gminy.

§ 60. Obowiązkiem osób wymienionych w § 59 jest terminowe (punktualne) doprowadzenie poborowych do poboru, nadzór nad ich czystością i trzeźwością oraz utrzymywanie porządku pomiędzy nimi; naczelnik gminy jest ponadto obowiązany do stwierdzenia tożsamości osób, stających do poboru z jego gminy oraz do udzielania komisji żądanych przez nią wyjaśnień, dotyczących poborowych obecnych i nieobecnych.

Naczelnik gminy ma obowiązek przynoszenia ze sobą egzemplarza spisu poborowych, w którym wpisuje wszystkie wypadki niestawienia się poborowych do poboru.

§ 61. Zadaniem urzędnika referendarskiego władzy administracyjnej I-ej instancji, przydzielonego do komisji poborowej jest:

- a) przygotowanie na każdy dzień spraw, podlegających rozpatrzeniu i załatwieniu przez komisję poborową oraz kart indywidualnych,
- b) sprawdzenie przy pomocy naczelnika odnośnej gminy względnie jego zastępcy tożsamości poborowych, doprowadzonych do komisji,
- c) referowanie w komisji poborowej prośb o skrócenie i odroczenie służby wojskowej,
- d) współdziałanie w nadzorze nad należytem prowadzeniem list poborowych (egzemplarzy władzy administracyjnej),
- e) wypełnianie i wydawanie poborowym (ochotnikom) dokumentów poborowych,
- f) odbieranie i przechowywanie kart indywidualnych,
- g) prowadzenie protokołu badań mężczyzn — członków rodzin poborowych (wzór 3),
- h) prowadzenie imiennego wykazu poborowych, wysyłanych na ekspertyzę szpitalną (wzór Nr. 4) lub na leczenie.

§ 62. Członkowie komisji poborowej, jak również osoby pełniące w niej funkcje pomocnicze są obowiązani zachować tajemnicę co do przebiegu obrad i chorób, stwierdzonych u poborowych (ochotników). Przepis ten nie obowiązuje w wypadkach żądania wyjaśnień przez właściwe władze.

§ 63. Nieporozumienia zaszłe między członkami komisji powinien rozstrzygać przewodniczący w granicach swej kompetencji.

Poszczególni członkowie komisji mają prawo w sprawach poborowych przedstawić przewodniczącemu, bądź też swoim władzom służbowym swoje wnioski.

§ 64. Nieporozumienia wynikłe podczas urzędowania komisji poborowej nie mogą być powodem do samowolnego porzucenia urzędowania przez członków lub przewodniczącego komisji.

§ 65. Władze administracyjne I-ej instancji są obowiązane zaopatrzyć komisje poborowe w niezbędną

ustawy, rozporządzenia i instrukcje, dotyczące spraw poborowych, względnie przeprowadzenia poboru.

§ 66. Przed rozpoczęciem poboru przewodniczący wydaje każdego dnia wszelkie zarządzenia potrzebne do prawidłowego przeprowadzenia poboru i do zachowania ciągłości prac komisji poborowej. W szczególności dba on o celowy rozdział funkcji oraz o utrzymanie porządku w poszczególnych ubikacjach lokalu komisji poborowej i w jego otoczeniu, tudzież o spokojny przebieg przystępowania poszczególnych poborowych do badania.

§ 67. O ile w danym dniu przedstawiono komisji poborowej podania o przedłużenie odroczeń, udzielonych w poprzednim roku (zgodnie z ustępem ostatnim art. 53) wówczas ona rozpatruje te podania i orzeka o udzieleniu ponownego odroczenia.

Tacy poborowi nie podlegają ponownemu badaniu lekarskiemu w komisji poborowej, lecz utrzymuje się co do nich w mocy poprzednie orzeczenie.

Jeżeli dla udzielenia przedłużenia takiego odroczenia zachodzi konieczność zbadania mężczyzny — członka rodziny uznanego w roku ubiegłym za czasowo niezdolnego do pracy, przewodniczący zarządza zarazem jego ponowne zbadanie.

§ 68. W czasie trwania przeglądu lekarskiego w sali komisji poborowej należy zachować bezwzględny spokój. Po ukończeniu wstępnych czynności (§§ 66 i 67) przewodniczący komisji poborowej oznacza kolejność stawania w danym dniu gmin do przeglądu lekarskiego.

Po ustaleniu tej kolejności, ogłoszonej naczelnikom gmin, ci ostatni winni natychmiast zgrupować poborowych swej gminy i oczekiwać dalszych zarządzeń przewodniczącego.

§ 69. Przewodniczący komisji poborowej poleca z grupy danej gminy wprowadzić po kolei według listy poborowej tyłu poborowych, ilu będzie można umieścić w poczekalni i rozbieralni. Poborowi, wprowadzeni do lokali w liczbie wskazanej przez przewodniczącego, rozbierają się w rozbieralni, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w § 71 ustęp trzeci, i wchodzi do sali komisji ze swymi dokumentami, stwierdzającymi tożsamość osoby. Po wprowadzeniu każdego poborowego do sali komisji poborowej, urzędnik referendarski sprawdza jego tożsamość i wydaje mu kartę indywidualną według wzoru Nr. 5. z wpisaniem na niej nazwiskiem i innymi danymi.

§ 70. Poborowy wraz z kartą indywidualną zostaje skierowany do mierzenia wzrostu, a następnie do wagi. Osoba wyznaczona do mierzenia i ważenia wpisuje ołówkiem kopijowym pod nieustającą kontrolą jednego z lekarzy ustalone wymiary do karty indywidualnej. Następnie lekarz cywilny lub wojskowy dokonywa, zależnie od ustalonego podziału czynności, zbadania objętości piersi, bystrości wzroku i słuchu. Odnośne dane podaje do wiadomości komisji, a przewodniczący poleca wpisać je do odnośnych rubryk obu egzemplarzy list poborowych.

§ 71. Po ustaleniu powyższych danych lekarz wojskowy bada ogólny stan zdrowia poborowego i po uzgodnieniu swej opinii z opinią lekarza cywilnego, wydaje orzeczenie co do stanu zdrowia i stanu zdolności do służby wojskowej.

Lekarze działają jedynie na podstawie własnego przeświadczenia i przepisów wojskowo-sanitarnych, w wypadkach jednak, gdy poborowy przedkłada świadectwo lekarskie, stwierdzające u niego jakąś chorobę, to świadectwa te mogą być wzięte tylko pod uwagę, jednak nie mogą w niczem krępować zdania lekarzy. Lekarze nie mają prawa wydawać poborowym żadnych świadectw, stwierdzających wyniki przeglądu lekarskiego w komisji poborowej.

Badanie ma się odbywać w sposób zgodny z wojskowymi przepisami sanitarnymi, przyczem, o ile podlegający badaniu, z powodu istnienia u niego pewnych chorób, anormalności fizycznej i t. p., mogących wywołać w nim zrozumiałe uczucie wstydu — wyrazi prośbę o zbadanie go w nieobecności innych osób, nienależących do komisji poborowej, należy w miarę możliwości prośbę tę uwzględnić. Tacy poborowi powinni zgłosić swą prośbę u naczelnika gminy, który przedstawia ich do poboru i zawiadamia o tem przewodniczącego.

§ 72. Orzeczenie lekarskie wpisuje jeden z lekarzy komisji poborowej do karty indywidualnej atramentem lub ołówkiem kopjowym i komunikuje je ustnie i dobitnie komisji poborowej. Orzeczenie to zostaje pod dyktandem przewodniczącego wpisane do list poborowych (obu egzemplarzy) i podpisane w trybie § 92. Jeżeli uzgodnienie opinii lekarskiej pomiędzy obu lekarzami nie mogło nastąpić, wówczas obie opinie zostają wpisane do karty indywidualnej oraz do obu egzemplarzy listy poborowej.

§ 73. Na podstawie orzeczenia lekarskiego komisja poborowa wydaje jedno z orzeczeń przewidzianych w art. 35 punkt a) do e), które przewodniczący poleca wpisać do obu egzemplarzy list poborowych.

§ 74. W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami orzeczenie z art. 35 a) do e), nie może zapaść w komisji poborowej a natomiast:

- a) w wypadku dwóch odmiennych orzeczeń lekarskich, komisja poborowa przekazuje zbadanie zdolności poborowego do służby wojskowej komisji rozpoznawczej,
- b) w wypadku zaś, jeżeli jeden z lekarzy nie może wydać orzeczenia, gdyż zdaniem jego konieczne jest badanie szpitalne, wówczas komisja poborowa poweźmie decyzję odesłania poborowego do szpitala wojskowego, celem dokonania ekspertyzy. Odnosna decyzja komisji poborowej zostaje pod dyktandem przewodniczącego wpisana do obu egzemplarzy list poborowych.

§ 75. Badaniu lekarskiemu w komisji poborowej nie podlegają:

- a) poborowi doprowadzeni do komisji z cierpieniami, wymienionymi w § 184 niniejszego rozporządzenia, o ile komisji będzie przedstawione jedno ze świadectw wymaganych w tym paragrafie,
- b) poborowi, cierpiący na padaczkę (epilepsję) o ile będzie to stwierdzone świadectwem lekarza powiatowego, względnie jednego ze szpitali publicznych, stwierdzającym istnienie tego cierpienia, oraz drogą wskazaną w § 185,
- c) duchowni, zgodnie z art. 51.

§ 76. Po wpisaniu do obu egzemplarzy list poborowych orzeczenia lekarskiego i decyzji komisji poborowej, przewodniczący odsyła poborowego wraz z kartą indywidualną do wojskowego członka komisji poborowej, który wpisuje odnosne dane do listy przeznaczenia i książki przydziałów, oraz do głównej księgi ewidencyjnej.

§ 77. Przydział do rodzaju służby w wojsku, nadany poborowemu uznanemu za zdolnego do służby w wojsku stałym, przez wojskowego członka komisji poborowej ma być dokonany stosownie do odpowiednich zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych i wpisany do obu egzemplarzy list poborowych w rubryce 15. (uwagi).

Odnosna decyzja nazywa się przeznaczeniem.

§ 78. Z kolei poborowy oddaje swą kartę indywidualną urzędnikowi referendarskiemu komisji dla wystawienia mu właściwego dokumentu. Po ukończeniu tych czynności poborowy opuszcza salę komisji poborowej i oczekuje na wydanie mu dokumentu.

§ 79. Względem poborowych, których w roku poprzednim uznano za czasowo niezdolnych do służby wojskowej (art. 35 b), należy zachować ten sam tryb postępowania, jak wskazano wyżej.

§ 80. Przyznawanie odroczeń służby wojskowej starającym się po raz pierwszy, z reguły odbywa się po zbadaniu ich oraz wszystkich innych poborowych w dniu przeglądu (art. 60).

§ 81. Jeżeli korzystający z odroczenia służby wojskowej w myśl art. 53 a), b), c), stanęli przed komisją poborową urzędującą podczas ogólnego poboru lub dodatkowo, w celu przedłużenia tego odroczenia i jednocześnie zawiadomili o nabytej w czasie odroczenia chorobie lub ułomności, która mogłaby wpłynąć na zmianę pierwotnie nadanej im kategorii zdolności do służby wojskowej na inną, to takich odroczonek przewodniczący oddaje do dyspozycji wojskowego członka komisji, który, o ile możliwości w tym samym dniu, po ukończeniu urzędowania komisji poborowej, stawia ich przed komisją wojskowo-lekarską.

W skład tej komisji wchodzi:

- a) wojskowy członek komisji poborowej w charakterze przewodniczącego,
- b) lekarz wojskowy w charakterze członka.

§ 82. Wojskowy członek komisji poborowej poleca jednemu z pisarzy wojskowych wpisać do księgi badań rewizyjnych (wzór Nr. 6) otrzymanej z powiatowej komendy uzupełnień wszystkich poborowych, którzy w myśl § 81 podlegają badaniu przez komisję wojskowo-lekarską.

Po zbadaniu lekarz wojskowy wpisuje wyniki badania i orzeczenie w rubryce 16 i podpisuje, zaś członek wojskowy umieszcza swoją decyzję i podpisuje ją w rubryce 17.

§ 83. Komisja wojskowo-lekarska, wyłoniona z komisji poborowej, lub zwołana przez komendanta powiatowej komendy uzupełnień w okresie poza ogólnym poborem, ma prawo zmieniać kwalifikacje poborowych na następujących zasadach:

względem poborowych, oczekujących wcielania komisja wojskowo-lekarska może zmienić kwalifikacje komisji poborowej tylko wówczas, gdy zachodzi wypadek wyraźnego kalectwa, nabytego w międzyczasie np. utrata ręki, nogi, oka, kilku pal-

ców i t. p. lub też wogóle uszkodzenia zmniejszającego, względnie zupełnie usuwającego zdolność fizyczną do służby wojskowej, powodującego przeniesienie do kategorii niższych (C. D. lub E), stosując w tych razach ściśle przepisy wojskowo-sanitarne. Gdyby w niektórych wypadkach zachodziło podejrzenie, że kalectwo zostało wytworzone sztucznie (np. odcięcie palców i t. p.), to przewodniczący komisji wojskowo-lekarskiej powinien zażądać od poborowego przedstawienia świadectwa lekarza, który go operował z wymienieniem, że usunięcie brakujących członków nastąpiło wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku. Świadectwo takie jest miarodajne do powzięcia przez komisję wojskowo-lekarską tej lub innej decyzji.

Poborowego nie mogącego przedstawić komisji wojskowo-lekarskiej, takiego zaświadczenia należy traktować w myśl art. 38.

Zgłoszenie przed komisją wojskowo-lekarską nabytej w międzyczasie choroby wewnętrznej nie uprawnia do zmiany orzeczenia komisji poborowej. Tego rodzaju poborowych należy wcielać na ogólnych zasadach i dopiero w formacjach można względem nich wdrożyć postępowanie rewizyjne.

§ 84. Komisja wojskowo-lekarska nie ma prawa posyłania na ekspertyzę szpitalną, lub na leczenie do szpitala cywilnego.

§ 85. Dla wszystkich roczników sporządza się jedną księgę badań rewizyjnych wraz ze skorowidzem imiennym.

§ 86. Uznani za czasowo niezdolnych do służby w wojsku stałym (art. 35 b), nie podlegają badaniu przez komisję wojskowo-lekarską w trybie § 83. Poborowych opóźnionych, o ile natychmiastowe ich zbadanie po doprowadzeniu do komisji poborowej nie jest wskazane, należy poddawać przeglądowi w końcu terminu ogólnego poboru. W tym celu należy w planie poboru przewidzieć pewną ilość dni dla dodatkowego urzędowania komisji poborowej.

Uchylających się od poboru i przymusowo dostawionych po ukończeniu ogólnego poboru bada dodatkowo komisja poborowa, urzędująca w najbliższym terminie.

§ 87. W końcu urzędowania komisji poborowej w danym dniu urzędnik referendarski sprawdza przygotowane dokumenty poborowe z listami poborowemi, protokołem komisji poborowej i listą przeznaczenia. Po sprawdzeniu dokumenty te podpisuje przewodniczący komisji poborowej i zarządza doręczenie ich poszczególnym poborowym, przy czem wyjaśnia uznanym za zdolnych do służby wojskowej, że z tą chwilą został nawiązany ich stosunek do wojska i że są obowiązani punktualnie stawić się do formacji w dniu, na który zostaną powołani pod surową odpowiedzialnością karną (art. 115) oraz, że do dnia zgłoszenia się do wojska uważani są za osoby stanu urlopowanych. Następnie przewodniczący zarządza sporządzenie wykazu uchylających się od poboru za dany dzień i przesyła do władzy administracyjnej w celu dalszego urzędowania. W końcu przewodniczący wydaje zarządzenia, co do urzędowania na dzień następny.

§ 88. Po ukończeniu ogólnego poboru (art. 33) przewodniczący przekazuje władzy administracyjnej I-ej instancji jej listy poborowe, protokół komi-

sji poborowej, protokół badań mężczyzn — członków rodzin poborowych i wszelkie wykazy, jakie były prowadzone w komisji poborowej za wyjątkiem wojskowych oraz materiały pismienne, pieczęć, stemple i inne przybory kancelaryjne, dostarczone przez władze administracyjne I-ej instancji. Następnie przewodniczący rozwiązuje komisję, zwalniając członków i personel pomocniczy. Członek wojskowy komisji zwalnia i odsyła do powiatowej komendy uzupełnień wojskowy personel pomocniczy, sam zaś oddaje do powiatowej komendy uzupełnień listę poborową, listę przeznaczenia, ksiązkę przydziałów, główną księgę ewidencyjną, księgę badań rewizyjnych oraz wykaz osób, którym przyznano prawo do półtorarocznej służby wojskowej.

§ 89. Orzeczenia o odroczeniach oraz skróceniach czasu służby zapadają w komisjach poborowych większością głosów. W razie równości głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego.

Głosowanie członków komisji nie może się odbywać w obecności osób zainteresowanych.

W razie sprzeciwu wojskowego członka komisji poborowej (art. 60) przewodniczący przesyła sprawę do władzy administracyjnej I-ej instancji, celem skierowania jej do właściwej władzy II-ej instancji.

O przeznaczeniu do poszczególnych rodzajów służby w wojsku decyduje wyłącznie wojskowy członek komisji poborowej.

§ 90. Członkowie komisji poborowej głosują w następującym porządku:

Pierwszy głosuje przedstawiciel samorządu (o ile jest obecny), drugi — lekarz cywilny, trzeci — lekarz wojskowy, czwarty — wojskowy członek komisji poborowej, piąty i ostatni — przewodniczący.

§ 91. Ewentualne zastrzeżenia członków komisji powinny być odnotowane w protokole komisji za dany dzień. Zastrzeżenie może być zgłoszone ustnie, albo pisemnie. Jeżeli zgłoszono zastrzeżenie ustnie, motywy zastrzeżenia powinny być odnotowane w protokole. Zastrzeżenie pisemne dołącza się do protokołu jako załącznik.

§ 92. Wpisane do obu egzemplarzy list poborowych orzeczenia komisji poborowej podpisują członkowie komisji w sposób następujący:

a) każde poszczególne orzeczenie komisji poborowej o zdolności poborowego do służby wojskowej podpisują:

jeżeli z lekarzy i przewodniczący w ten sposób, że lekarz członek komisji umieszcza swój podpis w rubryce 19 listy poborowej, zaś przewodniczący w rubryce 20 tej listy pod właściwymi wpisami,

b) orzeczenie komisji poborowej o skróceniu lub odroczeniu czasu służby wojskowej, niezależnie od umieszczenia i podpisania ich przez wszystkich członków komisji na odnośnym podaniu, po wpisaniu ich w rubryce 22 listy poborowej, podpisuje jedynie przewodniczący.

W wypadkach przewidzianych w § 72 (zdanie trzecie) każdy lekarz — członek komisji poborowej podpisuje swe odmienne orzeczenie w karcie indywidualnej poborowego i w obu egzemplarzach listy poborowej.

Ewentualne poprawki i sprostowania dokonane w liście poborowej, podczas urzędowania komisji, podpisuje w obu egzemplarzach listy poborowej oraz w protokóle tylko przewodniczący.

Następnie na końcu obu egzemplarzy listy poborowej podpisują się każdego dnia poboru wszyscy członkowie komisji poborowej własnoręcznie i czytelnie, z równoczesnym umieszczeniem klauzuli, że podpisy te odnoszą się wyłącznie do czerezeń tej komisji poborowej, powziętych w dniu podpisania.

§ 93. Komisja poborowa nie może zmienić decyzji raz powziętej i ogłoszonej.

§ 94. Ogłoszenie stronom zainteresowanym decyzji komisji poborowej, powinno z reguły nastąpić tego samego dnia. Jeżeli powzięcie i ogłoszenie decyzji nie mogło nastąpić tego samego dnia, wówczas należy ją ogłosić najpóźniej w ciągu 8-miu dni od daty jej powzięcia.

Wydanie poborowemu poświadczenia o stawieniu się i wyniku badań jest równoznaczne z ogłoszeniem decyzji komisji poborowej.

Do art. 17.

§ 95. Zabezpieczenie dostarczenia lokali dla komisji poborowych przez gminy należy do obowiązku władz administracyjnych. Lokale te muszą być wyznaczone bezwarunkowo w miejscowościach, gdzie się odbędzie pobór. Lokal, przeznaczony dla czynności połączonych z poborem, powinien mieć dwa wejścia i dobre zamknięcia oraz składać się przynajmniej z 4-ch izb, o ile możliwości na parterze, przeznaczonych na: poczekalnię dla poborowych, rozbieralnię i na badanie poborowych przez komisje poborowe. Prócz tego należy przygotować odpowiednie miejsce ustępowe.

Poczekalnia ma być zaopatrzona w odpowiednią ilość ławek lub stołków.

Wszystkie izby lokalu poborowego powinny być dostatecznie obszerne i posiadać niezbędne urządzenie zwłaszcza jedna z izb przeznaczonych do badania poborowych przez komisję poborową powinna liczyć co najmniej 6 metrów wzdłuż i 4 metry szerzej, posiadać dostateczne oświetlenie i równą podłogę, oraz być zaopatrzoną w niezbędną ilość stołów i krzesel (stołków).

Rozbieralnia ma mieć odpowiednią ilość ław, wieszaków i innych urządzeń, umożliwiających wygodne rozbieranie się.

§ 96. Nadzór nad utrzymaniem lokalu komisji poborowej w porządku należy do przewodniczącego komisji poborowej, który żąda wykonania tego od urzędów gminnych (magistratów). Lokal komisji poborowej w czasie ogólnego poboru powinien być pilnowany przez stałego stróża (dziennego i nocnego), płatnego przez odnośny urząd gminny (magistrat).

§ 97. Dla uniknięcia zawleczenia przez poborowych chorób zakaźnych, koniecznym jest przestrzeganie higieny poboru. Lokal komisji poborowej wraz z przynależnymi ustępami powinien być przez cały czas trwania poboru dezynfekowany na koszt urzędów gminnych, według wskazówek i pod nadzorem lekarza powiatowego.

§ 98. Pokoje lokalu komisji poborowej winny być suche i jasne. Temperatura w lokalu winna wynosić minimum 15 stopni Reaumura.

§ 99. W lokalu przeznaczonym do badania poborowych powinny się znajdować następujące przedmioty, potrzebne do badania poborowych:

- a) miara do mierzenia wzrostu,
- b) miara taśmowa metalowa,
- c) waga dziesiętna,
- d) leżak drewniany gładki,
- e) młotek, pukadło i słuchawka,
- f) 2 termometry maksymalne i jeden ścienny,
- g) 100 szpadli drewnianych i jeden metalowy do gardła,
- h) dwoje szczypczyków anatomicznych,
- i) 1 para nożyczek,
- k) 12 sztuk palców gumowych do badania odbytu,
- l) podstawka emaljowana nerkowata,
- m) 30 pakietów opatrunkowych t. zw. indywidualnych,
- n) 10 opasek (8 — 10 cm.),
- o) waty hygroskopijnej (250 gr.),
- p) tablica dziesiętna do badania ostrości wzroku z uwzględnieniem tablic dla analfabetów,
- r) lampka spirytusowa,
- s) pół litra spirytusu skażonego,
- t) 100 gr. wazeliny,
- a) 50 sztuk pastylek sublimatowych (à 0,5 do 1.),
- x) nalewka jodowa 30 gr.,
- y) 1 kg. karbolu nieoczyszczonego,
- z) 20 kg. wapna niegaszonego,
- ż) miednica, dzbanek, wiadro, 6 sztuk ręczników i 4 płaszcze lekarskie,
- ż) 2 kg. mydła.

W przedmioty te mają zaopatrzyć lekarzy powiatowych władze administracyjne. Z pośród wyżej wymienionych przyrządów lekarskich, miara do mierzenia wzrostu i obwodu piersi, jak również waga, powinny odpowiadać obowiązującym wzorom i posiadać odnośny znak urzędu miar i wag.

§ 100. Przedmioty potrzebne do badania poborowych, tak w czasie urzędowania komisji poborowej, jak i poza nią mają być przechowywane w miejscu zabezpieczającym je od uszkodzeń względnie kradzieży. Za należyte przechowanie tych przedmiotów odpowiedzialny jest lekarz powiatowy.

Naprawę uszkodzonych przedmiotów do badania poborowych uskuteczniają władze administracyjne I-ej instancji.

§ 101. Dostateczne zaopatrzenie komisji poborowej w materiały piśmienne i przybory pisarskie, jak również w blankiety dokumentów, należy do przewodniczącego komisji, który przed rozpoczęciem urzędowania powinien je otrzymać od władzy administracyjnej I-ej instancji. Nie dotyczy to tych druków i blankietów, które potrzebne są wojskowemu członkowi komisji poborowej, a które dostarcza mu właściwa powiatowa komenda uzupełnić.

§ 102. Koszty podróży i diet osób cywilnych i wojskowych, biorących udział w komisji poborowej, wypłacane będą w myśl ogólnie obowiązujących przepisów.

Do art. 18.

§ 103. Wszelkie sprawy o charakterze dyscyplinarno-administracyjnym, wynikające z komisji rozpoznawczej, należy skierować do właściwych władz administracyjnych lub wojskowych.

Do art. 19.

§ 104. Komisje rozpoznawcze urzędują z reguły przy każdym urzędzie wojewódzkim, w siedzibie tych urzędów.

W wypadkach szczególnie ważnych może po porozumieniu się z dowódcą okręgu korpusu wojewoda wyznaczyć także inne miejsce urzędowania komisji rozpoznawczej, o czym powinien zawiadomić Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 105. W skład komisji rozpoznawczej nie mogą wchodzić osoby, które w charakterze członków komisji poborowej uczestniczyły w wydaniu zakwestjonowanych orzeczeń.

§ 106. Wojskowych członków komisji rozpoznawczej deleguje dowódca okręgu korpusu. Delegowani nie mogą należeć do składu jednej z powiatowych komend uzupełnień.

§ 107. Przedstawiciele władz wojskowych wyznaczeni do komisji rozpoznawczej są właściwymi dla wszystkich spraw, przedstawionych dla rozpatrzenia przez odnośną komisję rozpoznawczą, chociażby sprawy pochodziły z powiatów nie należących terytorjalnie do obszaru danego okręgu korpusu.

§ 108. Tam, gdzie niema rady wojewódzkiej, wyznacza wojewoda przedstawiciela samorządu z pośród członków rady miejskiej miasta, siedziby województwa.

§ 109. W czynnościach komisji rozpoznawczej bierze udział referent wojskowy odnośnego urzędu wojewódzkiego, a nadto pisarz i dwóch niższych funkcjonariuszów cywilnych dla obsłużenia miary i wagi.

§ 110. W sprawach z art. 18 punkt a), lub b) władza administracyjna I-ej instancji przesyła do komisji rozpoznawczej wyciąg z odnośnej pozycji listy poborowej oraz wyciąg z odnośnego protokołu komisji poborowej w dwóch egzemplarzach. W sprawach zaś z art. 18 punkt c), przesyła do komisji rozpoznawczej akta danej sprawy wraz z wyciągiem z protokołu badań mężczyzn — członków rodzin poborowych, również w dwóch egzemplarzach.

§ 111. Komisje rozpoznawcze urzędują w miarę potrzeby. Terminy ustali wojewoda w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu i podaje je do wiadomości władzy administracyjnej I-ej instancji.

§ 112. O terminie posiedzeń komisji rozpoznawczych zawiadamia poszczególnych jej członków przewodniczący komisji.

§ 113. Zarządzenia dotyczące punktualnego stawienia się osób, podlegających ponownemu zbadaniu przez komisję rozpoznawczą, wydaje odnośna władza administracyjna I-ej instancji.

§ 114. Z czynności komisji rozpoznawczej spisuje się protokoły z zastosowaniem postanowień § 43.

§ 115. Do zakresu działania przewodniczącego komisji rozpoznawczej, należy kierowanie czynnościami komisji, nadzór nad utrzymaniem ładu i spo-

koju podczas urzędowania, podział funkcji między cywilnych członków i personel pomocniczy komisji, regulowanie kolejności przedstawiania osób, podlegających zbadaniu, sprawdzanie tożsamości tych osób, dbanie o należyte wpisywanie orzeczeń komisji do wyciągów z list poborowych, względnie do wyciągów z protokołu badań członków rodziny poborowych.

§ 116. Obowiązki członków komisji rozpoznawczej polegają na udziale w orzecznictwie (głosowaniu) nad sprawami poddanymi pod obrady Przepis § 64 odnosi się analogicznie do członków komisji rozpoznawczej.

§ 117. Orzeczenia komisji rozpoznawczej zapadają większością głosów. W razie równości głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 118. Zakres działania komisji rozpoznawczej obejmuje rozstrzyganie wszelkich spraw, wynikających z art. 18. Komisja rozpoznawcza z natury rzeczy i ważności swej, jako instancja II-ga, może przedstawiać władzom centralnym do rozstrzygnięcia wnioski o charakterze zasadniczym. Wnioski te redaguje i podpisuje przewodniczący.

§ 119. Orzeczenia komisji rozpoznawczej należy wpisać do obu egzemplarzy wyciągów z list poborowych, względnie do wyciągów z protokołu badań mężczyzn — członków rodzin poborowych i wszyscy członkowie komisji rozpoznawczej powinni je podpisać. Jeden egzemplarz wyciągów pozostaje w urzędzie wojewódzkim, drugi zaś odchodzi wraz z aktami odnośnej sprawy do właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji.

§ 120. Komisja rozpoznawcza może odesłać poborowego, którego stan zdrowia na miejscu nie może być zbadany, do najbliższego wojskowego szpitala.

Szpital po wydaniu decyzji odsyła danego poborowego do urzędu wojewódzkiego, wraz z orzeczeniem lekarskim, w którym należy również podać kategorię zdolności do służby wojskowej, oraz te rodzaje służby wojskowej, do których poborowy nie nadaje się ze względu na stan zdrowia.

Jeżeli decyzja szpitalna nadeszła do urzędu wojewódzkiego jeszcze w czasie trwania urzędowania komisji rozpoznawczej, to poborowy względnie członek rodziny poborowego zostaje przedstawiony komisji rozpoznawczej, wraz z orzeczeniem szpitala.

Jeżeli natomiast poborowy odesłany został ze szpitala już po ukończeniu urzędowania komisji rozpoznawczej, wówczas urząd wojewódzki zarządza odesłanie poborowego do domu, zaś orzeczenie szpitala przedstawia najbliższej komisji rozpoznawczej, celem wydania ostatecznej decyzji, bez powtórnego powoływania przed nią poborowego. W stosunku do takich poborowych decyzja o przeznaczeniu do rodzaju służby w wojsku następuje we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień po nadejściu decyzji komisji rozpoznawczej.

§ 121. Poborowym zbadanym przez komisje rozpoznawcze wydaje urząd wojewódzki przed odesłaniem ich do domu pisemne poświadczenie, stwierdzające fakt stawienia się przed komisją rozpoznawczą (wzór Nr. 7).

§ 122. Orzeczenie komisji rozpoznawczej w odniesieniu do punktu a), lub b), art. 18, wpisuje władza administracyjna I-ej instancji do swej li-

sty poborowej na podstawie otrzymanego z komisji rozpoznawczej egzemplarza wyciągu z listy poborowej oraz przesyła odpowiednio zawiadomienie do powiatowej komendy uzupełnień, celem uskutecznienia analogicznych wpisów w drugim egzemplarzu listy poborowej i ewentualnego wyznaczenia przydziału do formacji.

Orzeczenie komisji rozpoznawczej w odniesieniu do punktu c), art. 18 wpisuje władza administracyjna I-ej instancji na podstawie otrzymanego z komisji rozpoznawczej odpowiedniego egzemplarza wyciągu na odpowiedniej stronie księgi protokołu badań członków rodzin poborowych.

Wymienione egzemplarze wyciągów pozostają w aktach władzy administracyjnej I-ej instancji.

§ 123. Odnośnie do kosztów, związanych z urzędowaniem komisji rozpoznawczej, dostarczeniem dla niej lokalu, opału, światła i z utrzymaniem go w czystości, mają analogiczne zastosowanie postanowienia §§ 33, 65, 95, 96, 101 i 102.

W miarę możliwości o ile to nie narusza sprawności urzędowania, komisje rozpoznawcze powinny urzędować w lokalach urzędu wojewódzkiego.

Do art. 20.

§ 124. Przewidziane w art. 20 rejestry mają być założone i prowadzone według wzoru Nr. 8 w jednym egzemplarzu.

§ 125. Ewentualne wezwanie do osobistego zgłoszenia się celem rejestracji (art. 20 ustęp ostatni) powinno nastąpić zapomocą obwieszczeń, względnie w inny sposób przyjęty w danej gminie.

§ 126. Powołanie do rejestracji osób zamieszkałych zagranicą ogłaszają urzędy konsularne najpóźniej w dniu 1 września każdego roku w sposób dla nich ustanowiony.

§ 127. Do sporządzania rejestrów osób podlegających powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, gminy (urzędy konsularne) przystępują 15 września każdego roku.

§ 128. Urzędy gminne wpisują do rejestrów przede wszystkim mężczyzn w wieku lat 18, posiadających w danej gminie faktyczne (stałe) miejsce zamieszkania, a nadto wszystkich mężczyzn w wieku lat 18, faktycznie przebywających w danej gminie, a nie mających faktycznego (stałego) miejsca zamieszkania w kraju, lub których miejsce zamieszkania jest niewiadome.

Urzędy konsularne wpisują do rejestrów wszystkich mężczyzn obywateli polskich w wieku lat 18, którzy przebywają w danym okręgu konsularnym.

§ 129. Urzędy gminne (konsularne) są obowiązane po zakończeniu rejestracji sporządzić wykaz osób, które do rejestracji zgłosiły się w terminie późniejszym. Wykazy te przesyłają urzędy gminne (konsularne) do właściwych władz administracyjnych I-ej instancji.

§ 130. Przez osobiste zgłoszenie się w rozumieniu ustępu trzeciego i piątego art. 20. należy rozumieć albo faktyczne osobiste jawienie się w danym urzędzie gminnym (konsularnym) lub pisemne zawiadomienie pod osobistą odpowiedzialnością za niedopełnienie tego obowiązku. Koszty opłat pocz-

towych pisemnego zgłoszenia się i przesłania zaświadczenia o zarejestrowaniu ponosi zgłaszający się.

W razie pisemnego zgłoszenia się należy podać te wszystkie dane, które są zawarte w rubrykach 1 do 15. wzoru Nr. 8.

O ile dany urząd poweźmie jakie wątpliwości co do tożsamości zgłaszającego się, może zażądać przedstawienia dokumentów, stwierdzających tożsamość osoby.

§ 131. Urzędy gminne (konsularne) po zestawieniu rejestrów są obowiązane przesłać (wydać na miejscu) rejestrowanym zaświadczenia o wciągnięciu do list rejestracyjnych według wzoru 9 lub 10.

§ 132. O ile zarejestrowany zmienia miejsce faktycznego zamieszkania (zagranicą miejsce pobytu) powinien zgłosić tę zmianę w urzędzie gminnym (konsularnym) podając swój dokładny adres.

§ 133. Z dniem 15 października każdego roku rejestry w gminach (urzędach konsularnych) powinny być zamknięte.

§ 134. Zakończone rejestry powinien podpisać kierownik urzędu gminnego (konsularnego) i potwierdzić pieczęcią tego urzędu.

§ 135. Osoby podlegające rejestracji zgłaszające się po dniu 15 października należy wpisywać do dalszych bieżących arkuszy rejestrów, z wymienieniem przyczyn opóźnienia.

§ 136. Uzupełnienia lub zmiany należy odnotowywać w odnośnej rubryce rejestru.

§ 137. Wpisywaniu do rejestrów nie podlegają obywatele państw obcych, których obywatelstwo zostało przez władze administracyjne (urzędy konsularne) stwierdzone

Do art. 21.

§ 138. Urzędnicy stanu cywilnego i prowadzący księgi metrykalne mają corocznie w miesiącu wrześniu sporządzić osobno dla każdej gminy wyciągi z metryk urodzenia i śmierci osób płci męskiej, które w roku następnym mają ukończyć, względnie ukończyłyby 21 rok życia i przed końcem września przesłać je urzędowi gminnym, właściwym dla miejsc urodzenia względnie śmierci wykazanych osób. Dla wyciągów tych obowiązują wzór Nr. 11.

§ 139. Urzędy gminne, o których mowa w § 138 przeprowadzają w miarę potrzeby dochodzenia co do obecnego miejsca faktycznego (stałego) zamieszkania osób, zamieszczonych w wyciągu, a o ile stwierdzenie miejsca zamieszkania okaże się niemożliwe, to stwierdzają ich miejsce pobytu i przesyłają otrzymane wyciągi, względnie wypisy z tych wyciągów przed dniem 15 listopada do odnośnych urzędów gminnych miejsca faktycznego (stałego) zamieszkania względnie pobytu tych osób.

Do art. 22.

§ 140. Osoby wymienione w art. 22 powinny zgłosić się w terminie od dnia 1 listopada do dnia 31 grudnia roku, poprzedzającego pobór, w urzędzie gminnym, właściwym dla ich faktycznego (stałego) miejsca zamieszkania. Osoby, które nie mają faktycznego miejsca zamieszkania, lub których fak-

tyczne miejsce zamieszkania jest niewiadome, powinny zgłosić się w urzędzie gminnym, właściwym dla ich faktycznego miejsca pobytu.

W razie niemożności osobistego zgłoszenia się we właściwym, w myśl ustępu poprzedniego, urzędzie gminnym, można obowiązkowi temu zadość uczynić przez zgłoszenie się w urzędzie gminnym miejsca pobytu. W tym wypadku urząd gminny, przyjmujący zgłoszenie zawiadamia o niem właściwy urząd gminny, który powinien takiego poborowego wciągnąć do swego spisu poborowych.

Osoby przebywające zagranicą powinny zgłosić się bądź osobiście, bądź pisemnie w urzędzie konsularnym, w którego okręgu przebywają, załączając dokumenty stwierdzające tożsamość osoby, względnie uwierzytelnione ich odpisy.

§ 141. Do zgłoszenia się, przewidzianego w § 140, obowiązani są mężczyźni, którzy w danym roku kończą 20 lat życia, tudzież wszyscy mężczyźni w wieku od 21 do 23 lat, którzy dotychczas do spisu poborowych nie zgłosili się, względnie nie stawali przed komisją poborową.

Zgłoszenie się do ochotniczej służby w wojsku, względnie jej odbycie przed wejściem w wiek poborowy nie zwalnia od obowiązku zgłoszenia się do spisu poborowych w terminie wskazanym w § 140.

§ 142. Osobom, które zadość uczyniły obowiązkowi zgłoszenia się do spisu poborowych, należy wydać odpowiednie zaświadczenia według wzoru Nr. 12.

§ 143. Kierownicy zakładów poprawczych, zakładów dla umysłowo chorych, aresztów i więzień, w których przebywają osoby w myśl art. 22 obowiązane do zgłoszenia się, powinni przelać właściwym urzędom gminnym do dnia 31 grudnia danego roku imienne wykazy wszystkich mężczyzn wymienionych w § 141. Wykazy mają być sporządzone według wzoru Nr. 13.

§ 144. Osoby uchylające się od obowiązku osobistego zgłoszenia się w myśl art. 22 i osoby zgłaszające się z przyczyn nieusprawiedliwionych po terminie 31 grudnia, będą pociągnięte do odpowiedzialności przez władze administracyjne I-ej instancji w myśl art. 87.

§ 145. Urzędy konsularne wzywają do zadośćuczynienia obowiązkowi w myśl art. 22 w sposób dla urzędów konsularnych ustanowiony.

Do art. 23.

§ 146. Na podstawie zgłoszeń wymienionych w art. 22 urzędy gminne sporządzają spisy poborowych w dwóch egzemplarzach w alfabetycznym porządku, według wzoru Nr. 14. W tym celu użytkują również rejestry (art. 20), wyciągi z metryk urodzenia i śmierci (art. 21), wykazy wymienione w § 143 oraz ewentualne inne źródła.

§ 147. Urzędy konsularne sporządzają spisy poborowych w jednym egzemplarzu, według kolejności zgłaszania się poborowych. Po zamknięciu spisów poborowych urzędy konsularne przesyłają do właściwych władz administracyjnych I-ej instancji dotyczące ich powiatów wyciągi ze spisów poborowych.

Poborowych, nie mających miejsca faktycznego zamieszkania w kraju, należy objąć specjalnymi wyciągami i odesłać je władzom administracyjnym I-ej instancji jednego z powiatów wymienionych w § 192.

§ 148. Do spisów poborowych należy wciągnąć: a) wszystkich, którzy mają faktyczne (stałe) miejsce zamieszkania w danej gminie; b) wszystkich, którzy na obszarze danej gminy faktycznie przebywają, a nie mają miejsca faktycznego zamieszkania, względnie miejsce to jest niewiadome; c) wszystkich, którzy się w danej gminie urodzili, a których miejsce faktycznego zamieszkania lub pobytu nie mogło być ustalone.

Do spisów poborowych, prowadzonych w urzędach konsularnych, należy wciągnąć wszystkich, którzy przebywają w danym okręgu konsularnym.

§ 149. Osoby, które urodziły się w danej gminie, lecz których faktyczne miejsce zamieszkania lub pobytu nie jest znane, niezależnie od wpisania do spisów poborowych, należy objąć osobnym wykazem, który łącznie ze spisem poborowych powinien być przesłany do władzy administracyjnej I-ej instancji, celem dalszego poszukiwania.

§ 150. W odniesieniu do poborowych, których miejsce faktycznego (stałego) zamieszkania nie jest znane, należy umieścić stosowny wpis w rubryce 16 (uwagi) spisów poborowych.

§ 151. W rubryce 14 spisów poborowych urzędy gminne (konsularne) umieszczają wpisy co do odbytych, względnie odbywanych kar sądowych, z podaniem rodzaju przestępstwa. W rubryce 15 umieszczają wpisy co do posiadania wad fizycznych lub ułomności, względnie chorób, które czynią poborowego całkowicie niezdolnym do służby wojskowej. W rubryce 16 umieszczają wpisy dotyczące pozostawiania pod śledztwem sądowym, z podaniem zastosowanego środka prewencyjnego, oraz ewentualne przebywanie w zakładzie dla umysłowo względnie nerwowo chorych i inne ważniejsze dane nie objęte odpowiednimi rubrykami spisów poborowych.

Za stany chorobowe, podlegające wpisaniu w rubryce 15 spisów poborowych, uważać należy:

- a) karłowatość,
- b) silne jękanie się, głuchota, niemota, głuchoniemota,
- c) znaczne skrzywienie (koślawość) lub skrócenie ręki albo nogi,
- d) wargę zajęczą,
- e) znaczne garby,
- f) brak ręki lub nogi,
- g) brak palców u ręki lub nogi (ze szczegółowym ich oznaczeniem),
- h) trwałe zeszcpecenie i rozległe blizny (ze wskazaniem ich umiejscowienia),
- i) paraliż ręki lub nogi,
- j) stałe trzęsienie głową lub kończynami,
- k) konwulsje, padaczkę (wielką chorobę),
- l) chorobę św. Wita,
- m) giuptactwo,
- n) duże wole,
- o) widoczną ślepotę lub brak oka.

§ 152. Z dniem 15 stycznia każdego roku urzędy gminne (konsularne) powinny całkowicie ukończyć sporządzenie spisów poborowych uzupeł-

niając i prostując je stosownie do zawiadomień, nadeszłych z innych gmin (urzędów konsularnych) względnie na skutek przeprowadzonych dochodzeń.

§ 153. O ile zachodzi konieczność dodatkowego wpisania do spisów poborowych, to należy je skutecznie w końcu spisów odnośnych gmin (urzędów konsularnych).

§ 154. Zgłoszenie się w myśl art. 22 do urzędu gminnego w celu wciągnięcia do spisów poborowych ustala z chwilą przyjęcia tego zgłoszenia przynależność zgłoszonego do tej komisji poborowej, która dla danej gminy będzie urzędować.

Dla osób zamieszkałych i rejestrowanych zagranicą przynależność do komisji poborowych w kraju wskaże urząd konsularny, stosownie do § 192.

§ 155. Jeżeli po wciągnięciu do spisów poborowych zachodzi zmiana faktycznego miejsca zamieszkania, to obowiązek stawienia się do poboru należy spełnić zasadniczo przed tą komisją poborową, w obrębie której dana osoba została wciągnięta do spisu poborowych. Poborowy może stanąć przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania, o ile wniesie umotywowane podanie do władzy administracyjnej I-ej instancji, właściwej dla poprzedniego miejsca zamieszkania o pozwolenie spełnienia obowiązku stawienia się przed komisją poborową jego nowego miejsca zamieszkania. W razie uwzględnienia tego podania, władza administracyjna I-ej instancji poprzedniego miejsca zamieszkania przesyła wyciąg z listy poborowej do władzy administracyjnej I-ej instancji nowego miejsca zamieszkania, celem wciągnięcia takiego poborowego do listy poborowej.

Podania takie można uwzględniać tylko w wypadkach wyjątkowej konieczności.

Do art. 24.

§ 156. Począwszy od dnia 1. lutego każdego roku spisy poborowych powinny być na przeciąg dwóch tygodni wyłożone w urzędzie gminnym (konsularnym) i w tym terminie mają być dostępne do przejrzenia w godzinach urzędowych.

§ 157. Urząd gminny (konsularny) powinien niezwłocznie sprawdzić na podstawie posiadanych dokumentów zgłoszone przez zainteresowanych spostrzeżenia co do niewłaściwości wpisu.

§ 158. W wypadkach dowodnie ustalonych urząd gminny (konsularny) dokonywa urzędowego sprostowania mylnego wpisu lub uzupełnienia wpisu.

Jeżeli wpisany do spisów poborowych kwestjonuje swą przynależność do danego rocznika poborowego, bez poparcia odnośnymi dokumentami (metryka urodzenia, wyciąg z ksiąg metrykalnych), to urząd gminny (konsularny) nie ma prawa skreślić takiego poborowego, lecz jest obowiązany w rubryce „Uwaga” wpisać tę reklamację, a władza administracyjna I-ej instancji powinna przy sporządzaniu list poborowych kwestję ostatecznie rozstrzygnąć.

Odnośnie do osób wpisanych do spisu poborowych zagranicą decyzję taką zatwierdza Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

§ 159. Jeżeli wpisany do spisów poborowych zgłosi w urzędzie gminnym jakąś poprawkę, po przesłaniu spisów do władz administracyjnych I-ej in-

stancji, powinien odnieść się do tej władzy przez urząd gminny, celem uskutecznienia tej poprawki.

§ 160. O wyłożeniu spisów poborowych do przejrzenia urzędy gminne (konsularne) wydają odpowiednie zawiadomienia w sposób w danej gminie (urzędzie konsularnym) zwyczajem praktykowany.

§ 161. Jeżeli po upływie podanego wyżej terminu (1. luty), a przed odesłaniem spisu poborowych do władz administracyjnych I-ej instancji (15. luty), nastąpią zgłoszenia do wpisania do spisów poborowych to zgłoszonych należy zapisywać w końcu spisu z adnotacją: „zgłoszony dodatkowo”.

Jeżeli zgłoszenie nastąpiło po odesłaniu spisów do władz administracyjnych I-ej instancji, to urząd gminny (konsularny) wpisuje zgłoszonego do spisu poborowych i zawiadamia o tem władzę administracyjną I-ej instancji, celem uzupełnienia drugiego egzemplarza spisu z podaniem przyczyn, które spowodowały opóźnienie.

§ 162. Czas od 15.I. do 15.II. mogą wyzyskać władze administracyjne I-ej instancji do sprawdzania należytego sporządzania spisów poborowych w poszczególnych urzędach gminnych, drogą kontroli na miejscu.

§ 163. Spisy poborowych należy sporządzać w języku polskim a wszelkie daty obliczać według kalendarza nowego stylu.

Do art. 25.

§ 164. W dniu 15. lutego każdego roku urząd gminny odsyła do właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji jeden egzemplarz spisów poborowych, po stwierdzeniu ich podpisem przez kierownika gminy i zaopatrzeniu pieczęcią urzędową, dołączając do nich wyciągi z metryki urodzenia i śmierci, względnie inne akta, z których wynika wątpliwość co do właściwego wpisania poborowego. Drugi egzemplarz spisów poborowych zatrzymuje urząd gminny u siebie.

Urzędy konsularne przesyłają właściwym władzom administracyjnym I-ej instancji wyciąg ze spisów poborowych, obejmujący tylko tych poborowych, dla których właściwą jest dana władza administracyjna.

§ 165. Władza administracyjna I-ej instancji, po otrzymaniu z urzędów gminnych (konsularnych) spisów poborowych względnie wyciągów — poprawia ewentualne pomyłki i wdraża konieczne dochodzenia uzupełniające. Wszelkie poprawki należy wpisać czerwonym atramentem, oraz ma je podpisać kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji.

Do art. 26.

§ 166. Listy poborowe (wzór Nr. 15) sporządzają władze administracyjne I-ej instancji na podstawie spisów poborowych w dwóch egzemplarzach, z których egzemplarz przeznaczony dla władzy administracyjnej I-ej instancji stanowi autentyczną listę poborową.

§ 167. Listy poborowe należy stale utrzymywać w jaknajlepszym stanie i porządku, oraz zabezpieczać przed wszelkiego rodzaju uszkodzeniem i wglądem do nich przez osoby niepowołane.

§ 168. Lista poborowa jednego powiatu i rocznika powinna być podzielona na tomy oznaczone liczbami rzymskimi. Jeden tom może obejmować najwyżej 300 poborowych (nazwisk). Każdy tom powinien zawierać przy końcu wystarczającą ilość stron dla podpisów członków komisji poborowej według wzoru Nr. 16. Wszystkie stroniczki poszczególnych tomów powinny być ponumerowane w nieprzerwanym kolejnym porządku przez wszystkie tomy listy poborowej jednego powiatu i rocznika.

Do listy poborowej jednego powiatu i rocznika, bez względu na ilość tomów, prowadzi się tylko jeden skorowidz imienny.

§ 169. Nazwiska poborowych jednego rocznika należy wpisywać do listy poborowej według gmin, przyczem w ramach tej samej gminy w alfabetycznym porządku.

§ 170. Wszelkie wpisy do list poborowych powinny być dokonane wyraźnie i czytelnie, przyczem wpisy pierwotne czarnym atramentem, uzupełnienia zaś i poprawki czerwonym atramentem.

§ 171. Na końcu listy poborowej jednego rocznika i powiatu, za ostatnim poborowym, — kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji wpisuje i podpisuje własnoręcznie klauzulę stwierdzającą ogólną ilość poborowych, wpisanych do wszystkich tomów tej samej listy poborowej, oraz umieszcza datę i okrągłą pieczęć urzędową.

Każdy tom listy poborowej jednego powiatu i rocznika powinien być zamknięty przez tegoż kierownika i przesznurowany, przyczem końce sznurów powinny być wpuszczone w okrągłą pieczęć lakową. Nadto tenże kierownik w miejscu zamknięcia tomu wpisuje i podpisuje własnoręcznie klauzulę, stwierdzającą ilość stronic danego tomu, tudzież umieszcza datę i okrągłą pieczęć urzędową.

§ 172. Egzemplarz listy poborowej przeznaczony dla powiatowej komendy uzupełnień powinien zawierać klauzulę wpisaną i podpisaną własnoręcznie przez kierownika władzy administracyjnej, stwierdzającą zgodność tego egzemplarza z listą poborową władzy administracyjnej I-ej instancji, oraz należy go przesłać komendantowi powiatowej komendy uzupełnień najpóźniej dnia 15 marca każdego roku.

§ 173. Władze administracyjne I-ej instancji podają do wiadomości władzom administracyjnym II-ej instancji do 20 marca każdego roku ilość poborowych wpisanych do list poborowych.

Do art. 27.

§ 174. Wszelkie zmiany (poprawki) w listach poborowych następują tylko na zarządzenie władz administracyjnych I-ej instancji, po porozumieniu się z powiatową komendą uzupełnień, a to na podstawie urzędowych danych. Zarządzone zmiany powinny być wpisane czerwonym atramentem oraz omówione w obu egzemplarzach listy poborowej i podpisane przez kierownika władzy administracyjnej I-ej instancji, względnie komendanta powiatowej komendy uzupełnień, zażalenie od egzemplarza. Usuwanie lub zniekształcanie pierwotnego wpisu jest niedopuszczalne.

Skreślenie należy tak dokonać, by można odczytać pierwotny wpis.

W wypadkach przewidzianych w § 158, ustęp 2, ustalenia wieku dokonywa władza administracyjna I-ej instancji na podstawie ewentualnie przedtem przeprowadzonych dochodzeń administracyjnych. Gdyby dochodzenia administracyjne nie dały dostatecznych wyników, ustalenia wieku dokonywa komisja poborowa (ogólna lub dodatkowa) na podstawie orzeczenia lekarzy tej komisji, oraz dokumentów, ewentualnie przez zainteresowanego przedstawionych, a pośrednio o jego wieku świadczących (paszport, świadectwa szkolne i t. p.). W każdym jednak z powyżej omówionych wypadków ostateczna decyzja pozostawiona jest komisji poborowej (ogólnej lub dodatkowej). Głosowanie w takich sprawach następuje na tych samych zasadach, jakie są przewidziane w § 90. Orzeczenie lekarskie wpisuje się do rubryki 19, zaś decyzję komisji poborowej do rubryki 20 listy poborowej.

§ 175. Wszystkich opóźnionych, oraz osoby wymienione w art. 6, wpisuje się dodatkowo do spisów poborowych ich rocznika i gminy, które znajdują się w posiadaniu władzy administracyjnej I-ej instancji, a następnie do obu egzemplarzy listy poborowej ich rocznika, w dalszym ciągu tych egzemplarzy, po ostatnim wpisanym poborowym, w porządku kolejnym na zasadach ogólnych, bez konieczności zachowania porządku alfabetycznego.

Do art. 28.

§ 176. Uzyskiwanie przez władze administracyjne I-ej instancji wyjaśnień, wyciągów i odpisów, o których mowa w art. 28, w odniesieniu do poborowych, urodzonych w granicach, odbywa się w myśl obowiązujących umów międzynarodowych, lub w drodze dyplomatyczno-konsularnej.

Do art. 29.

§ 177. Rejestry, spisy poborowych, listy poborowe (tomy) należy sporządzać z trwałego, mocnego papieru i oprawić.

§ 178. Przez przewidziane w art. 29 koszty sporządzania spisów poborowych należy rozumieć nie tylko koszty formularzy i wydatków kancelaryjnych, ale także koszty wszelkich czynności, koniecznych do wyczerpującego i zgodnego ze stanem faktycznym sporządzenia tych spisów, nie wyłączając kosztów sprawdzenia przez władze administracyjne I-ej instancji.

§ 179. Koszty związane z przeprowadzeniem w urzędach konsularnych czynności związanych z poborem i ewidencją rezerw, w zakresie przewidzianym w niniejszych przepisach, jako też koszty wszelkich potrzebnych druków, formularzy, ogłoszeń i t. p. ponosi budżet Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

§ 180. Koszty obwieszczeń, zarządzających stawienie się do poboru, oraz koszty dostarczenia przedmiotów wymienionych w § 101 pokrywa budżet Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedmiotów dostarczanych przez powiatową komendę uzupełnień, na koszt Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Do art. 30.

§ 181. Poborowych należy wzywać do stawienia się przed komisją poborową z pomocą obwie-

szczeń i są oni obowiązani stawić się osobiście w terminach wskazanych w tych obwieszczeniach.

Ponadto władze administracyjne mogą również wzywać poszczególnych poborowych do stawienia się przed komisją poborową zapomocą imiennych wezwań.

§ 182. Poborowy, który w oznaczonym mu terminie bez uzasadnionych przyczyn nie stawił się przed komisją poborową, uważany jest za uchylającego się od stawienia się do poboru.

§ 183. Ocena okoliczności usprawiedliwiających niestawienie się przed komisją poborową należy do właściwych władz powołanych do karania.

§ 184. Poborowi głuchoniemi, ociemniali i umysłowo upośledzeni lub chorzy, przebywający w jednym z zakładów wymienionych w załączniku Nr. 2, nie są obowiązani do osobistego stawienia się przed komisją poborową, o ile władzy administracyjnej I-ej instancji przedstawione będą świadectwa tych zakładów. Świadectwa te są wystarczające dla usprawiedliwienia niestawienia się przed komisją poborową.

Poborowi dotknięci temi samemi cierpieniami a nie przebywający w takich zakładach, są zwolnieni od osobistego stawienia się przed komisją poborową, o ile ich stan chorobowy zostanie urzędowo stwierdzony:

- a) świadectwem lekarza powiatowego, lub odnośnego państwowego zakładu leczniczego, względnie
- b) świadectwem wydanym przez jeden z zakładów wymienionych w załączniku Nr. 2.

§ 185. Poborowi cierpiący na padaczkę (epilepsję) mogą być zwolnieni od stawienia się przed komisją poborową, o ile istnienie tej choroby będzie stwierdzone w myśl § 75 punkt b), lub pisemnem poświadczeniem urzędu gminnego, podpisanem przez naczelnika gminy oraz dwóch wiarogodnych obywateli tej gminy, stwierdzającym pod osobistą odpowiedzialnością istnienie tej choroby u poborowego.

§ 186. Jeżeli z jakichkolwiek powodów uzyskanie świadectwa lub poświadczenia, o których mowa w §§ 184 i 185 jest niemożliwe, lub przedstawione świadectwo względnie poświadczenie komisją poborową uzna za niewystarczające, przewodniczący komisji poborowej przedsięwzięć odpowiednie kroki, celem przedstawienia poborowego w komisji poborowej na ogólnych zasadach.

Do art. 31.

§ 187. Zasadniczo poborowy powinien dopełnić obowiązku stawienia się do poboru przed tą komisją poborową, w obrębie której leży gmina, w której uczynił zadość osobistemu zgłoszeniu, w myśl art. 22.

Jeżeli z chwilą zarządzenia poboru gmina ta nie jest już miejscem faktycznego zamieszkania poborowego, to może on stanąć przed tą komisją poborową, w obrębie której leży gmina nowego faktycznego miejsca zamieszkania, o ile wykonał formalności przewidziane w § 155.

§ 188. Co do miejsca pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i sposobu stawienia się do poboru w kraju, rozróżnia się trzy kategorie obywateli polskich:

- a) przebywających na obszarze wolnego miasta Gdańska,
- b) przebywających, w krajach europejskich,
- c) przebywających w krajach poza Europą.

§ 189. Obywatele polscy przebywający na obszarze wolnego miasta Gdańska, którzy mają faktyczne miejsce zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązani są stawić się do poboru przed komisją poborową, właściwą miejscu ich zamieszkania.

§ 190. Obywatele polscy mający faktyczne miejsce zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, jako też ci obywatele polscy, którzy przebywając na obszarze wolnego miasta Gdańska nie mają faktycznego miejsca zamieszkania w kraju lub których miejsce faktycznego zamieszkania w kraju nie jest znane, obowiązani są stawić się do poboru przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

Dla wymienionych wyżej poborowych spisy poborowe sporządza Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej, a listy poborowe układa władza administracyjna I-ej instancji w Starogardzie.

§ 191. Obywatele polscy, przebywający poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w krajach europejskich, którzy posiadają faktyczne miejsce zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązani są stawić się do poboru przed komisją poborową, właściwą dla ich faktycznego miejsca zamieszkania w kraju.

§ 192. Obywatele polscy, przebywający poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w krajach europejskich, którzy nie mają miejsca faktycznego zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązani są stawić się do poboru przed komisją poborową, wskazaną przez właściwy urząd konsularny.

Osobom takim urząd konsularny wyznacza jedną z komisji poborowych, właściwych dla powiatów: Kościerzyna, Poznań, Częstochowa, Katowice, Przemyśl, Równe, Łuniniec, Mołodeczno, Wilno i Ciechanów.

Urząd konsularny może zezwolić na zmianę komisji poborowej w wypadkach wyjątkowych w analogiczny sposób jak w § 155.

§ 193. Termin stawienia się przed komisją poborową w kraju, może kierownik urzędu konsularnego na prośbę przesunąć tym z pośród obywateli polskich, zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w krajach europejskich:

- a) którzy posiadają przewidziane w ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej, warunki do uzyskania odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym,
- b) którzy z powodu wad fizycznych lub stanów chorobowych, stwierdzonych wstępnem badaniem, nie odpowiadają warunkom kategorii A.

§ 194. Zwolnienie od stawienia się przed komisją poborową w kraju mogą uzyskać na swą proś-

bę od kierownika urzędu konsularnego ci z pośród obywateli polskich, zamieszkałych w krajach europejskich:

- a) których kalectwo, względnie stan chorobowy czyni całkowicie niezdolnymi do służby w wojsku stałym (art. 35 e),
- b) którzy podpadają pod art. 51.

§ 195. Osoby ubiegające się o przesunięcie terminu stawienia się do poboru w kraju, względnie o zwolnienie od tego obowiązku, powinny do dnia 1. lutego tego roku, w którym mają stanąć do poboru, wnieść odpowiednio umotywowane i zaopatrzone w dokumenty podania do tego urzędu konsularnego, w którego okręgu przebywają.

§ 196. Dla wszystkich osób, które do dnia 1. lutego złożą w urzędzie konsularnym podania o przesunięcie terminu stawienia się, lub o zwolnienie od stawienia się przed komisją poborową w kraju, urząd konsularny zakłada do dnia 15. lutego listę orzeczeń konsulatu w sprawach poborowych według wzoru Nr. 17, wpisując do niej w alfabetycznym porządku osoby, które podania złożyły. Dla każdego rocznika winna być prowadzona oddzielna lista.

§ 197. Jeżeli poborowy prosi o przesunięcie terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju na podstawie warunków wymienionych w art. 57 a), b), d), wówczas kierownik urzędu konsularnego udziela mu tego przesunięcia, zgodnie z zasadami art. 57 o udzieleniu odroczeń terminu odbycia służby w wojsku stałym. Decyzje swe wpisuje kierownik urzędu konsularnego niezwłocznie w rubryce 20 listy orzeczeń konsulatu, podpisuje własnoręcznie, a proszącemu wydaje lub przesyła odpowiednie poświadczenie według wzoru Nr. 18.

§ 198. Jeżeli poborowy prosi o przesunięcie terminu stawienia się do poboru na podstawie warunków wymienionych w art. 53 a), b), 57 punkt c) lub e), wówczas kierownik urzędu konsularnego po dokładnym sprawdzeniu i rozpatrzeniu podania wraz z dokumentami, o ile uważa je za dostatecznie uzasadnione, przesyła ze swym wnioskiem do właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji, celem wydania decyzji. Władza administracyjna I-ej instancji ma natychmiast powziąć decyzję o przesunięciu terminu stawienia się do poboru i wysłać ją do urzędu konsularnego w takim terminie, by urząd ten otrzymał ją najpóźniej dnia 1. czerwca tego samego roku kalendarzowego.

Jednocześnie z wysłaniem sprawy do władzy administracyjnej I-ej instancji, kierownik urzędu konsularnego udziela proszącemu tymczasowego przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju (wzór Nr. 19), do 20. września danego roku kalendarzowego.

§ 199. W razie przychylniej decyzji władzy administracyjnej I-ej instancji w kraju, udzielone proszącemu tymczasowe przesunięcie terminu stawienia się do poboru (wzór Nr. 19) należy wymienić na poświadczenie według wzoru Nr. 18, stwierdzające fakt przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju. Władza administracyjna I-ej instancji rozstrzyga takie prośby w sposób analogiczny, jak prośby o odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym.

§ 200. W razie odmówienia przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju, należy niezwłocznie zawiadomić proszącego i wezwać go do stawienia się na własny koszt przed właściwą komisją poborową w kraju, w terminie od dnia 20. do 30. września tego samego roku.

§ 201. Gdyby decyzja władz administracyjnych nadeszła do urzędu konsularnego po dniu 1-go czerwca i w czasie tak późnym, że powiadomienie proszącego przed 1. września danego roku okazałoby się niemożliwe, to urząd konsularny ma prawo przesunąć takiej osobie stawienie się przed komisją poborową w kraju do 20. września roku następnego. O takich wypadkach urzędy konsularne zawiadamiają Ministerstwo Spraw Zagranicznych co roku do dnia 1. listopada. Nie dotyczy to tych, którzy znajdują się w tym roku, w którym w myśl terminów oznaczonych w art. 57 a) do e), już nie mogliby uzyskać odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym.

§ 202. Wysłanie podania o przesunięcie terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju do władzy administracyjnej I-ej instancji w kraju, oraz udzielenie tymczasowego przesunięcia tego terminu do 20. września danego roku kalendarzowego, wpisuje kierownik urzędu konsularnego i podpisuje w liście orzeczeń konsulatu w rubryce „uwaga”. Decyzje władz administracyjnych I-ej instancji o przyznaniu lub nieprzyznaniu przesunięcia tego terminu wpisuje i podpisuje kierownik urzędu konsularnego w rubryce 21 listy z powołaniem się na liczbę danego aktu.

§ 203. Wniesienie przez osobę zamieszkałą zagranicą, w krajach europejskich zażalenia na odmowną decyzję władz administracyjnych I-ej instancji powinno nastąpić analogicznie z wniesieniem zażalenia na decyzję odmawiającą odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym (art. 60.) przez właściwy urząd konsularny. Wniesienie takiego zażalenia nie zwalnia od obowiązku terminowego stawienia się przed komisją poborową w kraju.

§ 204. Jeżeli poborowy prosi o przesunięcie terminu stawienia się, lub o całkowite zwolnienie od obowiązku stawienia się przed komisją poborową w kraju, wskutek wad fizycznych lub stanu chorobowego (§ 193 punkt b) i 194 punkt a), wówczas kierownik urzędu konsularnego opiera swą decyzję na podstawie komisyjnego wstępnego zbadania zdolności fizycznych proszącego w trybie ustalonym w §§ 207 do 215.

§ 205. Podania osób podpadających pod art. 51 kierownik urzędu konsularnego podaje dokładnemu sprawdzeniu i rozpatrzeniu, zgodnie z zasadami tego artykułu, poczem w razie przyznania ulgi z art. 51 przesyła proszącemu poświadczenie według wzoru Nr. 20, wpisując i podpisując jednocześnie decyzję w rubryce 20 listy orzeczeń konsulatu.

§ 206. Podania o przesunięcie terminów lub o zwolnienie od obowiązku stawienia się przed komisją poborową w kraju, wpływające po dniu 1. lutego, nie podlegają w zasadzie rozpatrzeniu w urzędach konsularnych. O ile jednak proszący udowodni, że zwłoka nastąpiła z przyczyn od niego niezależnych, lub wskutek późniejszego przybycia do danego kraju, to urząd konsularny ma sprawę rozpatrzyć i załatwić na ogólnych zasadach.

§ 207. Celem rozstrzygnięcia podań o przesunięciu terminu stawienia się do poboru w kraju, lub zwolnienia od tego stawienia się wskutek wad fizycznych lub stanu chorobowego, kierownik urzędu konsularnego zwołuje co roku w terminie między dniem 20. lutego a 1. kwietnia komisję badań wstępnych, w skład której wchodzi:

- a) kierownik urzędu konsularnego — jako przewodniczący,
- b) attaché wojskowy względnie urzędnik konsularny, o ile możliwości posiadający stopień oficera rezerwy,
- c) lekarz powołany przez urząd konsularny, o ile możliwości obywatel polski.

Komisja badań wstępnych urzęduje w lokalu urzędu konsularnego.

§ 208. Do komisji mają być imiennie wzywane osoby, które zgodnie z niniejszymi przepisami złożyły wyżej wymienione podania, przyczem wezwanie powinno zawierać postanowienie co do złożenia w urzędzie konsularnym taksy lekarskiej, której wysokość ustala urząd konsularny, według przyjętych w danej miejscowości honorarjów lekarskich. Osoby przybywające na skutek wezwania do komisji mają uprzednio złożyć w urzędzie konsularnym taksę lekarską, przypadającą lekarzowi jako honorarjum.

§ 209. Po złożeniu taksy kierownik urzędu konsularnego zarządza zbadanie przez lekarza stanu zdrowia proszącego.

§ 210. Kierownik urzędu konsularnego ma przed rozpoczęciem badania lekarskiego w obecności proszących odebrać od lekarza przyrzeczenie w miejsce przysięgi, przez podanie ręki, iż wyda orzeczenie według najlepszej wiedzy i sumienia.

§ 211. Badanie lekarskie ma się odbyć w obecności wszystkich członków komisji, przyczem należy ściśle przestrzegać postanowień wojskowych przepisów sanitarnych.

§ 212. Orzeczenia lekarskie mają być wpisane do odnośnej rubryki listy orzeczeń konsulatu w sprawach poborowych i podpisane przez lekarza. O ile z powodu niewładania przez lekarza językiem polskim, orzeczenie zostało wpisane w języku obcym, wówczas należy bezpośrednio pod niem wpisać nadto jego tłumaczenie na język polski, dokonane przez jednego z członków komisji i podpisać przez tłumacza.

Orzeczenie lekarskie powinno zawierać opis choroby, odnośny paragraf wojskowych przepisów sanitarnych, oraz kategorię zdolności do służby wojskowej (A, B, C, D, E).

§ 213. Po wydaniu orzeczenia lekarskiego, kierownik urzędu konsularnego umieszcza w rubryce 20 decyzję komisji, która powinna brzmieć:

- a) w razie uznania proszącego za zupełnie niezdolnego do służby wojskowej (art. 35 e), — „uznany za zupełnie niezdolnego do służby wojskowej i zwolniony na zawsze od stawienia się przed komisją poborową w kraju”, — podpis kierownika urzędu konsularnego;
- b) jeżeli proszący uznany będzie za zdolnego do służby w pospolitem ruszeniu z bronią lub bez broni (art. 35 c, lub d.) — „prowizorycznie zaliczony do pospolitego ruszenia

z bronią (ewentualnie bez broni)”— podpis kierownika urzędu konsularnego.

Decyzje wymienione w punkcie b) są prowizoryczne i wymagają potwierdzenia przez komisję poborową w kraju. W razie gdyby jedna z tych decyzji nie została zatwierdzona przez komisję poborową w kraju, kierownik urzędu konsularnego poleca danej osobie stawić się na własny koszt przed komisją poborową w kraju, w terminie od 20 do 30 września.

- c) w razie uznania proszącego za czasowo niezdolnego do służby wojskowej (art. 35 punkt b), — termin stawienia się przed komisją poborową w kraju przesunięto do roku następnego— podpis kierownika urzędu konsularnego.

Osoby takie mogą do 1 lutego następnego roku kalendarzowego ponownie prosić o przesunięcie terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju, jednak o ile wówczas ponownie będą uznane za czasowo niezdolne do służby w wojsku stałem, muszą w trzecim roku wieku poborowego obowiązkowo stanąć przed właściwą komisją poborową w kraju w terminie od 20 do 30 września, pokrywając z własnych funduszy koszty przejazdu.

- d) w razie uznania proszącego za zdolnego do służby w wojsku stałem (art. 35 punkt a), — „terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju nie przesunięto” — podpis kierownika urzędu konsularnego.

Osoba taka jest obowiązana stawić się przed komisją poborową w kraju między 20 a 30 września danego roku kalendarzowego na własny koszt.

§ 214. O decyzji komisji należy proszącemu wydać poświadczenie według wzoru Nr. 21, które służy danej osobie, jako dowód legitymacyjny przed władzami w kraju, wyjaśniający jego stosunek do służby wojskowej.

§ 215. Osoby poddane wstępnemu badaniu w urzędach konsularnych mają się wykazać dokumentem stwierdzającym tożsamość ich osoby.

§ 216. Wszystkie osoby obowiązane do stawienia się przed komisją poborową w kraju mogą otrzymać od kierownika urzędu konsularnego przesunięcie terminu stawienia się przed tą komisją z roku na rok również w razie udowodnienia braku środków na przejazd do kraju, lub obciążonej choroby, jednak tylko w wieku lat 21, 22. Osoby takie muszą stanąć przed komisją poborową w kraju na własny koszt bezwarunkowo między 20 a 30 września tego roku kalendarzowego, w którym kończą lat 23.

Udzielenie takiego przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju odnotowuje i podpisuje kierownik urzędu konsularnego w rubryce 20 listy orzeczeń konsulatu w sprawach poborowych.

§ 217. Niewnieślenie we właściwym terminie podania o powtórne przesunięcie terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju nakłada na daną osobę obowiązek stawienia się przed komisją poborową w kraju, między 20 a 30 września danego roku.

§ 218. Jeżeli osoba, której nakazany był osta teczny termin wyjazdu do komisji poborowej w kraju, z powodu nagłej obciążonej choroby nie mogła zadość uczynić temu żądaniu, to powinna wykazać się przed

konsulatem świadectwem lekarskiem, wydanem przez lekarza posiadającego zaufanie konsulatu. W tych razach konsul przesuwa termin stawienia się przed komisją poborową w kraju do czasu wyzdrowienia co wpisuje w rubryce „Uwaga” listy orzeczeń konsulatu w sprawach poborowych.

§ 219. Najdalej do dnia 15 kwietnia każdego roku winien urząd konsularny wysłać do właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji:

- a) wyciągi z listy orzeczeń konsulatu w sprawach poborowych, zgodne z wzorem Nr. 17 tylko w odniesieniu do tych, których stan zdrowia na komisji badano,
- b) wykaz imienny osób, którym kierownik urzędu konsularnego przyznał przesunięcie terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju, względnie odroczenia odbycia służby w wojsku stałym — w obu wypadkach na podstawie warunków z art. 57 a, b, d, (wzór Nr. 22),
- c) wykaz imienny osób, które korzystają z przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju, względnie z odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym, na podstawie warunków z art. 53 a, b, i 57, punkt c, lub e, oraz decyzji władzy administracyjnej I-ej instancji — wzór Nr. 23,
- d) wykaz imienny osób, którym udzielono przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju z powodu braku środków na przejazd, lub obłożnej choroby, wzór Nr. 24,
- e) wykaz imienny osób, które na podstawie art. 51 podlegają zaliczeniu do pospolitego ruszenia i zwolnieniu od stawienia się przed komisją poborową w kraju — wzór Nr. 25.

Wyciągi i wykazy wymienione w punktach a) do e) powinien kierownik urzędu konsularnego poświadczyć i zaopatrzyć pieczęcią tegoż urzędu.

§ 220. Obywatele polscy, przebywający poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w krajach poza Europą, podlegający w danym roku obowiązkowi stawienia się przed komisją poborową w kraju, nie są obowiązani do powrotu do kraju. Obywateli takich należy uważać za korzystających z bezterminowego przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju aż do odwołania.

Przepis ten nie zwalnia od obowiązku zgłoszenia się do rejestracji i spisów poborowych w urzędach konsularnych takich obywateli, którzy są w wieku od 18 do 23 lat.

§ 221. Władze administracyjne I-ej instancji, po otrzymaniu wyciągów i wykazów, o których mowa w § 219 — wpisują dane zawarte w tych wyciągach i wykazach do list poborowych czerwonym atramentem.

O wpisach tych władze administracyjne I-ej instancji zawiadamiają powiatowe komendy uzupełnień, celem umieszczenia ich w drugim egzemplarzu listy poborowej.

§ 222. Jeżeli obywatel polski powróci z kraju znajdującego się poza Europą do Państwa Polskiego, lub przyjedzie do jednego z krajów europej-

skich i jest w wieku poborowym, t.j. ma 21, 22 lub 23 lat, to obowiązany jest stanąć przed komisją poborową w kraju na ogólnych zasadach.

§ 223. Jeżeli obywatel polski przebywający w krajach poza Europą przyjeżdża do kraju europejskiego lub Państwa Polskiego na stałe lub na czas dłuższy niż 6 miesięcy, to o ile 36 lat życia nie ukończył obowiązany jest raz jeden na ogólnych zasadach stanąć przed komisją poborową w kraju, celem poddania oględzinom lekarskim i w razie uznania za zdolnego do służby w wojsku stałym — odbyć tę służbę.

§ 224. Obywateli polskich, przebywających wogóle zagranicą a będących w wieku lat 36 do 50, należy uważać za korzystających z bezterminowego przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju, aż do odwołania, o ile nie przybyli na obszar Państwa Polskiego. W tym ostatnim wypadku ma zastosowanie art. 32.

§ 225. Osoby wymienione w § 220, jeżeli nie dopełniły obowiązku osobistego zgłoszenia się w myśl art. 22, podlegają sankcjom karnym za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia się, przewidzianym w ustawie.

Do art. 33.

§ 226. O terminie poboru ogólnego zawiadamia się ludność zapomocą obwieszczeń kierownika władzy administracyjnej II-ej instancji. Do obwieszczeń tych dołączony będzie plan stawienia się w poszczególnych powiatach.

Treść obwieszczeń o poborze ogólnym układa władza administracyjna II-ej instancji.

Obwieszczenia o poborze powinny wymieniać prawną podstawę zarządzenia poboru w danem województwie i kategorię osób, podlegających poborowi, oraz zawierać pouczenie o trybie wnoszenia próśb o skrócenie lub odroczenie czasu służby wojskowej i przepisy karne za niespełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową.

Obwieszczenia o poborze należy podać do publicznej wiadomości co najmniej na 2 tygodnie przed rozpoczęciem poboru ogólnego.

Do poborów dodatkowych poborowi będą wzywani zapomocą imiennych wezwań.

§ 227. Władze administracyjnej I-ej instancji przysługuje ponadto prawo imiennego wezwania poborowych do stawienia się przed komisją poborową.

§ 228. Pobór ogólny rozpoczyna się najwcześniej z dniem 1 maja każdego roku i powinien być ukończony w każdym powiecie najpóźniej dnia 30 czerwca tego roku.

§ 229. Ilość poborowych, przeznaczonych na jeden dzień nie powinna przekraczać liczby 100.

§ 230. Pobór ogólny odbywa się powiatami w siedzibach władz administracyjnych I-ej instancji odnośnych powiatów. Pobór ogólny może być przeprowadzony także poza siedzibą władzy administracyjnej I-ej instancji w wypadkach, w których wymaga tego wzgląd na prawidłowe przeprowadzenie poboru.

§ 231. Jeżeli ze względu na ilość poborowych przeprowadzenie poboru ogólnego przez jedną komisję poborową w jednym powiecie nie może być ukoń-

zione w terminie oznaczonym w § 228, należy równocześnie powołać drugą komisję poborową, urzędującą w danym powiecie.

§ 232. Ewentualne wnioski co do miejsca urzędowania komisji poborowej, jako też co do ilości komisji poborowych w danym powiecie przesyła władza administracyjna I-ej instancji do władzy administracyjnej II-ej instancji najdalej do dnia 20 marca każdego roku.

§ 233. Plan poboru ogólnego na obszarze danego województwa zestawia władza administracyjna II-ej instancji w porozumieniu z władzami wojskowymi. W planie należy ustalić ilość komisji poborowych, siedziby miejsca ich urzędowania oraz czas trwania poboru w poszczególnych powiatach. Przy układaniu planu należy uwzględnić warunki komunikacyjne w poszczególnych powiatach oraz okoliczność, że przegląd lekarski może się odbywać tylko przy świetle dziennym.

Ponadto należy w planie poboru uwzględnić zasadę, że w niedziele i święta rzymsko-katolickie nie należy dokonywać poboru. W okolicach zamieszkałych w większości przez obywateli wyznań niekatolickich i niechrześcijańskich przez Państwo uznanych należy o ile możności w najaroczystsze święta tych wyznań nie dokonywać poboru.

§ 234. Kolejność urzędowania komisji poborowych powinna być na obszarze jednej i tej samej powiatowej komendy uzupełnień tak ułożona, by wojskowym członkiem jednej komisji poborowej po ukończeniu czynności tej komisji umożliwić wzięcie udziału w czynnościach komisji poborowej innego powiatu.

§ 235. Po ukończeniu planu poboru, władza administracyjna II-ej instancji przesyła władzom administracyjnym I-ej instancji wyciągi z planu poboru, dotyczące poszczególnych powiatów.

§ 236. Na podstawie tych wyciągów oraz wskazówek, otrzymanych od władzy administracyjnej II-ej instancji opracowuje kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji w porozumieniu z powiatową komendą uzupełnień niezwłocznie szczegółowy plan przeprowadzenia poboru na obszarze podległego powiatu oraz prac komisji poborowej w danym powiecie. W planie tym należy ustalić:

- a) miejsce urzędowania komisji poborowej,
- b) datę rozpoczęcia czynności komisji,
- c) ilość poborowych w każdej gminie,
- d) kolejność i datę stawania gmin do poboru,
- e) ilość dni faktycznego urzędowania komisji poborowej w danym powiecie,
- f) datę ukończenia czynności komisji poborowej (łącznie z komisjami dodatkowymi),
- g) datę odjazdu członków komisji poborowej,
- h) imienny skład komisji poborowej,
- i) uwagi.

§ 237. Opracowany w ten sposób szczegółowy plan prac komisji poborowej przesyła kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji do władzy administracyjnej II-ej instancji w terminie przez nią wyznaczonym, oraz podaje go do wiadomości właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 238. Władza administracyjna I-ej instancji drukuje wyciąg z planu poboru, w którym umieszcza

dane, wymienione w § 236 punkt a), d), f, w tylu egzemplarzach, ile ich potrzeba jako załączników do obwieszczeń o poborze.

§ 239. Władza administracyjna II-ej instancji przedkłada Ministerstwu Spraw Wewnętrznych na podstawie ostatecznie ustalonego planu poboru następujące dane:

- a) ilość poborowych (ochotników) w województwie stających do poboru według powiatów,
- b) daty rozpoczęcia i ukończenia poboru w poszczególnych powiatach,
- c) miejsca urzędowania komisji poborowych.

§ 240. Do poboru w danym roku powinni się stawić:

- a) mężczyźni, którzy w tym roku kończą lat 21,
- b) mężczyźni będący w wieku poborowym, którzy przy poborze w roku poprzednim uznani zostali za czasowo niezdolnych do służby wojskowej (kategoria B),
- c) mężczyźni, którzy będąc w wieku poborowym dotychczas obowiązkowi stawienia się przed komisją poborową nie uczynili zażądanie,
- d) mężczyźni, którzy zgłosili się do ochotniczej służby wojskowej w terminie wskazanym w § 393,
- e) osoby wymienione w art. 32,
- f) osoby wymienione w art. 6.

§ 241. Przed rozpoczęciem poboru władze administracyjne I-ej instancji dostarczają przewodniczącym komisji poborowych:

- a) listy poborowe, ostatecznie ułożone i sprawdzone,
- b) wykazy czasowo niezdolnych (kategoria B) z lat poprzednich, którzy mają stawić się ponownie do przeglądu,
- c) wykazy osób korzystających z odroczeń czasu służby wojskowej z lat poprzednich,
- d) podania o skrócenia i odroczenia czasu służby wojskowej już sprawdzone i uzupełnione odnośnymi dokumentami,
- e) niezbędne druki, pieczątki, podręczniki, ustawy i rozporządzenia,
- f) plan prac komisji poborowej, zatwierdzony przez wojewodę,
- g) przedmioty potrzebne do badań poborowych.

Równocześnie oddaje się do dyspozycji przewodniczącemu niezbędny cywilny personel pomocniczy z przyborami kancelaryjnymi.

§ 242. Przeprowadzenie poboru winno się odbyć ściśle według planu prac komisji poborowych, ustalonego przez władze administracyjne I-ej instancji.

§ 243. Zabezpieczenie porządku publicznego podczas poboru należy do władz administracyjnych I-ej instancji, które wydają każdorazowo stosowne zarządzenia.

§ 244. Pobór odbywa się ściśle w ustalonych terminach w lokalu na ten cel przeznaczonym. Podczas poboru w sali komisji poborowej powinni być

obecni wyłącznie członkowie tej komisji i personel pomocniczy, wójt gminy oraz mężczyźni podlegający badaniu lekarskiemu.

§ 245. Gminy stają do poboru według kolejności ustalonej w planie prac komisji poborowej.

Władze administracyjne I-ej instancji powinny zawczasu pouczyć urzędy gminne o terminowym dostawieniu poborowych swojej gminy do komisji poborowych na dany dzień, jak również przekonać się o zarządzeniach tych urzędów, dotyczących sposobu dostawienia poborowych do miejsca urzędowania komisji poborowych.

§ 246. Poborowi oraz członkowie ich rodzin, którzy mają być poddani oględzinom lekarskim powinni stanąć przed komisją poborową w stanie trzeźwym, w czystej bieliźnie i wymyć, jak również posiadać dowody stwierdzające tożsamość osoby.

Wójt gminy jest odpowiedzialny za tożsamość poborowego, względnie członka rodziny poborowego, stojącego przed komisją poborową.

§ 247. Pobory dodatkowe odbywają się w miarę potrzeby (z reguły co dwa tygodnie) w czasie od chwili ukończenia poboru ogólnego, aż do chwili rozpoczęcia następnego poboru ogólnego.

§ 248. Dodatkowe komisje poborowe urzędują z reguły w miejscu siedziby powiatowej komendy uzupełnień w składzie przewidzianym w art. 16 dla odnośnego powiatu i są właściwe dla wszystkich powiatów, należących do okręgu danej powiatowej komendy uzupełnień.

Przewodniczący komisji poborowej dodatkowej jest kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji, właściwy dla miejsca urzędowania komisji dodatkowego poboru.

§ 249. Dodatkowe komisje poborowe powinny urzędować o ile możności w tym samym lokalu, w którym w danej miejscowości urzędowała komisja poborowa w czasie ogólnego poboru.

§ 250. Do zakresu działania dodatkowych komisji poborowych należy:

- a) badanie poborowych, którzy nie stawili się w okresie ogólnego poboru (stający dobrowolnie i przymusowo dostawieni),
- b) wydanie ostatecznego orzeczenia komisji w stosunku do tych poborowych, którzy w okresie ogólnego poboru zostali odesłani na ekspertyzę szpitalną, bezpośrednio po otrzymaniu orzeczenia szpitalnego, o ile orzeczenie to nie zostało przedstawione komisji poborowej w czasie poboru ogólnego,
- c) badanie ochotników w tych wypadkach, gdy zarządzony został dodatkowy zaciąg ochotniczy,
- d) badanie zdolności do pracy mężczyzn — członków rodzin poborowych, o ile zbadanie to nie mogło nastąpić w komisji poborowej podczas ogólnego poboru.

§ 251. W odniesieniu do poborowych, pochodzących z powiatu, w którym dodatkowa komisja poborowa urzęduje, wykonywa ona swe czynności w taki sam sposób, jak komisja poborowa w czasie poboru ogólnego.

W odniesieniu do poborowych, pochodzących z innych powiatów sposób urzędowania dodatkowych komisji poborowych określony jest w §§ 252 do 258.

§ 252. Władze administracyjne I-ej instancji tych powiatów, w których nie urzędują dodatkowe komisje poborowe, zarządzają przedstawienie poborowych do tej komisji w obecności naczelników odnośnych gmin, lub ich zastępców, ewentualnie pod eskortą. Jednocześnie przesyłają władze administracyjne I-ej instancji do dodatkowej komisji poborowej wyciągi z list poborowych dla odnośnego poborowego.

§ 253. Orzeczenie dodatkowej komisji poborowej należy wpisać do wyciągu z list poborowych oraz do egzemplarza listy poborowej, przeznaczonej dla powiatowej komendy uzupełnień.

§ 254. Orzeczenie wpisane do wyciągu z list poborowych, podpisują członkowie dodatkowej komisji poborowej, analogicznie jak oznaczono w § 92. Wyciąg ten należy następnie zwrócić właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji, która na jego podstawie powinna wpisać orzeczenie dodatkowej komisji poborowej do listy poborowej, z podaniem podstawy wpisu oraz z podpisaniem go przez kierownika tej władzy.

§ 255. Wyniki badań mężczyzn — członków rodzin poborowych wpisuje dodatkowa komisja poborowa do dwóch oddzielnych formularzy według wzoru Nr. 26. Jeden egzemplarz formularza pozostaje w aktach władzy administracyjnej I-ej instancji, właściwej dla obszaru, na którym urzęduje dodatkowa komisja poborowa, zaś drugi egzemplarz przesyła do władzy administracyjnej I-ej instancji, która przedstawia do zbadania danego poborowego (członka rodziny poborowego).

§ 256. Po otrzymaniu wyciągów z list poborowych oraz formularzy (wzór Nr. 26) władza administracyjna I-ej instancji wpisuje orzeczenie dodatkowej komisji poborowej do swojego egzemplarza listy poborowej, zaś wyniki badania mężczyzn — członków rodziny — do księgi protokołu badań rodzin poborowych.

§ 257. Odnośnie do poborowych, którzy uczynili zażalenie przed dodatkową komisją poborową — należy wpisać w rubryce „Uwaga” listy poborowej, że stawienie się nastąpiło przed dodatkową komisją poborową w miejscowości.

§ 258. Tryb badania lekarskiego dodatkowej komisji poborowej jest taki sam, jak wskazany w §§ 70 do 76.

§ 259. Cywilne władze administracyjne są odpowiedzialne za zgodne z ustawą i niniejszym rozporządzeniem przeprowadzenie poboru oraz wszelkich czynności z nim związanych.

Do art. 34.

§ 260. Ocena zdolności do służby wojskowej polega na stwierdzeniu przez lekarzy komisji poborowej stopnia zdolności badanego do pełnienia obowiązków związanych ze służbą wojskową.

§ 261. Warunki fizycznej zdolności do służby wojskowej określają przepisy dla oceny zdolności do służby wojskowej (wojskowe przepisy sanitarne).

§ 262. Lekarze, członkowie komisji poborowych (wojskowy i cywilny) są obowiązani stosować się do tych przepisów z całą ścisłością.

Do art. 35.

§ 263. Decyzja komisji poborowej składa się z dwóch części:

- a) z oceny zdolności fizycznej poborowego, stwierdzonej przez lekarzy,
- b) z zakwalifikowania osoby badanej do jednej z kategorii wymienionych w punktach a, b, c, d, e, art. 35.

§ 264. Poborowi (ochotnicy) otrzymują dokumenty poborowe i wojskowe.

Dokumenty poborowe wydaje komisja poborowa po zakwalifikowaniu danej osoby do jednej z kategorii, wymienionych w art. 35, i podpisaniu ich przez przewodniczącego komisji poborowej.

Dokumenty wojskowe wydaje komendant powiatowej komendy uzupełnień ze swoim podpisem i z pieczęcią danej powiatowej komendy uzupełnień.

Dokumenty wojskowe wydaje się tylko wówczas, gdy stosunek poborowego (ochotnika) do służby wojskowej zostanie ostatecznie ustalony. Nazwę i rodzaj tych dokumentów, jak również sposób ich sporządzania ustala instrukcja o ewidencji i administracji rezerw.

§ 265. Komisja poborowa wydaje poświadczenie według wzoru Nr. 27.:

- a) uznanym za zdolnych do służby w wojsku stałym,
- b) uznanym za czasowo niezdolnych do służby w wojsku stałym,
- c) zdolnym do służby w pospolitem ruszeniu z bronią lub bez broni,
- d) zupełnie niezdolnym do służby wojskowej,
- e) osobom, którym przyznano odroczenia z art. 53, a), b) lub c),
- f) osobom mającym prawo do służby półtorarocznej,
- g) zaliczonym do rezerwy na zasadzie art. 111 lub zaliczonym do pospolitego ruszenia na zasadzie art. 51.

§ 266. Orzeczenie lekarskie o stopniu fizycznej zdolności do służby wojskowej wpisane w rubryce 19 listy poborowej powinno zawierać:

- a) o ile danego poborowego (ochotnika) uznano za zdolnego do służby w wojsku stałym - „zdrowy, kategoria A”,
- b) o ile u poborowego (ochotnika) stwierdzono chorobę — określenie tej choroby z podaniem jej głównych objawów, przyczem w razie rozpoznania tej choroby zapomocą badań dodatkowych (Roentgen, rozbiór płwocin, moczu itp.) należy wpisać wyniki tych badań.

W wypadkach, przewidzianych w punkcie b) niniejszego paragrafu, orzeczenie lekarskie powinno zawierać nadto określenie kategorii zdolności do służ-

by wojskowej, z podaniem odpowiednich paragrafów wojskowych przepisów sanitarnych.

W rubryce 19 należy również podawać wszystkie zmiany chorobowe, przewidziane w wojskowych przepisach sanitarnych, także odnośnie do poborowych, zakwalifikowanych do kategorii A.

§ 267. Poborowym uznanym za zdolnych do służby w wojsku stałym, pospolitem ruszeniu z bronią lub bez broni, zaliczonym do rezerwy na zasadzie art. 111 oraz zaliczonym do pospolitego ruszenia na zasadzie art. 51, poświadczenie według wzoru Nr. 27, powinno być wymienione przez właściwą powiatową komendę uzupełnień na odpowiedni dokument wojskowy w sposób następujący:

- a) uznanym za zdolnych do służby w wojsku stałym dostarczy powiatowa komenda uzupełnień najdalej do dnia 1 września danego roku karty powołania według wzoru Nr. 28,
- b) uznanym za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu z bronią lub bez broni, zaliczonym do rezerwy na zasadzie art. 111 i zaliczonym do pospolitego ruszenia na zasadzie art. 51, powiatowa komenda uzupełnień prześle najdalej do dnia 1 listopada danego roku książeczki wojskowe,
- c) osobom wymienionym w punkcie a), którym przyznano prawo do służby półtorarocznej, o ile podlegają powołaniu do służby w wojsku stałym w terminach oznaczonych w art. 67 ustęp 2, karty powołania z pieczęcią powiatowej komendy uzupełnień wydaje w dniu przeglądu wojskowy członek komisji poborowej ze swoim podpisem.

Dokumentów poborowych, wydanych przez komisję poborową osobom uznanym za czasowo lub zupełnie niezdolne do służby wojskowej (art. 35 punkt b, lub e), nie wymienia się na dokumenty wojskowe.

§ 268. Powiatowe komendy uzupełnień przesyłają osobom zainteresowanym ich dokumenty wojskowe za pośrednictwem władz administracyjnych I-ej instancji, które w dalszym ciągu skuteczniają do ręczenia ich przez właściwe urzędy gminne.

§ 269. Urzędy gminne, doręczając dokumenty wojskowe wystawione przez powiatowe komendy uzupełnień, powinny odbierać potwierdzenia odbioru i dokumenty poborowe, wydane przez komisje poborowe. Potwierdzenia odbioru przesyłają następnie za pośrednictwem władz administracyjnych I-ej instancji do powiatowej komendy uzupełnień jako dowody wymiany dokumentów, zaś odebrane dokumenty poborowe zatrzymują u siebie dla celów ewidencyjnych.

W razie niemożności doręczenia zwracają je niezwłocznie władzom administracyjnym I-ej instancji z podaniem przyczyn niedoręczenia.

Władze administracyjne I-ej instancji zwracają niezwłocznie powiatowym komendom uzupełnień nie doręczone dokumenty wojskowe, z wyjaśnieniem przyczyn niedoręczenia. Równocześnie zarządzają władze administracyjne I-ej instancji dochodzenie celem odszukania adresatów.

§ 270. Poborowi uznani za czasowo niezdolnych do służby w wojsku stałym oraz korzystający z odroczenia służby wojskowej w myśl art. 53 a), b), c), zatrzymują otrzymane w komisji poborowej dokumenty poborowe aż do poboru ogólnego w następnym roku.

§ 271. Poborowym, rezerwistom, zaliczonym do pospolitego ruszenia oraz zwolnionym od służby wojskowej przysługuje prawo żądania umieszczenia na dokumentach poborowych względnie wojskowych dostarczonej przez siebie własnej fotografii oraz zwrócenia się do władzy gminnej (urzędu konsularnego) celem stwierdzenia identyczności.

Fotografie, których identyczność została stwierdzona, powinny być wklejone do dokumentów poborowych i wojskowych w miejscu na to przeznaczonym, poczem winna być nałożona pieczęć władzy administracyjnej I-ej instancji względnie powiatowej komendy uzupełnień w ten sposób, aby jedna połowa pieczęci była na fotografii, zaś druga połowa na dokumencie.

Fotografia powinna przedstawiać popiersie bez nakrycia głowy, a tożsamość osoby ma potwierdzić urząd gminny (magistrat). Wymiar fotografii powinien wynosić 4 × 6 cm.

§ 272. Poborowych (ochotników) należy poddawać oględzinom lekarskim według gmin w następującym porządku:

- a) wszystkich ochotników, co do których poprzednio powiatowa komenda uzupełnień ustaliła, że posiadają wszelkie warunki ustawą wymagane do przyjęcia ich do służby wojskowej w charakterze ochotników,
- b) osoby należące do roczników starszych, które do poboru w latach ubiegłych nie stawały (§ 240 punkt c, d, f),
- c) poborowych z lat poprzednich, których uznano za czasowo niezdolnych do służby wojskowej,
- d) wszystkich poborowych danego rocznika poborowego.

§ 273. Porządek i sposób badania lekarskiego poborowych (ochotników) jest wskazany w wojskowych przepisach sanitarnych. Zachowanie tego porządku jest obowiązujące.

§ 274. Ocena zdolności poborowych (ochotników) do służby wojskowej powinna być tak dokładna i bezstronna, aby wszyscy zdolni do pełnienia tej służby rzeczywiście za takich byli uznani, mimo nawet ewentualnych z ich strony usiłowań uchylecia się od służby wojskowej z powodu zmyślnego lub rozmyślnie wywołanego cierpienia. Przeciwno poborowym, którzy rozmyślnie wywołali uszkodzenia cielesne, oraz tym poborowym, którzy zostali zwolnieni od służby wojskowej na skutek zmyślnego cierpienia lub ułomności, należy wdrożyć postępowanie karne (§ 307 do 312).

§ 275. Decyzje komisji poborowej powinny za wierać:

- a) kategorię i paragraf wojskowych przepisów sanitarnych, prócz wypadków, gdy pobo-

rowy jest zwolniony od oględzin lekarskich (art. 51),

b) orzeczenie:

- katgorja A — zdolny do służby w wojsku stałym,
- katgorja C — zdolny do pospolitego ruszenia z bronią,
- katgorja D — zdolny do pospolitego ruszenia bez broni,
- katgorja E — całkowicie zwolniony od służby wojskowej,
- katgorja B — czasowo niezdolny do służby w wojsku stałym (na 1 rok),

c) ewentualne przyznanie skrócenia względnie odroczenia czasu służby wojskowej oraz inne ulgi (art. 45, 53a, b, c, i 111),

§ 276. Odnośnie do poborowych uznanych za zdolnych do służby w wojsku stałym, należy wpisać do rubryki 20 list poborowych: „zdolny do służby w wojsku stałym”, poczem w rubryce 15 zaznaczyć ten rodzaj broni, do którego został przeznaczony przez wojskowego członka komisji poborowej.

§ 277. Odnośnie do poborowych, którym komisja poborowa przyznała prawo do służby półtorarocznej, w rubryce 20 należy wpisać: „zdolny do służby w wojsku stałym”, zaś w rubryce 22 — „służba półtoraroczna”.

§ 278. Jeżeli poborowy uznany za zdolnego do służby w wojsku stałym otrzymuje odroczenie czasu służby wojskowej z art. 53 a), b), c), to w rubryce 20 należy wpisać: „zdolny do służby w wojsku stałym”, zaś w rubryce 22 — „przyznano odroczenie z art. ... ustawy”.

§ 279. O ile orzeczenie o odroczeniu względnie skróceniu czasu służby wojskowej nastąpiło po poborze, wówczas władza administracyjna I-ej instancji, oraz powiatowa komenda uzupełnień wpisują odnośnie orzeczenie czerwonym atramentem z uwiarygodnieniem liczby odnośnego aktu, poczem orzeczenie to podpisuje kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji, względnie komendant powiatowej komendy uzupełnień, każdy w swoim egzemplarzu listy poborowej.

§ 280. Odnośnie do poborowych, których komisja poborowa uznała za zdolnych do służby w wojsku stałym, a którzy na mocy art. 111 mają być zaliczeni do rezerwy, w rubryce 20 należy wpisać: „zdolny do służby w wojsku stałym”, zaś w rubryce 22 słowa „zaliczony do rezerwy na zasadzie art. 111 ustawy”.

§ 281. Odnośnie do poborowych, wymienionych w art. 51 w rubryce 22 należy wpisać: „zaliczony do pospolitego ruszenia na zasadzie art. 51 ustawy”.

Jednocześnie odnośnie do takich poborowych w rubryce 15 (uwagi) list poborowych należy wpisać: „nie podlega przeglądowi lekarskiemu w myśl art. 51 ustawy”, co podpisuje przewodniczący.

§ 282. Odnośnie do poborowych, których przedstawienie się jest usprawiedliwione (§§ 183 do 185) należy wpisać w rubryce 15 list poborowych:

„Nie stawił się dnia z powodu.....”

O tych poborowych, którzy nie stawili się z przyczyn niewiadomych w rubryce 15 należy wpisać: „nie stawił się dnia”.

§ 283. Wyjaśnienie przyczyn nie stawienia się poborowego należy do obowiązków władzy administracyjnej I-ej instancji.

§ 284. Gdy zachodzi konieczność wysłania poborowego na ekspertyzę szpitalną w rubryce 20 należy wpisać: „wysłany na ekspertyzę, Nr. karty . . .”.

§ 285. W wypadkach przesłania sprawy danego poborowego do komisji rozpoznawczej, należy w rubryce 20 wpisać: „na mocy art. . . . ustawy przekazano do komisji rozpoznawczej”, w rubryce zaś 15 (uwagi) należy równocześnie z odesłaniem aktu do komisji rozpoznawczej odnotować liczbę i datę wysłania aktu.

§ 286. Po otrzymaniu wyników ekspertyzy szpitalnej, należy w rubryce 19 wpisać krótki wyciąg z orzeczenia lekarskiego zaś w rubryce 20 określić stosunek poborowego do służby wojskowej w myśl art. 35. Niezależnie od tego w rubryce 15 należy wpisać liczbę dziennika szpitala, pod którą nadeszło jego orzeczenie.

§ 287. Odnośnie do poborowych, którym przyznano odroczenie czasu służby wojskowej w roku ubiegłym, a którzy starają się o przedłużenie odroczenia, należy wpisać w rubryce 22: a) w wypadkach przyznania ponownego odroczenia: „udzielono odroczenia na rok w myśl art. . . . ustawy”, b) w wypadkach nie przyznania ponownego odroczenia: „odroczenia z art. . . . ustawy nie przyznano”.

Poborowego, o którym mowa w punkcie b), o ile jest obecny przed komisją poborową, skierowuje przewodniczący do wojskowego członka komisji poborowej, celem zapisania go do listy przeznaczenia i książki przydziałów, poczem obowiązując dalszy tryb postępowania, jak w §§ 76, 77 i 78.

Jeżeli poborowy taki nie jest obecny przed komisją poborową, to przeznaczenie do rodzaju służby w wojsku i wpisanie do listy przeznaczenia i książki przydziałów załatwia powiatowa komenda uzupełnień i zawiadania o tem władzę administracyjną I-ej instancji, celem wpisania w egzemplarzu listy poborowej tejże władzy w rubryce 15.

§ 288. Poborowi (ochotnicy) z chwilą uznania ich za zdolnych do służby wojskowej (kategoria A, C, D.), zostają po przeglądzie lekarskim urlopowani i zaliczeni do stanu urlopowanych do dnia wcielenia do szeregów. Dotyczy to również i tych poborowych, którzy otrzymali odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym (art. 115).

Poborowi tacy są do czasu wcielenia do szeregów w dyspozycji siły zbrojnej Państwa wskutek czego podlegają właściwości sądownictwa wojskowego, w wypadkach ustawą przewidzianych (§ 6 wojskowego kodeksu karnego i art. 115).

§ 289. Poborowy, który staje przed komisją poborową po ogólnym terminie wcielenia do szeregów, może być wcielony do szeregów bezpośrednio po porborze.

§ 290. Poborowi, którzy przy pierwszym stawieniu się w 21 roku życia zostali uznani za czasowo niezdolnych do służby w wojsku stałym (art. 35),

mogą otrzymać tę samą kategorię przy powtórnym stawieniu się w roku następnym, o ile ich stan zdrowia uzasadnia tę kategorię także i w tym roku.

Poborowych tej kategorii, stających przed komisją poborową po raz trzeci, nie można więcej uznać za czasowo niezdolnych do służby w wojsku stałym, lecz należy ich zaliczyć do kategorii A, C, D, lub E, niezależnie od tego, czy ubiegają się o odroczenie służby wojskowej w myśl art. 53 a), b), c).

§ 291. Poborowych, którzy stają do poboru po raz pierwszy w tym roku kalendarzowym, w którym kończą lat 22, można w pierwszym tylko roku stawienia się uznać za czasowo niezdolnych do służby w wojsku stałym (kategoria B), w roku zaś następnym muszą otrzymać kwalifikację ostateczną (kategoria A, C, D, lub E).

§ 292. Poborowi, stający do poboru po raz pierwszy w tym roku kalendarzowym, w którym kończą lat 23 lub więcej, powinni otrzymać przy poborze ostateczną kwalifikację (kategoria A, C, D, E).

§ 293. Poborowemu nie przysługuje prawo odwołania się od orzeczenia komisji poborowej, powziętego w sprawie oceny zdolności fizycznej. Wszelkie ewentualne odwołania od takich decyzji komisji poborowej należy odrzucać bez rozpatrywania ich.

Do art. 36.

§ 294. Sposób odbycia i czas trwania czynnej służby wojskowej (wyszkolenia wojskowego) dla szeregowych pospolitego ruszenia, w czasie pokoju, określi osobne rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 37.

§ 295. W razie bezwzględnej niemożności określenia cierpienia w komisji poborowej i w razie konieczności dłuższej obserwacji, względnie specjalnego badania (siły wzroku, słuchu, choroby nerwowej, cierpienia organów wewnętrznych), należy poborowego odesłać na wniosek lekarzy do najbliższego szpitala wojskowego, rejonowego lub okręgowego, zełżeźnie od rodzaju cierpienia, celem skonstatowania choroby i wydania właściwego orzeczenia.

§ 296. Po zbadaniu w wojskowym szpitalu okręgowym lub rejonowym, należy takiego poborowego odesłać pod adresem wskazanym w karcie służbowej.

§ 297. Orzeczenie szpitalne powinno zawierać prócz diagnozy lekarskiej i kwalifikacji do służby wojskowej, również te rodzaje służby w wojsku, do których poborowy się nie nadaje.

§ 298. Zbyt długie przetrzymywanie poborowych w szpitalach wojskowych, celem skonstatowania choroby nie powinno mieć miejsca. Orzeczenie szpitalne należy natychmiast po zbadaniu poborowego przesłać jako ściśle tajne do odnośnej komisji poborowej względnie, o ile ta już nie urzęduje, do władzy administracyjnej I-ej instancji.

§ 299. Na podstawie orzeczenia szpitalnego wydaje komisja poborowa (ogólna lub dodatkowa) jedno z orzeczeń, przewidzianych w art. 35 punkt a), do e), zaś odnośnie do poborowych zakwalifikowa-

nych do kategorii A, wojskowy członek komisji poborowej dokonywa przeznaczenia do rodzaju służby w wojsku

§ 300. Lekarze komisji poborowej nie mogą zmieniać orzeczeń szpitali wojskowych, wydanych wskutek zarządzenia ekspertyzy. Takie orzeczenia mogą być jednak zakwestjonowane przez lekarzy komisji poborowej w razie nasuwających się uzasadnionych przez nich wątpliwości.

W razie zakwestjonowania takich orzeczeń przewodniczący odsyła poborowego do wojskowego szpitala okręgowego, celem powtórnego zbadania.

Badanie w szpitalu okręgowym, tak w razie gdy komisja poborowa bezpośrednio odesłała tam poborowego na ekspertyzę, jak i w razie zakwestjonowania orzeczenia szpitalnego, powinno się odbywać zawsze przez dwóch lekarzy ze współudziałem komendanta szpitala.

Orzeczenia szpitali okręgowych zakwestjonowaniu przez lekarzy komisji poborowej nie podlegają.

§ 301. Przy wydawaniu przez komisję poborową orzeczenia na podstawie orzeczenia szpitalnego, obecność poborowego nie jest konieczna. W tych razach poświadczenie o stawieniu się i o wyniku badań przesyła poborowemu władza administracyjna I-ej instancji najdalej do 2-ch tygodni od dnia powzięcia decyzji przez komisję poborową, za pośrednictwem urzędu gminnego.

§ 302. Na karcie służbowej do szpitala powinien znajdować się odcisk kciuka prawej ręki poborowego, jak również powinny być podane ewentualne znamiona szczególne. Poborowych wysyła się do szpitali wojskowych na koszt budżetu władz administracyjnych z odpowiednim dowodem, uprawniającym do przejazdu.

§ 303. Poborowych, o których mowa w ustępie 3. art. 37, można skierować z kartą służbową według wzoru Nr. 29 do najbliższego według wskazania lekarza powiatowego szpitala publicznego, posiadającego oddział potrzebny do leczenia danej wady względnie ułomności.

Szpital publiczny przesyła natychmiast po wyleczeniu orzeczenie lekarskie przez pocztę do właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji, a poborowego odsyła do miejsca zamieszkania.

Władza administracyjna I-ej instancji zarządza zbadanie poborowego przez najbliższą dodatkową komisję poborową, do której wzywa go imiennie oraz przesyła tej komisji odnośne orzeczenie.

§ 304. Poborowego można odesłać do cywilnego szpitala publicznego tylko w tych razach, gdy wada lub ułomność może być wyleczona w przeciągu 4-ch miesięcy i spodziewać się można, że poborowy po wyleczeniu będzie zdolny do służby w wojsku stałym.

§ 305. Koszty ekspertyzy w wojskowych szpitalach ponosi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Koszty leczenia poborowych w cywilnych szpitalach publicznych mają być pokryte w myśl obowiązujących przepisów o kosztach leczenia w szpitalach publicznych.

Do art. 38.

§ 306. Osoby, które w celu uchylenia się od obowiązku służby wojskowej rozmyślnie wywołały u siebie chorobę lub uszkodzenie cielesne, uzasadniające wydanie przez komisję poborową jednego z przewidzianych w art. 35 punkt b), c), lub d) orzeczeń, podlegają mimo to powołaniu do służby w wojsku stałym, o ile są zdolne do jakiegokolwiek służby wojskowej i nie ukończyły 36 roku życia.

Powołanie i wcielenie takich osób do wojska stałego, celem odbycia służby następuje po ustaleniu prawomocnym wyrokiem sądowym rozmyślnego wywołania u niego choroby lub uszkodzenia cielesnego, w celu uchylenia się od obowiązku służby wojskowej.

Takie osoby powinny odbywać służbę w wojsku stałym stosownie do zasad wojskowych przepisów rewizyjnych dla osób wojskowych, które w czasie pełnienia służby w wojsku stałym dopuściły się samouszkodzenia.

§ 307. W razie powzięcia choćby przez jednego z członków komisji poborowej uzasadnionego podejrzenia, że skonstatowana przy przeglądzie choroba lub uszkodzenie cielesne zostało wywołane rozmyślnie w celu uchylenia się od obowiązku służby wojskowej, należy tę okoliczność uwidocznic w protokole komisji poborowej i wpisać do odpowiednich rubryk listy poborowej decyzję komisji poborowej o fizycznej zdolności odnośnej osoby do służby wojskowej według faktycznego stanu jej zdrowia w dniu przeglądu.

W każdym takim wypadku należy przesłać władzy administracyjnej I-ej instancji odpowiednie doniesienie, celem spowodowania ścigania winnego z zaznaczeniem tej ostatniej okoliczności w rubryce 15 (uwagi) listy poborowej.

Do art. 39.

§ 308. Władze administracyjne I-ej instancji są obowiązane komunikować właściwym władzom administracyjnym II-ej instancji o faktach wymienionych w art. 39, które doszły do ich wiadomości bądź od władz lub urzędów, bądź od osób prywatnych, bądź stwierdzonych przez siebie z urzędu. Równocześnie władze administracyjne I-ej instancji mają przeprowadzić bezzwłoczne dochodzenie.

Władze administracyjne II-ej instancji, po otrzymaniu takich wiadomości, obowiązane są sprawę rozpatrzyć, przeprowadzić ewentualne konieczne dochodzenia i niezależnie od ich wyników przesłać ją w drodze służbowej do Ministra Spraw Wojskowych, który o zajściu takiego faktu decyduje ostatecznie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 309. Władze wojskowe zawiadomione o faktach wymienionych w art. 39 są obowiązane zakomunikować o nich właściwemu dowódcy okręgu korpusu, który po przeprowadzeniu ewentualnych koniecznych dochodzeń przedkłada odnośne sprawy Ministrowi Spraw Wojskowych do decyzji. (§ 308).

Unieważnianie orzeczeń na mocy ustępu 1. art. 39, może być zastosowane tylko do osób, przeglądanych przez komisję poborową, której orzeczenia co do ich prawidłowości budzą wątpliwości, a znajdujących się jeszcze w wieku poborowym.

Co do innych osób, może ono nastąpić dopiero wtedy, gdy zostanie stwierdzony ich współudział względnie wpływ przy wydaniu wadliwego orzeczenia.

Przedstawienie do komisji rozpoznawczej w myśl ustępu 2 art. 39 może nastąpić dopiero po wydaniu decyzji unieważniającej poprzednie orzeczenia.

§ 310. Władze administracyjne i wojskowe powiadamiają się wzajemnie o otrzymaniu wiadomości o faktach z art. 39 i wszczęciu ewentualnych dochodzeń.

Przeprowadzenie dochodzeń tak przez władze administracyjne, jak przez władze wojskowe powinno się odbywać we wzajemnym porozumieniu się odpowiednich instancji tych władz.

§ 311. Sądy powszechne obowiązane są komunikować o stwierdzonym przez siebie wypadku z art. 39 właściwym władzom administracyjnym II-ej instancji.

Sądy wojskowe komunikują o tem właściwym dowództwom okręgu korpusu.

Do art. 40.

§ 312. Ustalenie w drodze administracyjnej faktu określonego w art. 40 należy do władz administracyjnych I-ej instancji oraz powiatowej komendy uzupełnień we wzajemnym porozumieniu się.

Wezwania poborowych, wymienionych w art. 40 do stawienia się przed komisją rozpoznawczą uskutecznia władza administracyjna I-ej instancji.

Do art. 41.

§ 313. Obowiązkiem naczelników gmin jest dopilnowanie, aby poborowi z odnośnych gmin uczynili zadość obowiązkowi stawienia się do poboru w terminie przewidzianym dla danej gminy. W razie niedotrzymania przez poborowych tego terminu, naczelnicy gmin są uprawnieni do przymusowego doprowadzenia takich poborowych przed komisją poborową, w razie potrzeby ewentualnie za pośrednictwem policji państwowej.

Organa policji państwowej są obowiązane okazywać w tym kierunku urzędom gminnym wszelką pomoc. Niezależnie od powyższego powinny organa policji państwowej stale przekonywać się, przy sposobności pełnienia czynności służbowych, czy przebywający w ich okręgu mężczyźni w wieku poborowym zadość uczynili obowiązkowi stawienia się do poboru. W razie stwierdzenia, iż osoby te obowiązkowi stawienia się nie uczyniły zadość, organa policji państwowej obowiązane są pisemnie donieść o tem właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji, z podaniem dokładnego adresu i miejsca faktycznego zamieszkania poborowego. O ile stwierdzony został fakt uchylecia się od stawienia się, a zarazem zachodzi uzasadnione podejrzenie ponownego uchylecia się, organa policji państwowej są obowiązane równocześnie z przedłożeniem doniesienia doprowadzić także osoby do właściwej władzy administracyjnej.

§ 314. Władze administracyjne I-ej instancji już w czasie trwania ogólnego poboru powinny zwracać uwagę na wszystkie wypadki uchylania się od

stawienia się i wydawać stosowne zarządzenia, celem przedstawienia uchylających się jeszcze w czasie ogólnego poboru przed komisją poborową.

§ 315. Po ukończeniu ogólnego poboru władza administracyjna I-ej instancji wdraża co do każdego z poborowych nie przedstawionych do komisji poborowej w czasie ogólnego poboru dochodzenie, celem stwierdzenia przyczyn nie stawienia się i wydania zarządzeń, zabezpieczających przedstawienie tych poborowych przed dodatkową komisją poborową.

§ 316. O ile dochodzenia wykazą, że poborowy zmarł, wyemigrował, jest nieznany z miejsca pobytu lub ujęty został w listę poborowych innego powiatu, władza administracyjna I-ej instancji (poszukująca) umieszcza odpowiedni wpis w rubryce 15 (uwagi) listy poborowej i komunikuje wyniki dochodzeń równocześnie powiatowej komendzie uzupełnień, celem odpowiedniego uzupełnienia drugiego egzemplarza listy poborowej.

§ 317. Stwierdzenie wypadku śmierci lub wciągnięcia do listy poborowej innego powiatu powoduje skreślenie odnośnego poborowego z listy poborowej tego powiatu, w którym fakt niestawienia się został ujawniony.

§ 318. W razie doprowadzenia przez urzędy gminne lub organa policji państwowej do władzy administracyjnej I-ej instancji poborowych, należących z tytułu faktycznego miejsca zamieszkania do innego powiatu, lub nieobjętych listami poborowymi danego powiatu, władza administracyjna I-ej instancji stwierdza w pierwszym rzędzie, w którym powiecie został on do list poborowych zapisany.

Po ustaleniu tej okoliczności władza administracyjna odnosi się do właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji o przesłanie wyciągów z listy poborowej. O ile zachodzi obawa ucieczki poborowego, może być zarządzone jego przytrzymanie.

Korespondencję w tych wypadkach należy załatwiać jako bardzo pilną.

§ 319. Po nadejściu wyciągów z list poborowych władza administracyjna I-ej instancji zarządza przedstawienie przytrzymanego do poboru w najbliższym terminie urzędowania dodatkowej komisji poborowej.

§ 320. Jeżeli wpisu do list poborowych nie można było ustalić, wówczas władza administracyjna I-ej instancji wpisuje doprowadzanego poborowego do swojej listy poborowej odnośnego rocznika i zawiadania o tem równocześnie powiatową komendę uzupełnień, celem odpowiedniego uzupełnienia drugiego egzemplarza listy poborowej.

§ 321. Poborowego podejrzanego o zamiar ponownego uchylecia się od stawienia się do poboru należy przytrzymać w aresztach sądowych. Przytrzymanie trwać może do dnia oznaczonego do stawienia się przed komisją poborową jednak nie powinno przekraczać 14 dni.

§ 322. Władze administracyjne I-ej instancji są obowiązane zależyć u siebie ewidencję osób, które uchylają się od obowiązku stawienia się do poboru (według wzoru Nr. 39) i utrzymywać tę ewidencję w stanie aktualności.

§ 323. Kierownik władzy administracyjnej I-ej instancji składa władzy administracyjnej II-ej instancji z końcem każdego kwartału sprawozdanie o wynikach akcji ścigania uchylających się od poboru, uwzględniające materiał cyfrowy. Odpis tego sprawozdania władza administracyjna I-ej instancji podaje do wiadomości powiatowej komendy uzupełnień w wyżej wymienionym terminie.

§ 324. Władze administracyjne II-ej instancji informują raz na kwartał dowódcę okręgu korpusu o rezultatach akcji ścigania uchylających się od poboru.

§ 325. W razie wyśledzenia poborowego uchylającego się od stawienia się do poboru, a nie doprowadzonego przez urząd gminny lub policję, władza administracyjna I-ej instancji, do której list poborowych został wpisany, powinna go wezwać imieniem wezwaniem do dodatkowej komisji poborowej, ewentualnie zarządzić przymusowe dostawienie do niej.

Do art. 44, 45, 46, 47, 48.

§ 326. Dowodem ukończenia z dobrym wynikiem ogólnokształcącej szkoły średniej państwowej i prywatnej, uznanej za równoważną państwowej, jest świadectwo dojrzałości.

Do szkół zawodowych w znaczeniu niniejszej ustawy zalicza się również seminarja nauczycielskie, szkoły artystyczne i szkoły wychowania fizycznego, wymienione w załączniku Nr. 3.

Dowodem ukończenia seminarjum nauczycielskiego jest świadectwo dojrzałości, innych szkół zawodowych — świadectwo ukończenia szkoły (końcowe).

Przedstawienie jednego z wyżej wymienionych świadectw uprawnia do półtorarocznej służby wojskowej.

Wykaz zakładów uprawniających do półtorarocznej służby w wojsku stałem znajduje się w załączniku Nr. 3.

§ 327. Osoby posiadające świadectwo z ukończenia szkół zagranicznych, odpowiadających wymienionym w załączniku Nr. 3 szkołom krajowym, mogą uzyskać prawo do półtorarocznej służby wojskowej, o ile Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w każdym poszczególnym wypadku uzna świadectwa te za równoważne z odpowiednimi świadectwami szkół krajowych i o ile osoby te władają językiem polskim w mowie i piśmie a nadto złożą przed wyznaczoną w tym celu komisją egzaminacyjną egzamin uzupełniający z języka polskiego i nauki o Polsce współczesnej w zakresie ośmiu klas ogólnokształcącej państwowej szkoły średniej.

§ 328. Poborowi i ochotnicy nie wyłączone przebywających zagranicą, pragnący korzystać z prawa półtorarocznej służby, powinni w czasie od dnia 1 maja do dnia 25 czerwca tego roku kalendarzowego, w którym ma nastąpić ich wcielenie, składać do władz administracyjnych I-ej instancji pisemne podania o przyznanie tego prawa z dołączeniem następujących dokumentów:

a) świadectwo dojrzałości lub świadectwo końcowe jednej ze szkół wymienionych

w załączniku Nr. 3, lub świadectwo ukończenia szkoły zagranicznej (§ 327),

b) wyciąg z ksiąg ludności względnie metrykę urodzenia.

W celu uzyskania prawa do półtorarocznej służby wojskowej, ubiegający się powinni się stawić osobiście przed komisją poborową, o ile ubieganie się ma miejsce w czasie ogólnego poboru.

§ 329. Poborowym (ochotnikom), podlegającym wcieleniu w danym roku, o ile do dnia 25 czerwca tego roku nie przedstawią dowodów potrzebnych do uzyskania prawa do półtorarocznej służby w wojsku stałem, nie udziela się tego prawa.

Podlegają oni wcieleniu na ogólnych zasadach i pełnią służbę w wojsku stałem przez czas przewidziany w art. 4 punkt 1.

§ 330. Poborowi i ochotnicy z wyjątkiem osób wymienionych w art. 49, którzy otrzymali prawo do służby półtorarocznej, odbywają służbę w wojsku stałem w dwóch okresach:

pierwszy okres liczy się od dnia 1 lipca roku wcielenia do dnia 1 października następnego roku;

drugi okres (trzymiesięczny) służby w wojsku stałem powinien być odbyty w czasie od dnia 1 lipca do dnia 30 września roku następującego po roku zwolnienia z pierwszego okresu.

§ 331. Właściwe władze administracyjne I-ej instancji są obowiązane sprawdzać warunki uzasadniające prawo do ubiegania się o półtoraroczną służbę wojskową i po sprawdzeniu skierowują podania wraz ze swym wnioskiem do komisji poborowej, celem rozpatrzenia i powzięcia decyzji, względnie, o ile sprawdzenie nastąpiło po ukończeniu ogólnego poboru, wydaje właściwe orzeczenie w trybie określonym w art. 60.

§ 332. O nieuzyskaniu warunków mianowania podporucznikiem rezerwy decyduje właściwa władza wojskowa w trybie określonym instrukcją Ministra Spraw Wojskowych. Decyzje powyższe komunikuje powiatowa komenda uzupełnień władzy administracyjnej I-ej instancji tego powiatu, w którego listach poborowych odnośne osoby są wpisane.

Na zasadzie powyższych decyzji władze właściwe w myśl art. 60 obowiązane są do wydawania orzeczeń o odmowie prawa do półtorarocznej służby wojskowej.

§ 333. W razie orzeczenia o utracie prawa do półtorarocznej służby w wojsku stałem, dana osoba obowiązana jest do wysłużenia okresu, którego brak do ustawowego czasu służby w wojsku stałem bezpośrednio po upływie pierwszego lub drugiego ustawowego okresu dla półtorarocznej służby, zależnie od tego, w którym okresie zapadło orzeczenie.

Orzeczenie o utracie prawa do półtorarocznej służby wojskowej zostaje wpisane w listach poborowych oraz w głównej księdze ewidencyjnej.

Do art. 51.

§ 334. Na zasadzie art. 51 podlegają zaliczeniu do pospolitego ruszenia bez poddawania oględzi-

nom lekarskim w komisji poborowej następujące osoby:

- a) duchowni wyznania katolickiego (obrzędki łacińskiego, ormiańskiego, grecko-unickiego), posiadający w stanie duchownym wyższe święcenia (subdjakonat, djakoniat, kapłaństwo i biskupstwo) oraz zakonnicy, którzy złożyli śluby zakonne;
- b) duchowni kościołów i związków religijnych ewangelickich (augsburskiego, reformowanego, unińskiego, starołuterskiego i kościoła ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego, tudzież innych ewangelickich związków religijnych, lub sekt uznanych przez Państwo Polskie) t. j. wikariusze, prefekci, diakoni, pastory, superintendenci, senjorzy, przełożeni, kaznodzieje, presbiterzy i adjunkci;
- c) duchowni wyznania prawosławnego analogicznie z duchownymi wyznania katolickiego;
- d) duchowni wyznania marjawickiego, posiadający wyższe święcenia (subdjakonat, djakoniat, kapłaństwo i biskupstwo);
- e) duchowni wyznania mojżeszowego uznani przez Państwo Polskie (rabini i podrabini, t. j. pomocnicy rabinów);
- f) uznani przez Państwo Polskie duchowni wyznania mahometańskiego i karańskiego, względnie karaickiego.

§ 335. Celem zaliczenia do pospolitego ruszenia bez oględzin lekarskich w komisji poborowej, osoby zainteresowane powinny złożyć w czasie od 1 kwietnia do 30 czerwca tego roku, w którym stają do poboru, do władzy administracyjnej I-ej instancji następujące dowody:

- Ad § 334, punkt a): zaświadczenia wydane przez konsystorze djecezjalne, kurje biskupie, lub biskupów, oraz przełożonych zakonów;
- Ad § 334, punkt b): zaświadczenia wydane przez konsystorze: augsburski, reformowany, uniński, tudzież superintendentów kościoła starołuterskiego i kościoła wyznania augsburskiego i helweckiego lub przez władze państwowe;
- Ad § 334, punkt c): zaświadczenia wydane przez urzędy wojewódzkie, a w mieście stołecznem Warszawie przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- Ad § 334, punkt d): zaświadczenia wydane przez urzędy wojewódzkie, a w mieście stołecznem Warszawie, przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- Ad § 334, punkt e): dokumenty zawierające zaświadczenie na stanowisku rabina, wystawione przez władze, wymienione niżej w § 336;
- Ad § 334, punkt f): zaświadczenia wydane przez urzędy wojewódzkie, a w mie-

ście stołecznem Warszawie przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 336. Na obszarze byłego Królestwa Kongresowego władzą kompetentną do zatwierdzania rabinów i podrabinów w myśl art. 10 dekretu z dnia 7.II. 1919 (Dz. P.P.P. Nr. 14 poz. 175) o zmianach w organizacji gmin wyznaniowych żydowskich na terenie byłego Królestwa Kongresowego, jest Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W województwie lwowskiem, krakowskiem, tarnopolskiem i stanisławowskiem, oraz na Śląsku Cieszyńskim wymagane jest poświadczenie właściwego starosty (prezydenta miasta Lwowa lub Krakowa), że nie sprzeciwia się mianowaniu danego kandydata rabinem.

Uwaga: Na obszarze województwa wołyńskiego, nowogródzkiego, poleskiego, ziemi wileńskiej, oraz powiatów: białostockiego, bielskiego, sokólskiego, wołyńskiego i grodzieńskiego, województwa białostockiego — niema dotychczas zatwierdzonych przez władze rządowe rabinów i podrabinów.

§ 337. Wzory zaświadczeń, o których mowa w § 335 ze wskazaniem władz wydających zaświadczenia, zawiera załącznik Nr. 4.

§ 338. W razie powołania pospolitego ruszenia osoby wyżej wymienione powinny być poddane oględzinom lekarskim i przydzielone do czynności duszpasterskich. Kleryków oraz nowicjuszków zakonnych, którzy otrzymali tensburg, można użyć jako sanitariuszy.

Do art. 52.

§ 339. Osoby wymienione w art. 51, o ile wystąpiły ze stanu duchownego, są obowiązane zadość uczynić powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej na zasadach art. 6, t. j.:

- a) do 39 lat życia mają obowiązek stawienia się raz jeden do poboru, potem, o ile zostaną uznane za zdolne do służby wojskowej, odbędą ją w wojsku stałym względnie w pospolitem ruszeniu,
- b) od 39 lat do 50 lat życia również mają obowiązek stawienia się raz jeden do poboru, poczem zostaną zaliczone do pospolitego ruszenia, względnie zupełnie zwolnione.

§ 340. W razie opuszczenia stanu duchownego przez osoby wymienione w art. 51, o ile osoby takie nie przekroczyły 50 lat życia, ich właściwe przełożone władze duchowne, a co do osób wyznania mojżeszowego i wszystkich innych wyznań niechrześcijańskich, uznanych przez Państwo Polskie — właściwa gmina wyznaniowa, powinny niezwłocznie zawiadomić o tem tę władzę administracyjną I-ej instancji, na której obszarze wspomniana osoba przed wystąpieniem ze stanu duchownego miała faktyczne miejsce zamieszkania, a w Warszawie bezpośrednio Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W powiadomieniu tem należy podać imię i nazwisko, rok urodzenia, komisję, przed którą dana osoba stawała do poboru, z dołączeniem odpisu dokumentu poborowego względnie wojskowego i podaniem nowego adresu.

Do art. 53a (54) 53b (55) 53c (57) i 56.

§ 341. Uprawnionymi do wnoszenia podań są poborowi, ich rodziny, lub ich ustawowi zastępcy.

§ 342. Za rodzinę należy uważać:

- a) rodziców (ojca lub matkę, także nieślubną),
- b) rodzeństwo rodzone lub przyrodnie, zarówno ślubne jak i nieślubne.

§ 343. Do podania o odroczenie służby w wojsku stałym (art. 53 a), lub b), powinien dołączyć proszący następujące dokumenty:

- a) wyciąg familijny, na podstawie ksiąg ludności stalej obejmujący całą rodzinę (§ 342) poborowego. W wyciągu tym powinni być umieszczeni wszyscy członkowie rodziny bez względu na to, czy mieszkają razem, czy też osobno.

Jeżeli wyciągu takiego z jakiegokolwiek przyczyny nie można było dołączyć, należy podanie uzupełnić zaświadczeniem urzędu gminnego, magistratu, a w Warszawie również komisariatu policji, o ilości członków danej rodziny, z wymienieniem każdego poszczególne członka i dołączeniem ich metryk urodzenia;

- b) zaświadczenie urzędu gminnego, magistratu, a w Warszawie również komisariatu policji o stanie majątkowym proszącego i jego rodziny. Zaświadczenie powinno dokładnie wykazywać stan majątkowy z wyszczególnieniem posiadanych nieruchomości, oraz wartości i dochodu z posiadanego majątku. W zaświadczeniu musi być również wykazane, czy zainteresowani nie otrzymują jakiegokolwiek wsparć, lub zapomóg rządowych, czy prywatnych.

Jeżeli do próby o odroczenie nie dołączono wyżej wymienionych dokumentów, władza administracyjna I-ej instancji wzywa proszącego do uzupełnienia podania z wyznaczeniem odpowiedniego terminu, które, o ile nie zostanie uzupełnione w tym terminie, nie będzie rozpatrywane.

§ 344. Gdy władza administracyjna, względnie komisja poborowa uzna przy rozpatrywaniu podań, iż nadesłane dokumenty są niedostateczne do wydania decyzji, lub gdy dostarczone przez proszącego dokumenty budzą wątpliwości co do ich wiarygodności, to władza administracyjna I-ej instancji przeprowadza dodatkowe dochodzenia, po których ukończeniu i rozpatrzeniu komisja poborowa (władza administracyjna I-ej instancji) ostatecznie decyduje.

§ 345. Wymaganą w art. 54 niezdolność do pracy członków rodziny poborowego stwierdza w odniesieniu do mężczyzn komisja poborowa (urzędująca w okresie ogólnego poboru lub dodatkowo), w odniesieniu do kobiet władza administracyjna I-ej instancji (lekarz powiatowy). Stan niezdolności do pracy należy określić procentowo w stosunku do pracy zawodowej osoby badanej.

§ 346. Osoby, które utraciły mniej niż 35% zdolności do pracy, uważa się za zdolne do pracy, osoby zaś, które zdolność tę utraciły ponad 55% należy uważać za zupełnie niezdolne do pracy. W wy-

padku określenia niezdolności w granicach od 35 % do 55% rozstrzyga władza udzielająca odroczenia, czy ze względu na zachodzące warunki należy daną osobę uważać za zdolną lub niezdolną do pracy.

§ 347. Badaniu pod względem zdolności do pracy zawodowej nie podlegają osoby powyżej 60 lat życia, matki samotne, o ile ukończyły 45 lat życia, osoby płci żeńskiej do 17 lat życia włącznie, zaś osoby płci męskiej do 15 lat życia włącznie. Osoby te należy uważać za niezdolne do pracy.

§ 348. Odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym na podstawie art. 53 punkt a) i 54 można udzielać:

- a) jednemu synowi niezdolnych do pracy rodziców, ojca wdowca lub matki wdowy lub nieślubnej matki;
- b) jednemu synowi legitymowanemu (per subsequens matrimonium) — przez następne małżeństwo, lub przez decyzję właściwej władzy — (per rescriptum principis) niezdolnych do pracy legitymujących rodziców lub wdowca względnie wdowy, lub legitymującego ojca;
- c) jednemu rodzonemu lub przyrodniemu bratu osieroconego przez oboje rodziców (ojca i matkę, względnie przez nieślubną matkę) i do pracy niezdolnego ślubnego lub nieślubnego rodzeństwa;
- d) jednemu przysposobienicowi (synowi adoptowanemu) niezdolnego do pracy przysposobiciela, lub małżonków przysposobicieli lub wdowca względnie wdowy;
- e) synowi osób wymienionych pod a), tudzież bratu osób wymienionych pod c), którego rodzeństwo rodzone lub przyrodnie (bracia, siostry):

1) nie mogą zarabkować z powodu pełnienia obowiązkowej czynnej służby w wojsku stałym lub z powodu odbywania nauk w szkołach, lub

2) mają mniej niż ukończonych 17 lat życia, lub

3) są niezdolni do jakiegokolwiek pracy zarobkowej z powodu ułomności fizycznej lub umysłowej, lub

4) wyciagowali co najmniej od 3-ich lat i przebywają stale zagranicą, nie dając wsparcia, —

o ile we wszystkich tych wypadkach utrzymanie wymienionych osób jest faktycznie zależne od pracy poborowego i on musi istotnie spełniać ten obowiązek.

§ 349. Za gospodarstwo rolne odziedziczone należy uważać to, które poborowy obejmuje w posiadanie po śmierci spadkodawcy tytułem dziedzictwa ustawowego, testamentowego, zapisu lub darowizny na wypadek śmierci.

Przez linię zstępną należy rozumieć dzieci ślubne, nieślubne, legitymowane przez następne małżeństwo (per subsequens matrimonium), legitymowane przez decyzję właściwej władzy (per rescriptum principis) — w byłym zaborze austriackim, o ile zostało im przyznane prawo do spadku, oraz przysposobieńców wraz z ich potomstwem.

§ 350. Odroczenie terminu służby w wojsku stałym z tytułu odziedziczenia w linii zstępnej gospo-

darstwa rolnego może być udzielone właścicielom odziedziczonych gospodarstw:

- a) na obszarze województwa pomorskiego i poznańskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego — jeżeli podlegający podatkowi gruntowemu czysty dochód katastralny z tego gospodarstwa wynosi od 80 do 240 marek niemieckich,
- b) na obszarze województwa krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz Bielsk-miasto i Bielsk-powiat i Cieszyn, — jeżeli czysty dochód katastralny danego gospodarstwa wynosi od 55 do 165 koron austriackich;
- c) na obszarze województwa warszawskiego, białostockiego, lubelskiego, kieleckiego, łódzkiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, oraz ziemi wileńskiej, — jeżeli według obowiązujących obecnie przepisów podatek gruntowy wynosi od 10 do 30 złotych polskich.

Wskazane powyżej kwoty dochodu lub podatku winny być udowodnione wyciągami z arkuszy katastralnych, względnie zaświadczeniami władz skarbowych.

§ 351. Jeżeli warunki z art. 54 i 55, na zasadzie których poborowy uzyskał odroczenie, trwają bez zmiany do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym poborowy kończy 23 lat życia, to w takim razie wciela się go 1 kwietnia roku następnego do wojska stałego na 5 miesięcy i po ich odsłużeniu przenosi się do rezerwy.

Osoby takie płacą podatek wojskowy, którego wysokość ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

§ 352. Szkoły i zakłady naukowe, których słuchacze, oraz zakony, których nowicjusze mają prawo do odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym — oznaczy osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

§ 353. Absolwenci uczelni wyższych, którzy byli ich zwyczajnymi słuchaczami, mogą korzystać z odroczeń terminu odbycia służby w wojsku stałym, o ile przygotowują się do egzaminów dyplomowych, nie dłużej jednak jak na jeden rok, licząc od dnia uzyskania absolutorjum i najwyżej do 1 lipca tego roku, w którym kończą 26 lat życia. Kandydaci ubiegający się o odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym powinni przedstawić odpowiednie zaświadczenia rektoratu uczelni wyższej.

§ 354. Poborowi:

- a) którzy uczęszczają zagranicą do szkół, odpowiadających szkołom wymienionym w art. 57 punkt b),
- b) do seminarjów duchownych, nie należących do kategorii szkół wyższych,
- c) odbywają nowicjat w zakonach zagranicznych,

z reguły nie mogą korzystać z odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym.

Osobom tym wyjątkowo można przyznać odroczenie w następujących wypadkach:

- 1) gdy w kraju niema takiego rodzaju szkoły,
- 2) gdy obywatel polski od dzieciństwa przebywa zagranicą Państwa Polskiego i od początku swojej nauki uczęszcza tamże do szkół,
- 3) w razie wysłania ucznia zagranicę przez władze polskie (jako stypendysty).

§ 355. Poborowi uczęszczający do wyższych szkół zagranicznych, którzy stawiali przed komisją poborową w kraju i uznani zostali za zdolnych do służby wojskowej (kategoria A), mogą korzystać z odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym, jeżeli posiadają świadectwa uprawniające w Polsce do studiów wyższych (art. 85 ustawy o szkołach akademickich z dnia 13 lipca 1920 r., Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494) i jeżeli uzyskali zezwolenie władz polskich na wyjazd zagranicę.

§ 356. Osobom, odbywającym zagranicą studia, odpowiadające wymienionym w art. 57a), lub b), oraz osobom, wymienionym w § 353, a przebywającym zagranicą, tudzież osobom wymienionym w art. 57 punkt d), mogą udzielać odroczeń terminu odbycia służby w wojsku stałym także właściwe urzędy konsularne, o ile osoby te uczyniły zadość obowiązkowi stawienia się przed komisją poborową w kraju i zostały przez nią uznane za zdolne do służby w wojsku stałym (kategoria A).

O ile osoby te nie stawały jeszcze przed komisją poborową w kraju i nie mają uregulowanego stosunku do służby wojskowej, urzędy konsularne mogą im udzielać jedynie przesunąć terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju (art. 31).

Urzędy konsularne udzielają odroczeń z art. 57 punkt a), lub b), na podstawie zaświadczeń rektoratów (dyrekcji) zakładów naukowych (szkół zagranicznych). Nadto uczniowie, studjujący zagranicą, obowiązani są dwa razy do roku, a mianowicie 1 lutego i 1 lipca, przedstawić konsulatowi zaświadczenia regularnego uczęszczania do szkoły, oraz postępów w nauce; w razie nie przedstawienia takowych tracą prawo do odroczenia.

§ 357. Osoby, wymienione w art. 57 punkt d), ubiegające się o odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym powinny do swych podań załączyć następujące dokumenty:

- a) metrykę urodzenia,
- b) dowód osobisty lub paszport,
- c) świadectwo jednej ze szkół oznaczonych w § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (patrz § 352),
- d) zaświadczenie zagranicznej firmy przemysłowej, górniczo-hutniczej, handlowej lub towarzystwa rolniczego, poświadczone przez właściwy urząd konsularny, że poborowy rzeczywiście już odbywa praktykę lub zostanie w tym właśnie czasie przyjęty.

W zaświadczeniu tem powinien być wykazany czas trwania praktyki. Dla marynarzy, absolwentów szkoły morskiej w Tczewie, odbywających praktykę na statkach polskich lub zagranicznych, potrzebne jest zaświadczenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

§ 358. Poborowi, wymienieni w § 357, korzystający po ukończeniu studjów w kraju ze stypendjów państwowych, samorządowych lub fundacyjnych dla dalszego kształcenia się zagranicą, nie potrzebują składać zaświadczeń, wymienionych w § 357 punkt d). Zaświadczenie to zastępuje dokument stwierdzający, że poborowy korzysta z tego rodzaju stypendjum.

§ 359. Kierownik urzędu konsularnego poddaje podanie o odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym z art. 57 a), b) lub d) dokładnemu sprawdzeniu i rozpatrzeniu, poczem udziela odroczenia w wypadkach zasługujących na uwzględnienie.

W wypadkach wątpliwych z art. 57 punkt d), przed wydaniem decyzji zasięga opinii miarodajnych władz zagranicznych i krajowych.

§ 360. W razie odmówienia odroczenia, urząd konsularny wydaje proszącemu polecenie powrotu do kraju na termin, w którym ma być wcielony.

§ 361. O każdym wydanym odroczeniu urząd konsularny powinien niezwłocznie zawiadomić właściwą władzę administracyjną I-ej instancji, w sposób wskazany w § 219.

§ 362. Na zasadzie art. 57 punkt c), z odroczenia służby w wojsku stałym mogą korzystać uczniowie rzemieślniczy (terminatorzy), których komisja poborowa w kraju uznała za zdolnych do służby w wojsku stałym (kategoria A) celem dokończenia praktyki zawodowej.

Odroczenia tego można udzielić tym uczniom rzemieślniczym, którzy terminują w rzemiośle u mistrzów cechowych i wykażą się świadectwem o odbywaniu nauki rzemieślniczej, wydanem przez zarząd właściwego cechu rzemieślniczego, względnie przez zarząd izby rzemieślniczej i poświadczonem przez instruktora stowarzyszeń przemysłowych, względnie, w razie gdy taki nie istnieje, przez wydział przemysłowy właściwego urzędu wojewódzkiego.

W byłym zaborze austriackim są uprawnione do wydawania świadectw stowarzyszenia przemysłowe.

§ 363. Odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym na mocy art. 57 może być udzielane z roku na rok:

- a) dla uczniów szkół, wymienionych w art. 57 punkt a), najdłużej do 1 października tego roku, w którym kończą 23 lat,
- b) dla osób wymienionych w art. 57 punkt b) lub c), lub d), najdłużej do dnia 1 października tego roku, w którym kończą 26 lat życia,
- c) dla osób wymienionych w art. 57 punkt e), najdłużej do 1 października tego roku, w którym kończą 22 lat życia.

Osobom, które do terminów wskazanych pod a), b), c) niniejszego paragrafu nie ukończyły nauki, dalsze odroczenia nie przysługują.

Osoby te powinny być wcielone do wojska na ogólnych zasadach.

§ 364. Uczniowie ostatniej klasy zakładów wymienionych w art. 57 punkt a), otrzymują odroczenie, o ile w okresie ogólnego poboru wykażą się zaświadczeniem danego zakładu, że są jego uczniami.

§ 365. Poborowi, będący w wieku 23 lat, którzy nie mogli w okresie ogólnego poboru przedstawić poświadczenia wyższego zakładu naukowego, iż są jego słuchaczami, mogą po uzyskaniu takiego zaświadczenia, na zasadzie art. 59 wnosić podania o udzielenie im odroczeń w myśl art. 57 p. b).

Podania takie mają być rozstrzygane drogą pisemnego porozumienia władz administracyjnych I-ej instancji z powiatowemi komendami uzupełnień (art. 60).

§ 366. W razie opuszczenia szkół lub wyższych zakładów naukowych przez osobę korzystającą z odroczenia służby wojskowej na zasadzie art. 57, władze szkolne są obowiązane do niezwłocznego zawiadomienia o tem właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji z podaniem przyczyn, dla których dana osoba opuściła zakład naukowy.

Przy przejściu z jednego zakładu naukowego do drugiego komunikują tym władzom administracyjnym I-ej instancji władze szkoły, z której przejście nastąpiło, oraz władza szkoły, do której korzystający z odroczenia się przeniósł.

§ 367. Odroczeń terminu odbycia służby w wojsku stałym można udzielać tylko na przeciąg jednego roku w sposób następujący:

- a) osobom, które stawały przed komisją poborową (ogólną lub dodatkową) przed 1 października danego roku i wniosły we właściwym czasie odpowiednie podania — od 1 października tego roku do 1 października roku następnego,
- b) osobom, które stawały przed komisją poborową po 1 października danego roku i wniosły we właściwym czasie odpowiednie podania — na czas nie dłuższy jak do 1 października roku następnego,
- c) osobom, które wniosły odnośne podania już po wcieleniu ich do wojska stałego na przeciąg jednego roku, licząc od dnia decyzji właściwej władzy.

Do art. 59.

§ 368. Osoby, ubiegające się o odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym, mogą składać do właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji odnośne podania, w terminie od 15 lutego tego roku, w którym mają stawić się przed komisją poborową do dnia poprzedzającego stawienie się proszącego przed komisją poborową.

Władze administracyjne I-ej instancji powinny podania wniesione w powyższym terminie sprawdzić i ewentualnie uzupełnić potrzebnymi niezbędnymi dokumentami, poczem przekazać komisji poborowej w okresie ogólnego poboru do rozpatrzenia i decyzji.

§ 369. Podania, wniesione z usprawiedliwionych przyczyn po upływie terminu wskazanego w § 368 (po ukończeniu ogólnego poboru), podlegają rozpatrzeniu i rozstrzygnięciu przez właściwe władze administracyjne I-ej instancji w porozumieniu z powiatowemi komendami uzupełnień. Sprawdzenie i stwier-

dzenie powodów podanych w prośbie należy także w tych wypadkach do władz administracyjnych I-ej instancji.

§ 370. Podania o ponowne przyznanie odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałem mają być wniesione najpóźniej do dnia 20 czerwca tego roku, w którym kończy się poprzednio udzielone odroczenie w trybie i w sposób ogólnie przepisany.

Rozpatrzenie i rozstrzygnięcie tych podań następuje na ogólnych zasadach.

§ 371. Osoby przebywające zagranicą, które uczyniwszy zadość obowiązkowi stawienia się przed komisją poborową w kraju zostały przez nią uznane za zdolne do służby w wojsku stałem (kategoria A), mogą w wypadkach ubiegania się (po raz pierwszy lub ponownie) o odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałem na podstawie warunków z art. 57 punkt a), b) lub d), wnieść odpowiednie podania, o ile nie wniosły ich do właściwej władzy krajowej—do właściwych urzędów konsularnych najpóźniej do dnia 15 maja tego roku, w którym miałyby nastąpić ich wcielenie do wojska.

§ 372. Podania wniesione po upływie terminów wskazanych w art. 59, władza administracyjna I-ej instancji pozostawia bez rozpatrzenia, o ile niedotrzymanie terminów nie zostało usprawiedliwione, o czem zawiadamia proszącogo.

§ 373. Decyzje komisji poborowych w sprawach skrócenia lub odroczenia czasu służby wojskowej, mają być wpisane na podaniach patentów i podpisane przez wszystkich członków komisji.

Decyzje o udzieleniu przesunięć terminów stawienia się przed komisją poborową w kraju, oraz o udzieleniu odroczeń przez urzędy konsularne, kierownicy ich wpisują i podpisują na podaniach odośnych osób, oraz w liście orzeczeń konsulatu.

§ 374. Decyzje komisji poborowych, wydane w sprawach odroczeń i skróceń czasu służby, przewidzianych w rozdziale VII mają władze administracyjne I-ej instancji doręczyć stronom w terminie 8 dni po zakończeniu ogólnego poboru, o ile orzeczenie zapadło podczas ogólnego poboru; pozatem zaś w terminie do 2 tygodni od daty powzięcia decyzji.

Decyzje powzięte w takich sprawach przez władze administracyjne oraz urzędy konsularne należy podać do wiadomości osób zainteresowanych w terminie do 2 tygodni od dnia ich powzięcia.

Do art. 60.

§ 375. Przeprowadzanie wywiadów, stwierdzanie zdolności do pracy kobiet — członków rodzin poborowych, w celu otrzymania przez poborowego odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałem, należy wyłącznie do władz administracyjnych (względnie urzędów konsularnych).

Kobiety nie podlegają badaniom przez komisje poborowe.

Orzeczenia o zdolności do pracy kobiet—członków rodzin poborowych wydaje lekarz powiatowy. Orzeczenia powinny być ujęte w formę orzeczenia lekarskiego i załączone do aktów sprawy.

§ 376. Badanie mężczyzn członków rodzin poborowych w celu uzyskania odroczenia służby wojskowej, należy w kraju do komisji poborowej względnie do komisji rozpoznawczej, a zagranicą do urzędów konsularnych (komisje wstępnych badań); orzeczenie urzędów konsularnych w tych sprawach jest ostateczne.

§ 377. Zaskarżenie decyzji komisji poborowej, względnie władzy administracyjnej I-ej instancji, dotyczącej stopnia zdolności do pracy członka rodziny poborowego, może nastąpić tylko w związku z zażaleniem przeciwko orzeczeniu odmawiającemu przyznania odroczenia terminu odbycia służby wojskowej.

Jeżeli zaskarżenie wniesione przez poborowego dotyczy członka jego rodziny — kobiety, to takowa (kobieta) badaniu w komisji rozpoznawczej nie podlega; powtórne badanie kobiety zarządza przewodniczący komisji rozpoznawczej ewentualnie władza administracyjna II-ej instancji zgodnie z przepisem § 380.

§ 378. Mężczyźni — członkowie rodziny poborowego, badani przez komisje poborowe, oraz kobiety badane przez władze administracyjne I-ej instancji (lekarzy powiatowych) w celu określenia stopnia zdolności do pracy, nie mają prawa zaskarżenia tych decyzji. Przewidzianie w punkcie c), art. 18 czynności komisji rozpoznawczej mogą wynikać tylko w tych wypadkach, gdy sprawa zostaje skierowana przez przewodniczącego komisji poborowej do urzędu, gdy zachodzi różnica zdań lekarzy co do stanu chorobowego członka rodziny poborowego, następnie w wypadku zakwestjonowania przez komisję poborową świadectwa lekarza powiatowego (§ 380) oraz w wypadkach z § 377.

§ 379. Ponowne badanie osób płci żeńskiej przeprowadza:

- a) delegowany przez wydział zdrowia urzędu wojewódzkiego inny lekarz rządowy, lub
- b) cywilny szpital publiczny komisyjnie przy współudziale lekarza rządowego, delegowanego przez wojewódzki wydział zdrowia.

§ 380. Zakwestjonowanie przez komisję poborową świadectwa lekarskiego, wystawionego przez lekarza powiatowego dla kobiet — członków rodziny poborowego, odnosić się może z reguły tylko do niewłaściwego stosunku, jaki zachodzi pomiędzy określeniem stanu zdrowia danej osoby, a wyrażoną procentową niezdolnością do pracy w świadectwie lekarskiem.

Samo rozpoznanie lekarza powiatowego może być zakwestjonowane tylko w wypadku, gdy rozpoznanie lekarskie wydaje się niejasnym lub niezasadnym ze stanowiska wiedzy lekarskiej.

§ 381. Z reguły podania o skrócenie lub odroczenie czasu służby wojskowej powinny załatwiać komisje poborowe w czasie ogólnego poboru.

Gdy zachodzi konieczność załatwienia takich spraw poza ogólnym poborem, to załatwienie następuje w drodze porozumienia między władzą administracyjną I-ej instancji, a powiatową komendą uzupełnień. W tych wypadkach władze administracyjne I-ej instancji przesyłają do powiatowych komend uzupełnień akta sprawy wraz ze swymi wnioskami.

W razie gdyby do porozumienia nie doszło i komendant powiatowej komendy uzupełnień zgłosił swój sprzeciw, wówczas władza administracyjna I-ej instancji przedkłada daną sprawę władzy administracyjnej II-ej instancji, która rozstrzyga sprawę w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu.

Rozpatrywanie spraw, co do których nie mogła zapisać decyzja II-ej instancji, należy do władz administracyjnych i wojskowych III-ej instancji (§ 27).

§ 382. Jeżeli władza administracyjna I-ej instancji odmówiła przyznania prawa do półrocznej służby, względnie odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałym, to poborowy ma prawo w ciągu 14 dni od dnia doręczenia mu odmownej decyzji złożyć zażalenie do władzy administracyjnej II-ej instancji przez władzę administracyjną I-ej instancji.

Niedotrzymanie tego terminu powoduje utratę prawa do dalszego ubiegania się o skrócenie lub odroczenie czasu służby wojskowej. Dni biegu pocztowego nie wlicza się do wymienionego terminu.

§ 383. Władza administracyjna I-ej instancji skierowuje zażalenie wraz z aktem sprawy do władzy administracyjnej II-ej instancji, uzupełniwszy go poprzednio wszystkimi dokumentami znajdującymi się u niej, ewentualnie przeprowadziwszy dodatkowo potrzebne dochodzenia.

§ 384. Zgodne decyzje II-ej instancji są ostateczne i od tych decyzji nie przysługują zainteresowanym żadne środki prawne.

§ 385. Na odmowne załatwienie podania w myśl § 372 proszącemu przysługuje prawo zażalenia do władzy administracyjnej II-ej instancji, w którym żalący się powinien dowodnie usprawiedliwić niedotrzymanie terminów przy wniesieniu podania o odroczenie.

Władza administracyjna II-ej instancji, w razie usprawiedliwienia opóźnienia przez proszącego wniesienia podania, przywraca mu prawo do ubiegania się o odroczenie i odsyła sprawę do władzy administracyjnej I-ej instancji, celem rozpatrzenia i decyzji na zasadach ogólnych. W razie nieusprawiedliwienia tego opóźnienia w zażaleniu, pozostawia się je bez rozpatrzenia i zawiadamia o tem żalącego, który wówczas traci prawo do dalszego ubiegania się o odroczenie.

Do art. 61.

§ 386. Koszty stawienia się poborowych lub członków rodzin zagranicą przed komisje badań wstępnych w urzędach konsularnych, ponoszą zainteresowane osoby.

W wypadkach, przewidzianych w art. 39, koszty ponosi poborowy.

Do art. 62.

§ 387. Ochotników wolno przyjmować wyłącznie do służby linjowej.

§ 388. Osoby, które:

- a) w danym roku obowiązane są stawić się do poboru,

- b) korzystają z odroczeń terminu odbycia służby w wojsku stałym,
- c) których stosunek do służby wojskowej został ostatecznie ustalony (wojsko stałe, rezerwa, pospolite ruszenie lub całkowite zwolnienie),

nie mogą być przyjmowane na ochotników.

§ 389. Corocznie przed zarządzeniem ogólnego poboru powiatowa komenda uzupełnień w myśl zarządzeń przełożonych władz wojskowych poda do wiadomości publicznej, w jakim terminie rozpocznie się zaciąg ochotniczy.

§ 390. Ochotnicy, przyjęci do służby w wojsku stałym, mają prawo wyboru broni, o ile odpowiadają wymaganiom dla danego rodzaju broni ustalonym.

§ 391. Prawo wyboru formacji ochotnikom nie przysługuje.

§ 392. Przyjmowanie ochotników w czasie wojny w rozumieniu art. 102 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256), normują osobne przepisy.

Do art. 63.

§ 393. Osoby, mające zamiar odbyć służbę w wojsku stałym w charakterze ochotników, powinny składać od dnia ogłoszenia zaciągu ochotniczego do dnia 1 kwietnia, w powiatowej komendzie uzupełnień właściwej dla faktycznego miejsca zamieszkania, własnoręcznie pisane podanie z życiorysem petenta i dołączyć następujące dokumenty:

- a) poświadczenie obywatelstwa polskiego,
- b) metrykę urodzenia,
- c) świadectwo moralności, zalegalizowane przez władzę administracyjną,
- d) zezwolenie ojca względnie prawnego opiekuna na wstąpienie do wojska, o ile zgłaszający się jest niepełnoletni, spisane protokółarnie we właściwym urzędzie gminnym (magistracie),
- e) pisemne zobowiązanie do służby w wojsku stałym przez czas określony ustawą, względnie niniejszym rozporządzeniem (wzór Nr. 31).

Podania oraz załączniki nie podlegają opłacie templatowej.

§ 394. Od ochotników do marynarki wojennej wymaga się ponadto:

- a) świadectwa szkolnego z ukończenia co najmniej 2 klas szkoły powszechnej,
- b) świadectwa ewentualnej znajomości rzemiosła,
- c) zobowiązania do 2-letniej służby w marynarce wojennej (wzór Nr. 32, zamiast zobowiązania, przewidzianego w § 393 punkt e), oraz zobowiązania do pozostania po ukończeniu 2-letniej służby jeszcze na czas określony rozporządzeniem wykonawczem do ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojsk polskich.

Wymagania ad punkt c) nie dotyczą ochotników, posiadających prawo do półtorarocznej służby wojсковej.

§ 395. Zaciąg ochotników do marynarki wojennej przeprowadzają powiatowe komendy uzupełnień na podstawie przepisów wojskowych o przyjmowaniu ochotników do marynarki wojennej.

§ 396. Ilość ochotników, podlegających przyjęciu do marynarki wojennej, określi corocznie Minister Spraw Wojskowych.

§ 397. Ochotnicy, zgłaszający się do służby w marynarce wojennej, powinni być badani co do stanu zdrowia według przepisów sanitarnych dla marynarki wojennej zatwierdzonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 398. Ochotnicy, którzy pełnili służbę w marynarce wojennej innego państwa, lub w marynarce handlowej, składają z odnośnym podaniem wszelkie dokumenty, stwierdzające tę służbę.

§ 399. Ochotników, zgłaszających się do lotnictwa badają komisje poborowe na ogólnych zasadach.

Termin wnoszenia podań o przyjęcie na ochotnika do lotnictwa do powiatowych komend uzupełnień upływa dnia 1 sierpnia.

Zgłaszający się na ochotników do lotnictwa powinni złożyć w powiatowej komendzie uzupełnień prócz podania i dokumentów wymienionych w § 393:

- a) świadectwo szkolne z ukończenia co najmniej 6 klas szkoły powszechnej,
- b) świadectwo ewentualnej znajomości rzemiosła,
- c) zobowiązanie do 2-letniej służby w lotnictwie oraz zobowiązanie do pozostania po ukończeniu 2-letniej służby jeszcze na trzy lata w charakterze mechanika, pilota lub strzelca, jako szeregowego nadterminowego.

Ochotnicy przed zakwalifikowaniem do służby w powietrzu mają być badani co do ich zdolności do tego rodzaju służby przez specjalną komisję na podstawie obowiązujących w tym względzie przepisów.

§ 400. Służbę w wojsku stałym odbywa ochotnik narówni z poborowymi, nie korzystając z żadnych przywilejów z tytułu służby ochotniczej.

§ 401. Podania osób, które nie odpowiadają wymogom art. 62 a), b), d), e), komendant powiatowej komendy uzupełnień załatwia odmownie bez poddawania ich przeglądowi lekarskiemu. We wszystkich innych wypadkach ochotnik otrzymuje pisemną decyzję o przyjęciu lub nieprzyjęciu jego podania po zbadaniu go przez komisję poborową.

§ 402. Władzom wojskowym przysługuje prawo zwolnienia ochotnika przed ukończeniem ustawowego okresu służby ochotniczej, o ile się okaże, że nie odpowiada warunkom danej służby (rodzaju broni).

§ 403. O ile ochotnik z jakichkolwiek powodów nie odbył całkowitego ustawowego okresu służby ochotniczej, a w myśl ustawy obowiązany jest do odbycia służby w wojsku stałym, wówczas służbę odbyłą w charakterze ochotnika w wojsku stałym zalicza się na poczet obowiązkowej służby w wojsku stałym, licząc służbę odbyłą w czasie pokoju dzień za dzień,

zaś w czasie wojny, według zasad ustalonych każdorazowo przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 404. Czasu służby ochotniczej przebytej w jednym z rodzajów broni do 3-ch miesięcy, w marynarce wojennej do 6-ciu miesięcy, nie zalicza się na poczet obowiązkowej służby w wojsku stałym.

§ 405. Ochotnicy, zwolnieni ze służby ochotniczej w wojsku stałym przed ukończeniem ustawowego jej okresu, o ile są obowiązani do stawienia się do poboru, powinni obowiązkowi temu zadość uczynić narówni z poborowymi ich rocznika.

Przy nadawaniu takim poborowym przydziału do rodzaju broni, należy o ile możliwości brać pod uwagę rodzaj broni, w którym pełnili służbę ochotniczą.

§ 406. Ochotnicy, którzy w czasie wojny podlegali obowiązkowi służby do demobilizacji, o ile w chwili demobilizacji nie odsłużyli jeszcze czasu służby ustawowej, do której się zobowiązali, powinni pozostały czas odsłużyć. Jeżeli ochotnikom, którzy zobowiązali się tylko do 2-letniej ochotniczej służby, brakuje tylko trzech miesięcy lub mniej do wypełnienia tego obowiązku, może takich ochotników urlopować Minister Spraw Wojskowych na ich prośbę w myśl art. 66.

§ 407. Ochotnicy, którzy odsłużyli całkowicie ustawowy okres czasu w wojsku stałym, są wolni od obowiązku stawienia się do poboru.

§ 408. Zgłaszających się ochotników wpisuje powiatowa komenda uzupełnień do listy ochotników (wzór Nr. 15). Z chwilą zamknięcia zaciągu ochotniczego powiatowa komenda uzupełnień przesyła do odnośnej władzy administracyjnej I-ej instancji wykaz zgłoszonych ochotników (wzór Nr. 33) wraz z podaniami i dokumentami, celem wypowiedzenia się, czy nie zachodzą jakie przeszkody w przyjęciu ich do wojska.

§ 409. Termin stawienia się do komisji poborowej będzie wskazany w obwieszczeniu o poborze.

§ 410. Przegląd lekarski ochotników odbywa się na ogólnych zasadach, z wyjątkiem ochotników zgłaszających się do marynarki wojennej.

§ 411. Do służby w wojsku stałym mogą być przyjęci tylko tacy ochotnicy, których stan zdrowia odpowiada bez zastrzeżeń kategorii A.

Wysyłanie ochotników na ekspertyzę lub obserwację jest niedopuszczalne.

Ochotnikom, nieuznanym za zdolnych, należy zwrócić za pokwitowaniem dokumenty osobiste.

§ 412. Odroczenia z art. 53a), b), c), ochotnikom nie przysługują.

§ 413. Ochotnicy, uznani za zdolnych do służby w wojsku stałym (lądowym, lub marynarce wojennej), podlegają wcieleniu do szeregów na ogólnych zasadach.

§ 414. Listy poborowe ochotników przechowują powiatowe komendy uzupełnień.

§ 415. Co roku do dnia 15 października powiatowa komenda uzupełnień przesyła do władzy administracyjnej I-ej instancji wykaz wszystkich tych ochotników, którzy zostali w danym roku wcieleni.

Władza administracyjna I-ej instancji przy zestawianiu corocznie list poborowych sprawdza, czy

w posiadanych z lat poprzednich wykazach ochotników niema osób, należących do rocznika poborowego; jeśli są, to umieszcza w rubryce 15 (uwagi) listy poborowej odpowiedni wpis z powołaniem się na liczbę dotyczącego aktu.

§ 416. Niestawienia się ochotnika do przeglądu lekarskiego (poboru) nie należy uważać za uchylenie się od przeglądu, lecz jako cofnięcie zgłoszonego zamiaru wstąpienia do służby w wojsku stałym w charakterze ochotnika.

Przymusowe dostawianie takich ochotników do komisji poborowej jest niedopuszczalne.

Do art. 64.

§ 417. Obywatele państw obcych, proszący o przyjęcie ich do służby wojskowej jako ochotników, powinni wnieść podania do powiatowych komend uzupełnień w tym samym terminie, który jest przewidziany dla ochotników — obywateli polskich.

Do podania należy dołączyć dowody obywatelstwa obcego. Tacy ochotnicy muszą również odpowiadać wymaganiom art. 62 punkt b), do e).

Podania takie przesyła powiatowa komenda uzupełnień do władz administracyjnych I-ej instancji, celem oświadczenia się co do zachowania się petenta i jego prawomyślności w stosunku do Państwa Polskiego.

Po uzyskaniu odpowiedzi powiatowa komenda uzupełnień przesyła ostateczne podanie w drodze służbowej z odpowiednim wnioskiem do Ministra Spraw Wojskowych, celem uzyskania zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 418. O decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zawiadania ochotników powiatowa komenda uzupełnień pisemnie. W razie przychylnego rozstrzygnięcia podania powiatowa komenda uzupełnień wyznacza termin stawienia się przed komisją poborową (ogólną i dodatkową). Przedstawienie takich ochotników do komisji poborowej powinno nastąpić najdalej w czasie do dnia 1 sierpnia każdego roku. Koszty przejazdu do miejsca urzędowania komisji poborowej ponosi ochotnik.

Do art. 67.

§ 419. Po ukończeniu ogólnego poboru komendant powiatowej komendy uzupełnień sprawdza prawidłowość przeznaczeń do rodzajów broni oznaczonych w rubryce 9 listy przeznaczeń, a następnie, stosownie do okoliczności i odpowiednich wojskowych instrukcyj, przeprowadza zmiany przeznaczeń dla poszczególnych poborowych, oraz wpisuje przydział poborowych do odnośnych ksiąg przydziałów. (Wzór Nr. 2 a).

§ 420. Wszelkie sprostowania i uzupełnienia w liście przeznaczenia i książkach przydziałów mają być uskutecznione czerwonym atramentem i stwierdzone podpisem komendanta powiatowej komendy uzupełnień.

§ 421. Nadanie przydziału do formacji wojskowych dokonywa komendant powiatowej komendy uzupełnień według otrzymanych szczególnych wojskowych instrukcyj.

§ 422. Po nadaniu przydziału powiatowa komenda uzupełnień wypisuje karty powołania i przesyła je za pokwitowaniem do władz administracyjnych I-ej instancji, które powinny je doreczyć natychmiast powołanym przez podległe organa i zwrócić potwierdzenie odbioru o doreczeniu każdej karty powołania do powiatowej komendy uzupełnień. Jednocześnie powiatowa komenda uzupełnień przesyła przez kurjerów lub pocztą do odnośnych formacji arkusze ewidencyjne przydzielonych poborowych.

§ 423. Powiatowe komendy uzupełnień po otrzymaniu pokwitowań powinny sprawdzić, które karty nie zostały doreczone i sporządzić imienny wykaz tych poborowych, poczem przesyłać go do władzy administracyjnej I-ej instancji, celem dalszego poszukiwania tych poborowych.

§ 424. Poborowi są obowiązani stawić się wprost w formacjach w dniu oznaczonym w karcie powołania.

§ 425. Po upływie 20 dni od daty wyznaczonej dla ukończenia wcielenia formacje powinny przesyłać powiatowej komendzie uzupełnień imienny wykaz przybyłych poborowych i wpisać w tym wykazie utrzymanie arkuszy ewidencyjnych tych poborowych, zwracając jednocześnie arkusze ewidencyjne dla poborowych nieprzybyłych.

§ 426. Powiatowa komenda uzupełnień sporządza na zasadzie wpisów w wykazie i zwróconych arkuszy ewidencyjnych wykaz uchylających się od wcielenia do szeregów, celem ścigania ich i pociągnięcia do odpowiedzialności sądowo-karnej.

§ 427. Ujętych uchylających się władza administracyjna I-ej instancji niezależnie od pociągnięcia ich do odpowiedzialności sądowo-karnej, odstawia do powiatowej komendy uzupełnień, która pod eskortą wojskową odsyła ich wraz z dokumentami ewidencyjnymi do przynależnej formacji (wymienionej w karcie powołania) celem wcielenia, wpisując to w ewidencji.

§ 428. Po upływie jednego miesiąca od daty wyznaczonej dla ukończenia wcielenia komendant powiatowej komendy uzupełnień melduje dowódcy okręgu korpusu ilość uchylających się od wcielenia.

§ 429. Jako ostateczny termin wcielenia poborowych (ochotników) z prawem służby półtorarocznej ustala się dzień 7 lipca.

§ 430. Do ponadkontyngensowych mogą być zaliczeni wyłącznie poborowi, w wieku 21 do 23 lat włącznie, uznani za zdolnych do służby w wojsku stałym (kategoria A).

Zaliczenie do ponadkontyngensowych następuje z dniem 1 października tego roku, w którym dany poborowy został uznany za zdolnego do służby w wojsku stałym i do chwili wcielenia taki poborowy należy do stanu urlopowanych (art. 115).

Sposób zaliczenia do ponadkontyngensu zostanie każdorazowo ustalony w rozkazie wykonawczym o wcieleniu rekrutów danego rocznika.

Wcielenie ponadkontyngensowych do wojska stałego następuje w ciągu 2-ech lat od dnia zaliczenia ich do tej kategorii.

Przeniesienie ponadkontyngensowych z wojska stałego do rezerwy następuje po upływie ustawowego czasu służby w wojsku stałym, licząc od dnia ich wcielenia.

§ 431. Poborowi, których próśby o odroczenia z art. 53 a), b), c), do chwili zarządzenia wcielenia do szeregów nie zostały prawomocnie rozstrzygnięte, podlegają wcieleniu do wojska na ogólnych zasadach.

O decyzjach, dotyczących przyznania odroczeń szeregowym, władza administracyjna I-ej instancji zawiadamia powiatową komendę uzupełnień, a ta odnośną formację.

§ 432. Jeżeli poborowemu przyznane zostanie odroczenie z art. 53 a), b), c), w czasie pełnienia służby w wojsku stałym, to władza administracyjna I-ej instancji przesyła mu zawiadomienie o udzieleniu odroczenia wraz z poświadczeniem (wzór Nr. 27) za pośrednictwem powiatowej komendy uzupełnień, która zarządza doręczenie przez formację, w której szeregowy służy. Niezależnie od tego powiatowa komenda uzupełnień donosi o wysłaniu takiego zarządzenia do dowództwa okręgu korpusu.

Zwolnienie szeregowego ze służby w wojsku stałym powinno nastąpić najdalej w ciągu trzech dni, o ile nie przebywa w areszcie lub w szpitalu.

W tych wypadkach zwolnienie ma nastąpić z dniem zwolnienia z aresztu lub szpitala. Po skutecznieniu zwolnienia formacja przesyła takiego szeregowego wraz z dokumentami do tej władzy administracyjnej I-ej instancji, która udzieliła odroczenia, poczem powyższa władza wciąga go do wykazu poborowych, korzystających z odroczeń i zawiadamia powiatową komendę uzupełnień w celu poczynienia adnotacji w liście poborowej.

Przejazd takiego szeregowego do siedziby władzy administracyjnej I-ej instancji odbywa się na zasadzie ogólnych przepisów o przejazdach kolejami pojedynczych osób wojskowych.

§ 433. Czas, przebyty na służbie w wojsku stałym przez poborowych, wymienionych w § 432 zalicza się na poczet okresu służby oznaczonego w art. 56.

Do art. 68.

§ 434. Osoby, powołane do służby w wojsku stałym, a pozostające pod śledztwem (w dochodzeniu) sądowo-karnem, wciela się do wojska stałego w zwyczajnych ustawą i niniejszemi przepisami przewidzianych terminach, o ile przebywają na wolnej stopie, natomiast osadzonych w areszcie śledczym, wciela się dopiero po uchyleniu aresztu śledczego i to w razie zwolnienia przed 1 października roku bieżącego w zwyczajnym ustawowym terminie (1 października do 7 października) roku zwolnienia, zaś w razie zwolnienia po 1 października danego roku — po zwolnieniu.

§ 435. Osoby, powołane do służby w wojsku stałym, a skazane prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego lub wojskowego, wydanym przed terminem, w którym podlegałyby wcieleniu w myśl ustawy i niniejszych przepisów, gdyby wyrok nie zapadł, wciela się do wojska stałego o ile nie zastosowano postanowień art. 8 i odnośnych przepisów wykonaw-

czych, względnie nie orzeczono w wyroku wydalenia z wojska po myśli przepisu wojskowego kodeksu karnego, dopiero po odbyciu (darowaniu) kary i to w terminach określonych dla osób osadzonych w areszcie śledczym (§ 434).

§ 436. Sądy karne powszechne są obowiązane zawiadamiać:

1) właściwą władzę administracyjną:

a) o każdym wdrożonym śledztwie, połączonym z zastosowaniem aresztu rewencyjnego i o ewentualnem późniejszym uchyleniu aresztu przeciw mężczyznom będącym w wieku poborowym, t.j. od 21 do 23 lat włącznie;

b) o każdym prawomocnym wyroku wydanym na mężczyzn od lat 18 do 23, oraz na mężczyzn w wieku od 23 do 50 lat, którzy podlegają obowiązkowi służby wojskowej, a nie mają jeszcze (ci ostatni) ustalonego do niej stosunku (zaliczenia do wojska stałego, rezerwy, pospolitego ruszenia, względnie zwolnienia od służby wojskowej), przyczem w razie zasądzenia pozbawienia wolności powinny nadto zawiadomić o miejscu wyznaczonym skazanemu do odbycia kary i o ewentualnej jego zmianie, tudzież o dniu rozpoczęcia i o ewentualnem późniejszym skróceniu kary;

2) właściwe powiatowe komendy uzupełnień:

a) o każdym wdrożeniu śledztwa przeciw oficerom i podoficerom rezerwy lub pospolitego ruszenia, tudzież przeciw oficerom i podoficerom znajdującym się „w stanie nieczynnym” lub „w stanie spoczynku”;

b) o każdym prawomocnym wyroku wydanym na osoby „stanu urlopowanych” (art. 115), będące w wieku od 23 do 50 względnie 60 lat i o innych danych wymienionych w ustępie 1, punkt b).

§ 437. Władze administracyjne I-ej instancji po wpisaniu w listach poborowych, przesyła odnośne zawiadomienie sądu do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 438. Komendant powiatowej komendy uzupełnień po wpisaniu kary sądowej w głównej księdze ewidencyjnej zawiadamia o tem dowódcę formacji macierzystej danej osoby, który ze swej strony poleca wpisanie tych danych do odnośnych rubryk arkusza ewidencyjnego, zeszytu ewidencyjnego i księgi kar.

§ 439. Władze administracyjne zawiadamiają w ten sam sposób powiatowe komendy uzupełnień o karach aresztu względnie grzywny, nałożonych przez siebie na osoby podlegające obowiązkowi służby wojskowej w wypadkach wymienionych w art. 108. Komendanci powiatowych komend uzupełnień i dowódcy formacji postępują w tym wypadku tak samo, jak przy karach sądowych.

§ 440. Po prawomocnem zakończeniu postępowania karnego władze sądowe, na żądanie władz wojskowych, powinny udzielać im akt sprawy do wglądu.

§ 441. Wszelkie kary, nałożone na osoby podlegające obowiązkowi służby wojskowej przez sądy i władze cywilne, a udzielone do wiadomości komen-

dantom powiatowych komend uzupełnień oraz dowódcom formacji wojskowych etc., należy wpisać do księgi kar oraz odnotować w odnośnych rubrykach dokumentów ewidencyjnych danej osoby.

§ 442. Niestawienie się poborowego (ochotnika) w oznaczonym terminie, celem wcielenia do szeregów poza wypadkami przewidzianymi w ustępie 2, art. 68 może być usprawiedliwione tylko w razie obłożnej choroby poborowego (ochotnika).

§ 443. Jeżeli poborowy (ochotnik) przewiduje, że nie będzie mógł we wskazanym terminie zgłosić się do wcielenia z powodu stanu zdrowia, powinien najdalej w przeciągu 5-ciu dni od wskazanego w karcie powołania terminu zawiadomić o tem powiatową komendę uzupełnień, przesyłając przez urząd gminny świadectwo lekarza powiatowego, stwierdzające stan zdrowia poborowego (ochotnika) i niemożność jego stawienia się, oraz zwrócić do powiatowej komendy uzupełnień wysłaną mu kartę powołania wraz z biletem na przejazd.

§ 444. Lekarze powiatowi (rządowi) wzywani przez takich poborowych (ochotników) mają wydawać świadectwa według wzoru Nr. 34.

§ 445. Powiatowa komenda uzupełnień po otrzymaniu świadectwa lekarza powiatowego (szarego) stwierdzającego chorobę i niemożność stawienia się poborowego (ochotnika) do wcielenia, zapisuje to w specjalnym terminarzu (wzór Nr. 35), poczem wysyła przez urząd gminny do danego poborowego (ochotnika) kartę urlopową (wzór Nr. 36) o przedłużeniu terminu stawienia się do wcielenia wraz z nową kartą powołania i biletem na przejazd. Powiatowa komenda uzupełnień zawiadania o tem formację, do której taki poborowy (ochotnik) został przydzielony

Taki poborowy (ochotnik) powinien zgłosić się w dniu wyjazdu do formacji w urządzie gminnym (magistracie) w celu odmeldowania się. Urząd gminny (magistrat) po dokładnem stwierdzeniu tego faktu powinien o wyjeździe poborowego (ochotnika) niezwłocznie zawiadomić powiatową komendę uzupełnień.

§ 446. Jeżeli poborowy (ochotnik) nadal nie może stawić się w powtórnie wyznaczonym terminie, celem wcielenia do szeregów z powodu stanu zdrowia, powinien postąpić jak wskazano w § 443. W tych wypadkach powiatowa komenda uzupełnień postępuje tak samo jak wskazano w § 445.

§ 447. Gdyby stan zdrowia poborowego (ochotnika) wymagał kuracji dłuższej niż do 1 stycznia następnego roku kalendarzowego, wówczas powiatowa komenda uzupełnień odracza termin wcielenia bądź do dnia, w którym będą wcieleni ponadkontyngensowi, bądź do dnia, w którym odbędzie się wcielenie poborowych następnego rocznika (wzór Nr. 37).

§ 448. Naczelnik gminy (magistrat) ma prowadzić ścisłą ewidencję poborowych (ochotników) wymienionych w §§ 442, 446 i 447 oraz czuwać, ażeby osoby te wyjeżdżały z gminy w terminie wskazanym w kartach powołania ewentualnie w kartach urlopowych.

§ 449. Naczelnik gminy (magistrat, policja) ma prawo żądać od poborowych (ochotników) nie tylko swej gminy, lecz także od czasowo przebywających w gminie przedłożenia mu dokumentów poborowych i wojskowych, celem sprawdzenia, czy pozostawanie poborowych poza wojskiem jest legalne.

Gdyby się okazało, że poborowy przebywa w gminie jeszcze w tym czasie, w którym powinien być już w formacji, naczelnik gminy powinien odstawić go zapośrednictwem swych organów, jako też organów policji państwowej niezwłocznie do władzy administracyjnej I-ej instancji, która zarządza odsyłanie go do właściwej powiatowej komendy uzupełnień. Dostarczenie uchylających się do powiatowej komendy uzupełnień reguluje § 427.

Do art. 69 — 73.

§ 450. Rezerwa służy do uzupełnienia wojska w razie mobilizacji do stanu wojennego.

W czasie pokoju z reguły nie powołuje się oficerów i szeregowych rezerwy do służby w wojsku z wyjątkiem ustawowo przewidzianych okresów ćwiczebnych.

Spesób zaliczenia na poczet ćwiczeń w rezerwie służby w wojsku oficerów i szeregowych rezerwy, powołanych do niej w wyjątkowych wypadkach, ustali każdorazowo rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

§ 451. Szeregowych wojska stałego należy zwalniać do rezerwy z dniem ukończenia przez nich obowiązkowej lub ochotniczej służby wojskowej (art. 4, 46, 56 i 63).

§ 452. Oficerowie i szeregowi rezerwy wnoszą wszelkie podania, prośby, skargi i t. p. do władz wojskowych pisemnie na ręce komendanta tej powiatowej komendy uzupełnień, w której okręgu zamieszkują.

Decyzje na pisemne podania, prośby lub zażalenia, wniesione do władz wojskowych, otrzymują oficerowie i szeregowi rezerwy z reguły za pośrednictwem właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 453. Oficerom i szeregowym rezerwy, tudzież pospolitego ruszenia nie wolno nosić munduru, a w szczególności odznak wojskowych (orzełek, patki, guziki, wężyki i t. p.) w czasie pozostawania poza czynną służbą w wojsku, z wyjątkiem wypadków zezwoleń, udzielonych w tym kierunku, a objętych dotyczącymi wydanymi rozkazami (rozporządzeniami), przez właściwe władze wojskowe.

§ 454. Oficerów i szeregowych rezerwy można powołać do służby w wojsku:

1) do odbywania ćwiczeń wojskowych w okresach ćwiczebnych przewidzianych w art. 70,

2) do nadzwyczajnych ćwiczeń wojskowych (art. 70 ustęp 3),

3) w razie mobilizacji oraz w razie, gdy Rzeczpospolita jest w niebezpieczeństwie (art. 73, ustęp 3 i 4).

§ 455. Stawienie się oficerów i szeregowych rezerwy do służby w wojsku następuje na podstawie powołania do niej.

Powołanie oficerów i szeregowych rezerwy do służby w wojsku odbywa się przez komendantów właściwych powiatowych komend uzupełnień za pośrednictwem władz administracyjnych i na podstawie imiennych kart powołania lub obwieszczeń, względnie zapomożą obu tych sposobów.

§ 456. Jeżeli oficer lub szeregowy rezerwy z powodu zatrzymania go w cywilnym areszcie śledczym, lub odbywania kary pozbawienia wolności, nałożonej nań przez władze cywilne, nie może być powołany do służby w wojsku (ćwiczenia wojskowe okresowe, nadzwyczajne, częściowe uzupełnienie stanu pokojowego wojska do stanu wojennego etc.) to fakt ten należy wpisać w dokumentach ewidencyjnych danej osoby.

§ 457. Komendant powiatowej komendy uzupełnień wysyła karty powołania za pośrednictwem odbioru, zapisując to równocześnie w rocznej liście powołanych na ćwiczenia, do właściwej władzy administracyjnej (starostwa, komisariatu, magistratu), która w najkrótszej drodze zarządzi doręczenie tych kart adresatom w terminie oznaczonym przez władze wojskowe.

§ 458. Władza administracyjna przesyła karty powołania naczelnikom gmin, względnie posterunkom policji państwowej, celem niezwłocznego doręczenia ich osobom powołanym.

§ 459. Osobom, przebywającym stale zagranicą, o ile adres ich jest dokładnie znany, doręczają karty powołania komendanci powiatowych komend uzupełnień za pośrednictwem urzędów konsularnych; w innych wypadkach przesyłają do władz administracyjnych, które doręczają je również, za pośrednictwem urzędów konsularnych.

Przepis niniejszy nie narusza innych przepisów wojskowych w tym względzie.

§ 460. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający zagranicą w krajach europejskich, mogą na własną prośbę otrzymać odroczenie stawienia się na ćwiczenia, jeżeli udowodnią, że przebywają zagranicą w celach zarobkowych, na studiach, lub jeżeli na stawienie się nie pozwala im stan zdrowia. Ważność udzielonego odroczenia gaśnie z dniem ponownego powołania, względnie powrotu do kraju.

§ 461. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy otrzymali odroczenie ćwiczeń, są obowiązani odbyć te ćwiczenia po powrocie do kraju przy najbliższym powołaniu na ćwiczenia wojskowe.

§ 462. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający zagranicą w krajach poza Europą, nie podlegają powołaniu na ćwiczenia wojskowe, jednak w razie przyjazdu ich do kraju są obowiązani odbyć je przy najbliższym powołaniu na ćwiczenia.

Oficerowie i szeregowi rezerwy, przyjeżdżający z krajów europejskich lub położonych poza Europą do Państwa Polskiego, mogą na własną prośbę otrzymać zwolnienie od odbycia ćwiczeń wojskowych w okresie najbliższego powołania, jeżeli ich pobyt w kraju nie trwa dłużej niż 6 miesięcy; w przeciwnym razie powinni je odbyć na ogólnych zasadach.

§ 463. Osobom, przebywającym w państwach lub w krajach, w których Rzeczpospolita nie utrzy-

muje przedstawicieli dyplomatycznych, karty powołania doręcza się bezpośrednio za recepisem zwrotnym na koszt Ministerstwa Spraw Wojskowych.

§ 464. Organa władz administracyjnych i naczelnicy gmin mają nadesłane im przez władze administracyjne karty powołania doręczyć niezwłocznie powołanym. W razie chwilowej nieobecności powołanego w domu, kartę powołania należy doręczyć bądź pełnoletnim członkiem rodziny, bądź gospodarzowi (administratorowi, dozercy), którzy są obowiązani doręczyć ją powołanemu niezwłocznie po jego powrocie do domu. W razie jego wyjazdu z miejsca zamieszkania na okres dłuższy niż siedem dni, należy kartę powołania, o ile miejsce pobytu naczelnikowi gminy jest znane, wysłać bezpośrednio do naczelnika gminy nowego miejsca pobytu. W innych wypadkach zwraca się niezwłocznie kartę powołania władzy administracyjnej I-ej instancji z podaniem powodu niedoręczenia.

§ 465. Przy powołaniach oficerów i szeregowych rezerwy, pełniących służbę w urzędach, instytucjach państwowych i samorządu terytorjalnego mają właściwe władze administracyjne przesyłać karty powołania przekazanej władzy służbowej powołanego, do której należy bezwzględne jej doręczenie.

§ 466. W wypadkach szczególnych mogą komendanci powiatowych komend uzupełnień dla poszczególnych oficerów i szeregowych rezerwy wysyłać karty powołania bezpośrednio odnośnym naczelnikom gmin w celu niezwłocznego ich doręczenia powołanym; jednak właściwe władze administracyjne muszą być o tem zawiadomione.

§ 467. Na karcie powołania nie wolno czynić żadnych uwag okolicznościowych; uwagi mające ewentualny związek z wysłaniem powołanego należy ukułecznić na osobnym piśmie, dołączonym do karty powołania.

§ 468. Powołani są obowiązani stawić się bezpośrednio w miejscu i w dniu ściśle oznaczonym w karcie powołania. Jeżeli poborowego wezwano do bezwzględnego stawienia się, wolno mu korzystać ze zwłoki 2-godzinnej, celem uregulowania swych spraw osobistych, oraz wynieśdowania się u naczelnika gminy.

§ 469. Oficerom i szeregowym rezerwy (pospolitego ruszenia) nie wolno odmówić przyjęcia karty powołania (karty mobilizacyjnej, karty przydziału mobilizacyjnego). Nieprzyjęcie karty powołania (karty mobilizacyjnej, karty przydziału mobilizacyjnego) nie zwalnia od obowiązku stawienia się w oznaczonym dniu do służby w wojsku pod odpowiedzialnością karną. W razie odmowy przyjęcia karty powołania (karty mobilizacyjnej, karty przydziału mobilizacyjnego) organ doręczający powinien stwierdzić ten fakt w obecności jednego świadka na karcie powołania i zwrócić ją władzy administracyjnej I-ej instancji; jednak mimo to doręczenie karty powołania (karty mobilizacyjnej, karty przydziału mobilizacyjnego) należy uważać za dokonane.

§ 470. Jeżeli stawienie się powołanego nie może z powodu choroby nastąpić w terminie oznaczonym w karcie powołania, wówczas powołany powinien

udowodnić to świadectwem lekarskim, określającym wyraźnie stan chorobowy, oraz stwierdzającym, że chory jest niezdolny do podróży. Równocześnie powinien zwrócić kartę powołania. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego. W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, okoliczność tę powinno stwierdzić świadectwo lekarza prywatnego, na którym naczelnik gminy powinien potwierdzić, że nie można było uzyskać świadectwa lekarza powiatowego.

W razie niemożności wogóle uzyskania świadectwa lekarskiego, okoliczność ta powinna być stwierdzona przez naczelnika gminy.

§ 471. Powołani do służby w wojsku są obowiązani przybyć do miejsca ich powołania we własnej odzieży, oraz przynieść ze sobą kartę powołania, książeczkę wojskową lub inny dokument legitymacyjny, oraz ewentualnie te przedmioty lub przybory, które władze poleciły im przynieść ze sobą.

Oficerowie rezerwy powinni zgłosić się do służby w wojsku w mundurze, z ryszunkiem i z książeczką stanu służby.

§ 472. Szeregowi rezerwy po zgłoszeniu się w formacji podlegają oględzinom lekarskim.

Szeregowych rezerwy, uznanych przy oględzinach lekarskich za zdolnych do odbycia ćwiczeń wojskowych należy odsłać do poszczególnych pododdziałów.

Szeregowych rezerwy chorych, u których można się spodziewać zupełnego wyzdrowienia w ciągu kilku dni, należy oddać pod opiekę lekarza (izba chorych).

Chorych, którzy potrzebują leczenia i opieki szpitalnej, należy odsłać do szpitali wojskowych, znajdujących się najbliżej od miejsca postoju danej formacji lub zakładu wojskowego.

§ 473. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy w okresie pozostawania ich poza czynną służbą w wojsku odnieśli takie uszkodzenie zdrowia, lub takie pogorszenie poprzednio istniejącego uszkodzenia, które czyni ich nieodpowiadającymi warunkom kategorii A, mogą składać do właściwej powiatowej komendy uzupełnień, lub w czasie zebrań kontrolnych do rąk przewodniczącego zebraniem pisemne prośby o zmianę poprzednio przyznanej im kategorii zdolności do służby wojskowej. Do podania należy dołączyć świadectwo lekarza wojskowego lub urzędowego. Na tej podstawie komendant powiatowej komendy uzupełnień zgłasza wniosek o wdrożenie postępowania rewizyjnego, w myśl wojskowych przepisów rewizyjnych.

Oficerowie i szeregowi rezerwy, powołani na ćwiczenia i zebrania kontrolne, których ciężkie uszkodzenie zdrowia czyni niezdolnymi do służby wojskowej i transportu powinni przedłożyć do właściwej powiatowej komendy uzupełnień świadectwo lekarza wojskowego, lub urzędowego, stwierdzające ich ciężki stan zdrowia i niezdolność do służby wojskowej.

Komendant właściwej powiatowej komendy uzupełnień po otrzymaniu takiego świadectwa przedstawia wniosek o wdrożenie postępowania rewizyjnego ewentualnie przez powiatową komendę uzupełnień, na której obszarze przebywa dany oficer, względnie szeregowy rezerwy.

Względem oficerów i szeregowych rezerwy powołanych na ćwiczenia i już wcielonych do formacji, w razie stwierdzenia niezdolności ich do czynnej służby, należy zastosować zwolnienie ich w krótkiej drodze w myśl wojskowych przepisów rewizyjnych.

§ 474. W razie gdy w zebraniu dokumentów, stwierdzających przyczynowy związek cierpienia ze służbą wojskową poprzednio odbytą, następują się duże trudności, wówczas należy danego oficera lub szeregowego rezerwy urlopować i w swoim czasie ponownie powołać do przeprowadzenia rewizji lekarskiej.

§ 475. Czas, spędzony przez powołanego do ćwiczeń wojskowych w izbie chorych nie dłużej niż 7 dni, należy zaliczyć na poczet ćwiczeń.

Okresów choroby powołanych do ćwiczeń wojskowych, trwających ponad 7 dni, nie można zaliczać na poczet ćwiczeń wojskowych. Takich oficerów i szeregowych rezerwy, po wyleczeniu ich należy niezwłocznie urlopować i w roku następnym powołać na ćwiczenia wojskowe.

§ 476. Pobyt w szpitalu należy wpisać w wojskowych dokumentach ewidencyjnych.

§ 477. O zwolnieniu oficerów i szeregowych rezerwy z powodu choroby od ćwiczeń powinien dowódca formacji (zakładu wojskowego), do której zostali powołani, zawiadomić niezwłocznie komendanta właściwej powiatowej komendy uzupełnień. Okoliczność tę odnośnie do szeregowych należy wpisać do głównej księgi ewidencyjnej, względnie do aneksu, zaś odnośnie do oficerów, do ksiąg oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia. Nadto danego oficera względnie szeregowego rezerwy należy wpisać do listy oficerów, względnie szeregowych rezerwy, którzy w roku następnym mają być powołani do odbycia ćwiczeń wojskowych.

§ 478. Każde nieusprawiedliwione opóźnienie się oficera, względnie szeregowego rezerwy będzie karane w myśl wojskowych przepisów karnych (dyscyplinarnych).

Oficerów i szeregowych rezerwy, którzy spóźnili się do ćwiczeń wojskowych z własnej winy więcej niż o dwa dni, należy po ukaraniu zwolnić i powołać ponownie w najbliższym okresie ćwiczebnym do odbycia ćwiczeń wojskowych.

Inni opóźnieni z własnej winy mają odsłużyć zaniedbany czas ćwiczeń, skutkiem opóźnienia i odbywania kary.

W razie uchylecia orzeczenia kary dyscyplinarnej, czas kary należy zaliczyć bądź na bieżący, bądź na najbliższy okres ćwiczeń.

§ 479. Kary aresztu, które nakłada się na powołanych do ćwiczeń wojskowych oficerów i szeregowych rezerwy, należy wykonać dopiero po uływie czasu przeznaczanego na ćwiczenia wojskowe, o ile pozwalają na to względy karności wojskowej; w przeciwnym razie kara musi być niezwłocznie odcierpiana, a czas służby zaniedbany przez odbywanie kary dyscyplinarnej ma być bezpośrednio odsłużony.

§ 480. Czasu, który oficer lub szeregowy rezerwy powołany na ćwiczenia wojskowe przeżył wskutek sądowego wyroku w areszcie śledczym lub

zakładzie karnym, nie należy wliczać do okresu ćwiczeń. Zaniedbany czas ćwiczeń powinien taki oficer względnie szeregowy rezerwy niezwłocznie odsłużyć po zwolnieniu z aresztu (więzienia i t. p.).

§ 481. Jeżeli przeprowadzenie ćwiczeń wojskowych będzie odwołane lub zawieszona z powodu epidemii, klęsk żywiołowych lub mobilizacji, liczy się ono jako ćwiczenie odbyte tylko tym oficerom rezerwy, którzy już służbę objęli, oraz szeregowym rezerwy, którzy zostali już poddani oględzinom lekarskim i wcieleni do pododdziałów, w których mieli odbywać wspomniane ćwiczenia wojskowe. Rozmiar zaliczenia ćwiczeń uregułuje każdorazowo rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

§ 482. Szeregowi rezerwy, którzy wskutek zawieszenia lub odwołania ćwiczeń wojskowych nie byli wcieleni do pododdziałów, względnie nie byli poddawani oględzinom lekarskim, mają odbyć te ćwiczenia w terminie późniejszym.

§ 483. Po ukończeniu ćwiczeń wojskowych należy zwolnić oficerów i szeregowych rezerwy, a odbycie ćwiczeń wpisać w książeczkach stanu służby względnie w książeczkach wojskowych, według obowiązujących przepisów i instrukcyj.

§ 484. O odbyciu ćwiczeń wojskowych przez oficerów i szeregowych rezerwy dowódcy formacji (zakładów wojskowych), w których rezerwiści ćwiczenia odbywali, są obowiązani zawiadamiać odnośnie powiatowe komendy uzupełnień, celem wpisania tych danych w wojskowych dokumentach ewidencyjnych.

§ 485. Jeżeli podczas ćwiczeń wojskowych zostanie zarządzona ogólna mobilizacja, należy tych oficerów i szeregowych rezerwy, którzy posiadają karty odroczenia na wypadek mobilizacji, wystawione przez powiatowe komendy uzupełnień, niezwłocznie zwolnić z czynnej służby w wojsku i pozostawić ich na stanowiskach cywilnych.

§ 486. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy są posłami do Sejmu i Senatu oraz ministrowie i podsekretarze stanu, są wolni od obowiązku odbywania zwyczajnych i nadzwyczajnych ćwiczeń wojskowych.

§ 487. Zwolnienie oficerów i szeregowych rezerwy od obowiązku odbywania ćwiczeń wojskowych oraz przesunięcie okresu ćwiczebnego na termin późniejszy tego samego roku kalendarzowego może nastąpić:

- a) w razie stwierdzonej choroby powołanego,
- b) w ważnych wypadkach zaszłych w rodzinie powołanego do ćwiczeń, a wymagających jego obecności,
- c) w wypadkach dłuższych podróży naukowych lub przemysłowych zagranicą, których konieczność ma być stwierdzona przez właściwe ministerstwo w kraju,
- d) jeżeli powołani rezerwiści są instruktorami w obozach letnich przysposobienia wojskowego,
- e) w wypadku, jeżeli powołany do ćwiczeń jest jedynym lekarzem w gminie oraz,
- f) w innych nadzwyczajnych wypadkach.

§ 488. Oficerowie i szeregowi rezerwy wnoszą do właściwej powiatowej komendy uzupełnień prośby o zwolnienie ich od obowiązku odbywania ćwiczeń wojskowych względnie o przesunięcie okresu ćwiczebnego na inny termin, załączając odpowiednie dokumenty przynajmniej na 14 dni przed rozpoczęciem ćwiczenia, jeżeli przyczyny wniesienia nie powstały w powyżej określonym terminie.

Do podania należy w wypadkach z § 487 punkt a) dołączyć świadectwo lekarskie, względnie zaświadczenie przewidziane w § 470.

W wypadkach z § 487 punkt b), konieczność zwolnienia względnie przesunięcia okresu ćwiczeń wojskowych musi być stwierdzona przez odnośną władzę administracyjną I-ej instancji.

W wypadkach z § 487 punkt d) wystarczy zaświadczenie dowódcy, któremu podlegają obozy letnie przysposobienia wojskowego.

W wypadkach z § 487 punkt e) zaświadcza władza administracyjna I-ej instancji.

W wypadkach z § 487 punkt f), zaświadczenie wydać właściwa władza, do której należy stwierdzenie odnośnych okoliczności.

§ 489. Władze państwowe i samorządowe mogą — jednak nie później jak na 14 dni przed rozpoczęciem ćwiczeń, — występować z urzędu o zwolnienie podległych im funkcjonariuszów od odbycia ćwiczenia wojskowego, względnie o przesunięcie go na inny termin, o ile zajdą w tych instytucjach przed rozpoczęciem ćwiczeń wojskowych nadzwyczajne nieprzewidziane wypadki lub stosunki służbowe, które nie dopuszczają zastąpienia funkcjonariusza innym pracownikiem. Z analogicznych uprawnień mogą korzystać instytucje społeczne pracujące dla wojska.

Decyzje w powyższych sprawach, o ile żądanie wpłynęło ze strony władz samorządowych, względnie państwowych władz I-ej i II-ej instancji, należą do właściwego dowódcy okręgu korpusu, natomiast w odniesieniu do wniosków władz centralnych, do Ministra Spraw Wojskowych.

§ 490. Jeżeli na podanie władzy przełożonej nadejdzie odpowiedź odmowna, rezerwiści, których reklamowano, muszą się zgłosić do służby wojskowej w terminie, na który zostali zawezwani, a to nawet wówczas, gdyby przełożona władza danego rezerwisty wniosła przez odnośne fachowe ministerstwo odwołanie do Ministra Spraw Wojskowych.

Profesorów, docentów, asystentów wyższych zakładów naukowych oraz nauczycieli średnich zakładów naukowych z prawem publiczności, tudzież uczniów tych zakładów powołuje się do ćwiczeń wojskowych w rezerwie w okresie letnim, wolnym od nauki szkolnej.

Jeżeli na podanie, wniesione do władz wojskowych (powiatowej komendy uzupełnień lub dowództwa okręgu korpusu), udzielona zostanie odpowiedź przychylna, a oficer względnie szeregowy rezerwy został już w międzyczasie wcielony do wojska, celem odbywania ćwiczenia wojskowego, należy go, jeżeli chce ze zwolnienia korzystać, niezwłocznie zwolnić.

§ 491. Odsiadujących karę pozbawienia wolności oraz osadzonych w areszcie prewencyjnym, nie

należy podczas trwania tego stanu powoływać do odbywania ćwiczeń wojskowych.

Zaniedbane z tego powodu ćwiczenia mają tacy oficerowie i szeregowi rezerwy odbyć w okresie ćwiczeń następującym po zwolnieniu ich z więzienia, jednak tylko w granicach obowiązku służby wojskowej.

§ 492. Zwolnieni od ćwiczeń w jednym roku, muszą je odbyć w roku najbliższym.

Uwolnienia od ćwiczeń, które odbyć mają oficerowie względnie szeregowi rezerwy, zwolnieni od ćwiczeń w roku poprzednim, może udzielić tylko dowództwo okręgu korpusu, względnie Ministerstwo Spraw Wojskowych. Odnośne podania należy wnosić w drodze służbowej przez właściwe powiatowe komendy uzupełnień.

§ 493. Powołanie oficerów względnie szeregowych rezerwy do nadzwyczajnych ćwiczeń wojskowych następuje według ogólnych przepisów o powoływaniu do odbycia zwyczajnych ćwiczeń wojskowych, o ile Minister Spraw Wojskowych nie wyda w tym względzie odrębnych zarządzeń.

§ 494. Ustanowienie poszczególnych okresów ćwiczeń wojskowych należy do Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, z uwzględnieniem warunków klimatycznych i miejscowych, tudzież pory żniw, licząc w to także zrieczenie ziemiopłodów. Dla poszczególnych okręgów w korpusach można wyznaczyć różne okresy ćwiczeń wojskowych, zależnie od stosunków klimatycznych.

Minister Spraw Wojskowych wydaje co roku ogólne zarządzenia, odnośnie do przeprowadzenia ćwiczeń wojskowych.

§ 495. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy odbyli służbę w wojsku nie ze swym rocznikiem poborowym, lub byli wcieleni do wojska po wyjściu z wieku poborowego, jednak przed ukończeniem 36 lat życia, powinni odbyć obowiązkowe ćwiczenia wojskowe ze swymi rocznikami rezerwy. Jeżeli jednak ich właściwe roczniki rezerwy już odbyły ustawą przewidziane ćwiczenia wojskowe, wówczas takich oficerów lub szeregowych rezerwy powołuje się do ćwiczeń poza ich rocznikiem, jednak z zachowaniem terminów, określonych w art. 70 a) i b).

§ 496. Oficerowie i szeregowi rezerwy są obowiązani najpóźniej w 8 dni po zwolnieniu ze służby w wojsku zameldować się u naczelnika gminy, względnie we właściwym urzędzie meldunkowym swego miejsca zamieszkania.

§ 497. Każdą zmianę miejsca zamieszkania powinni oficerowie i szeregowi rezerwy zgłosić naczelnikowi gminy, względnie w urzędzie meldunkowym, zaś o przybyciu do nowego miejsca zamieszkania zawiadomić w przeciągu 8 dni osobiście naczelnika gminy (urząd meldunkowy), do której przybywa. To samo dotyczy zmiany adresu (domu) w obrębie tej samej miejscowości.

§ 498. W razie podróży w kraju lub zagranicą, która powoduje dłuższą, aniżeli 14 dni trwającą nieobecność, należy rozpoczęcie i ukończenie podróży zgłosić naczelnikowi gminy, względnie urzędowi meldunkowemu.

Jeżeli przy podróży w kraju nie można było przewidzieć, że nieobecność będzie trwała dłużej niż 14 dni, należy zgłoszenia dokonać dodatkowo w miejscu, gdzie się podróżujący w danej chwili znajduje i to najpóźniej w 14 dni po wyjeździe.

Jeżeli oficer i szeregowi rezerwy w czasie swej podróży w kraju zatrzymają się w jakiejś miejscowości na pobyt trwający dłużej niż 14 dni, powinien tak przybycie jak odjazd zgłosić u naczelnika gminy, względnie w urzędzie meldunkowym danej miejscowości.

§ 499. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy w interesach służbowych lub prywatnych muszą przedsięwziąć częstsze lub nagłe niespodziewane podróże, a są dobrze znani właściwym władzom administracyjnym, mogą być przez te władze zwolnieni od każdorazowych ustnych i osobistych zgłoszeń pod warunkiem postarania się przez nich o to, że wszelkie rozkazy będą mogły być im należycie i niezwłocznie doręczane.

Zwolnień tych wskutek pisemnych próśb mogą udzielać władze administracyjne I-iej instancji, właściwe ze względu na miejsce stałego zamieszkania penenta.

Przepisy z § 498 nie mają zastosowania do etatowych funkcjonariuszów państwowych służby cywilnej.

§ 500. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający stale lub podróżujący zagranicą, powinni dopełnić w terminie do dni 14 przepisanych zgłoszeń u właściwej władzy konsularnej, najbliższej ich miejsca zamieszkania, oraz powinni zawiadomić odnośny konsulat o każdej zmianie miejsca pobytu.

§ 501. Zgłoszenia oficerów i szeregowych rezerwy odnośnie do przybycia lub odjazdu, wreszcie odnośnie do pobytu w danej miejscowości, mają być uskutecznione z reguły ustnie i osobiście, z równoczesnym przedłożeniem dokumentu legitymacyjnego (książeczki stanu służby, książeczki wojskowej). Zgłoszenie powyższe może się odbyć pisemnie lub przez zastępcę tylko w tym wypadku, gdy zgłoszenie się osobiste jest niewykonalne.

§ 502. Dopełnienie obowiązku zgłoszenia się potwierdza odnośna władza na dokumencie legitymacyjnym, w wypadku zaś gdyby dokumentu legitymacyjnego nie można było przedłożyć, potwierdzenie o dopełnieniu obowiązku zgłoszenia się udziela właściwa władza meldunkowa, wydając zgłaszającemu się krótkie zaświadczenie.

§ 503. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający zagranicą, są obowiązani do zgłaszania się nie tylko w krajach europejskich lecz i w krajach poza Europą.

§ 504. Urząd gminny, względnie meldunkowy, zapisuje w swych księgach meldunkowych zgłoszenie się oficerów i szeregowych rezerwy, obowiązanych do zgłaszania się w gminie i sporządza kartę meldunkową według wzoru Nr. 38.

§ 505. Naczelnik gminy, względnie urząd meldunkowy, przesyła karty meldunkowe zbiorowo każdego 15. i 30. dnia miesiąca do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Komendant powiatowej komendy uzupełnień na podstawie tych kart przeprowadza i wpisuje zmiany w wojskowych dokumentach ewidencyjnych lub postępuje w myśl instrukcyj wojskowych.

Powyższe karty meldunkowe, otrzymane od władz administracyjnych, komendant powiatowej komendy uzupełnień przechowuje po zużytkowaniu ich w odrębnych kartotekach, a po upływie 5-ciu lat niszczy je komisyjnie i fakt ten zaznacza w specjalnym protokole.

§ 506. Oficerowie rezerwy, niezależnie od powyższych obowiązków meldunkowych, mają zawiadamiać osobiście lub pisemnie powiatową komendę uzupełnień, na której obszarze zamierzają przebywać więcej niż trzy miesiące.

Do art. 74, 75, 76.

§ 507. Oficerowie i szeregowi pospolitego ruszenia, w czasie pełnienia służby w wojsku, podlegają wszelkim obowiązkom i prawom osób, zaliczonych do wojska stałego, o ile w innych ustawach nie postanowiono inaczej.

§ 508. Dokumentem ewidencyjnym (legitymacyjnym) i stwierdzającym służbę w pospolitem ruszeniu jest dla oficerów pospolitego ruszenia książeczka stanu służby oficerskiej, a dla szeregowych tej kategorii książeczka wojskowa, wydawane przez właściwe władze wojskowe.

§ 509. Powołanie oficerów i szeregowych pospolitego ruszenia do czynnej służby wojskowej, tak w czasie pokoju jak i w razie mobilizacji, odbywa się w taki sam sposób jak oficerów i szeregowych rezerwy.

§ 510. Przepisy meldunkowe, obowiązujące oficerów i szeregowych rezerwy, stosują się również do oficerów i szeregowych pospolitego ruszenia.

§ 511. Sposób odbycia służby w wojsku przez osoby zaliczone do pospolitego ruszenia bez broni określi osobne rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

§ 512. Ponowny przegląd z art. 76 ustęp 2 szeregowych pospolitego ruszenia bez broni przez komisje poborowe może się odbyć w razie mobilizacji tylko na rozkaz Ministra Spraw Wojskowych i ma być uskuteczony przez komisje poborowe na ogólnych zasadach.

§ 513. Oficerom i szeregowym rezerwy względnie pospolitego ruszenia można już w czasie pokoju doręczać karty powołania do czynnej służby w wojsku na czas mobilizacji (karty mobilizacyjne).

Sposób obdzielenia ich kartami mobilizacyjnymi oraz wymiana tych kart na nowe, przy zmianach miejsca zamieszkania lub z innych powodów, określony jest w instrukcjach wojskowych.

§ 514. Oficerów i szeregowych rezerwy, względnie pospolitego ruszenia, obowiązanych do czynnej służby w wojsku w czasie mobilizacji, można pozostawiać na stanowiskach cywilnych w myśl przepisów osobnej instrukcji.

§ 515. Szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia, powołanych do służby w wojsku w razie mobilizacji, należy poddać oględzinom lekarskim w podobny sposób, jak to jest przewidziane przy powołaniach szeregowych rezerwy do ćwiczeń wojskowych, z tą jednak różnicą, że:

- a) zdolni kategorii A, C, lub D, pozostają w formacjach względnie wracają do formacji, do których zostali przydzieleni kartami mobilizacyjnymi;
- b) uznanych przy oględzinach lekarskich za zdolnych, lecz czasowo chorych, należy oddać pod opiekę lekarską (izby chorych, szpitale);
- c) zakwalifikowanych przy oględzinach lekarskich, jako zupełnie niezdolnych do służby wojskowej, należy przeznaczyć do komisji rewizyjnej, która ma się odbywać niezwłocznie lub też w terminie późniejszym.

§ 516. Dowódca formacji, przy której odbyły się lekarskie oględziny powołanych, postanawia na wniosek lekarza, których szeregowych rezerwy należy poddać komisji rewizyjnej natychmiast, a których w czasie późniejszym.

Przeznaczonych do komisji rewizyjnej w czasie późniejszym należy aż do 28-go dnia mobilizacji czasowo urlopować bez prawa do uposażenia i dopiero po upływie tego terminu powołać ponownie, celem przedstawienia ich komisji rewizyjnej.

§ 517. Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia, przy faktycznym objęciu służby, zgłaszają ewentualną niezdolność do niej. Oficerów takich należy poddać przeglądowi lekarskiemu i zależnie od orzeczenia lekarskiego należy postąpić z nimi w myśl wyżej wymienionych przepisów dla szeregowych.

§ 518. W razie mobilizacji, wszyscy oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający zagranicą w krajach europejskich, są obowiązani do najszybszego powrotu do kraju i zgłoszenia się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień.

Kierownicy urzędów konsularnych obowiązani są ułatwić takim oficerom i szeregowym jaknajszybszy powrót do kraju.

§ 519. Sposób przeprowadzania mobilizacji i powrotu do kraju oficerów i szeregowych rezerwy, zamieszkałych w krajach poza Europą, ustalony będzie osobnym rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

§ 520. Zwolnienie oficerów i szeregowych rezerwy od powołania do nadzwyczajnych ćwiczeń wojskowych, względnie do czynnej służby wojskowej w razie pozostawania Państwa w niebezpieczeństwie, lub też w razie ogólnej względnie częściowej mobilizacji, następuje z reguły na podstawie osobnych rozporządzeń Ministra Spraw Wojskowych.

§ 521. Szeregowym rezerwy i pospolitego ruszenia, zwolnionym ze służby w wojsku, należy przed odejściem wydać książeczkę wojskową odpowiednio uzupełnioną, zaś oficerom rezerwy i pospolitego ruszenia w takim wypadku książeczkę stanu służby oficerskiej, uzupełnioną poświadczeniem o rodzaju odbytej służby.

Do art. 78.

§ 522. Koszty, określone w art. 78, ponosi Skarb Państwa, a pokrywa je budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych.

§ 523. Osoby, o których mowa w art. 78, których prawo do bezpłatnego przejazdu skutkiem niedotrzymania terminu wygasło, mogą zgłaszać się do powiatowych komend uzupełnień, celem przedłużenia tego prawa.

§ 524. Koszty ogłoszeń o wezwaniu na ćwiczenia oficerów i szeregowych rezerwy, względnie pospolitego ruszenia, zamieszkałych zagranicą, jak również koszty związane z przejazdami osób, zamieszkałych zagranicą, na ćwiczenia, wyszkolenie lub dla odbycia służby w formacjach wojskowych, tudzież wszelkie inne koszty, związane z przejazdem tych osób do kraju w pomienionym celu, pokrywają poszczególne urzędy konsularne.

Sumy pieniężne, potrzebne do pokrycia tych kosztów, urzędy konsularne mają czerpać z dochodów konsularnych, stanowiących własność Skarbu Państwa.

Do art. 79.

§ 525. Za całkowicie zwolnionego od powszechnego obowiązku służby w wojsku należy uważać tego, na którym nie ciąży ani obowiązek stawienia się do poboru, ani obowiązek służby w wojsku stałym, rezerwie lub pospolitem ruszeniu.

§ 526. Prośbę o zwolnienie od powszechnego obowiązku służby wojskowej z tytułu posiadania obcej przynależności państwowej należy wniesić do władzy administracyjnej I-oj instancji, w której listach poborowych umieszczony jest poborowy.

Do prośby tej powinien proszący dołączyć dowody, wskazujące na posiadanie obywatelstwa obcego państwa jeszcze przed wcieleniem do wojska, lub przedstawić te faktyczne i prawne podstawy, na których opiera swe twierdzenie, że jeszcze przed tą chwilą posiadał obywatelstwo obce, a nie posiadał obywatelstwa polskiego, względnie, jeśli je posiadał, że utracił to obywatelstwo.

§ 527. Władze administracyjne I-oj instancji powinny przeprowadzić dochodzenie w kierunku stwierdzenia podanych w prośbie faktów i ustalić wszystkie podstawy miarodajne dla oceny kwestji obywatelstwa proszącego. Władza ta może żądać od proszącego potrzebnych wyjaśnień oraz uzupełniających dowodów i dokumentów. Wynik dochodzenia przedstawi pomieniona władza wraz ze swą opinią władzy administracyjnej II-oj instancji, która po ewentualnem zarządzeniu potrzebnych dalszych dochodzeń, przekłada sprawę wraz z własnym wnioskiem Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Minister Spraw Wewnętrznych przesyła sprawę wraz ze swym wnioskiem Ministrowi Spraw Wojskowych, który decyduje o zwolnieniu.

§ 528. Zwolnienie od powszechnego obowiązku służby wojskowej następuje także niezależnie od prośby interesowanego, jeżeli z urzędu stwierdzony

zostanie brak obywatelstwa polskiego, a natomiast fakt posiadania przez niego obywatelstwa obcego w chwili wcielenia do wojska.

Zwolnienie nie pozbawia dotyczącej osoby prawa z art. 64.

§ 529. Zwolnienie od powszechnego obowiązku służby wojskowej, może nastąpić w razie ubiegania się o uzyskanie obcego obywatelstwa lub uzyskania tego obywatelstwa według ustaw obojga państw. O zwolnienie takie starać się mogą oboje osoby, jeżeli: a) są obowiązane do służby w wojsku stałym, w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu, b) są obowiązane do stawienia się do poboru, tudzież wszystkie osoby, które wprawdzie nie wstąpiły w wiek poborowy, ale ukończyły już 17 lat życia.

§ 530. Mężczyźni w wieku poniżej 17 lat, dalej mężczyźni powyżej 50 lat względnie o ile chodzi o oficerów pospolitego ruszenia, powyżej 60 lat życia, tudzież uznani za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (kategoria E), takiego zwolnienia dla nabycia obywatelstwa obcego nie potrzebują.

Ci ostatni otrzymują na prośbę poświadczenie według wzoru Nr. 3, dołączonego do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 7. czerwca 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 320).

§ 531. Osoby, które uzyskały zwolnienie, przewidziane w art. 79 ustęp 4, tracą obywatelstwo polskie na zasadzie art. 11 ustawy z dnia 20. stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44) z chwilą nabycia obywatelstwa obcego, jeżeli uzyskały wspomniane zwolnienie przed otrzymaniem tego obywatelstwa, względnie z chwilą zwolnienia, jeśli nabyły obywatelstwo obce jeszcze przed otrzymaniem tego zwolnienia.

§ 532. Osoby, wymienione w art. 6 punkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 7. czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 320), t. j. osoby, które bez zezwolenia Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęły urząd publiczny, albo wstąpiły do służby wojskowej w państwie obcym, tracą obywatelstwo polskie tylko wówczas, jeśli zachodzą warunki z art. 79 ustęp 4. i jeżeli uzyskały zwolnienie przewidziane w tym artykule.

§ 533. Prośby o zwolnienie należy wnosić do władzy administracyjnej, w której listach poborowych proszący jest umieszczony.

Do prośby powinien proszący dołączyć w oryginale, lub wiarogodnym odpisie, metrykę urodzenia (w braku tejże inny wiarogodny dokument zastępczy), tak swoją, jako też osób, które z nim mają na zasadzie art. 13 ustawy z dnia 20. stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44)—utracił obywatelstwo polskie, względnie, które razem z nim uzyskały obce obywatelstwo, metrykę ślubu, jeśli pozostaje w związku małżeńskim i dowód obywatelstwa polskiego.

W razie ubiegania się o obce obywatelstwo, należy przedłożyć przyrzeczenie przyjęcia do związku obcego państwa, wydane przez właściwą państwową władzę obcą, a w wypadku uzyskania już obywatelstwa obcego, także dowód uzyskania tego obywatelstwa przez proszącego, oraz ewentualnie członków jego rodziny.

Osoby małoletnie oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, powinny wykazać zgodę swego ustawowego zastępcy.

Prośby te przysyłać będą władze administracyjne I-ej instancji po przeprowadzeniu dochodzeń, jakie uznają za potrzebne, wraz z własnym wnioskiem, do właściwych powiatowych komend uzupełnień.

Dalszy tryb postępowania i załatwiania takich próśb będzie unormowany przepisami zawartymi w osobnej instrukcji Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 534. O ile w ciągu dwóch lat, od dnia udzielenia zwolnienia od służby wojskowej, dana osoba nie uzyskała obywatelstwa obcego, zwolnienie to traci swą ważność i odnośna osoba podlega nadal obowiązkowi służby wojskowej z tem, że opuszczony czas i rodzaj czynnej służby wojskowej powinien być dodatkowo wypełniony.

§ 535. Jeżeli interesowany dostarczy dowodów, że z przyczyn od niego niezależnych nie mógł uzyskać obcego obywatelstwa w terminie ważności zwolnienia, właściwa władza wojskowa może zwolnienie przedłużyć na okres jeszcze jednego roku.

§ 536. Władza administracyjna I-ej instancji po zawiadomieniu jej o zwolnieniu od służby wojskowej w wypadku, gdy proszący ubiega się o uzyskanie obywatelstwa obcego, wydaje mu poświadczenie według wzoru Nr. 39.

§ 537. Jeżeli natomiast proszący uzyskał już obywatelstwo obcego państwa, władza administracyjna I-ej instancji wydaje poświadczenie (wzór Nr. 40).

We wspomnianem poświadczeniu mogą być wymienione rodzone dzieci, tylko mężczyźni do 17 lat oraz kobiety do 13-tu lat.

§ 538. Wymienione w §§ 536 i 537 poświadczenia będą władze administracyjne I-ej instancji zapisywały do rejestru poświadczeń, przewidzianego w art. 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 320).

§ 539. W wypadku wydania poświadczenia o utracie obywatelstwa polskiego, należy zarządzić jednocześnie wykreślenie proszącego, oraz członków jego rodziny z rejestru obywateli polskich (z ksiąg stałej ludności, z rejestrów osób, posiadających przynależność gminną i t. p.).

§ 540. W razie wydania poświadczenia, w celu ubiegania się o obce obywatelstwo, po upływie terminu jego ważności, powinna władza zbadać, o ile nie otrzymała bezpośrednio od interesowanego odnośnego zawiadomienia z urzędu, czy dana osoba (dane osoby) uzyskała (uzyskały) obce obywatelstwo i postąpić w sposób jak wyżej wymieniono. O nabyciu obywatelstwa obcego należy również zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień.

§ 541. Przepisy zawarte w §§ 525—540 należy odpowiednio stosować także do osób, obowiązanych do służby wojskowej w rozumieniu punktu a i b art. 79, które w listach poborowych nie figurują.

§ 542. Przy przyjmowaniu podań w sprawach z art. 79 należy przyjąć jako zasadę, że każde podanie musi przejść do władz wojskowych przez właściwą władzę administracyjną I-ej instancji, wobec czego

podania nadsyłane do władz wojskowych bezpośrednio, należy skierowywać do władz administracyjnych.

§ 543. Osoby, ubiegające się o zwolnienie od powszechnego obowiązku służby wojskowej, wskutek nabycia lub zamiaru nabycia obywatelstwa obcego, w razie gdyby nie były w myśl ogólnych przepisów wpisane do list poborowych, należy przed powzięciem odnośnych decyzji, wpisać do nich.

Do art. 81.

§ 544. Podstawą do zastosowania skutków z art. 81 jest prawomocny wyrok sądowy, stwierdzający uchylenie się od obowiązku powszechnej służby wojskowej (art. 101).

Do art. 82 i 83.

§ 545. Każdy, podlegający powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej do chwili ostatecznego określenia jego stosunku do służby wojskowej (art. 35 punkt a, c, d, e), o ile chce zawrzeć związek małżeński, musi uzyskać zezwolenie władz wojskowych pod groźbą odpowiedzialności z art. 98.

§ 546. Uznani przy poborze za zdolnych do wojska stałego (kategoria A) w czasie od przeglądu aż do odbycia służby w wojsku stałym, muszą również uzyskać od władz wojskowych zezwolenie na zawarcie małżeństwa i to od chwili wcielenia na zasadach ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, zaś w czasie pozostawania w służbie w wojsku na zasadach ustawy o prawach i obowiązkach szeregowych wojska polskiego.

§ 547. Oficerowie i szeregowi rezerwy, oraz pospolitego ruszenia, mogą zawierać związki małżeńskie bez zezwolenia władz wojskowych, o ile nie pełnią czynnej służby w wojsku.

Osoby te muszą jednak zawiadomić o zawarciu małżeństwa właściwe powiatowe komendy uzupełnień.

Osoby, uznane za niezdolne do służby wojskowej (kat. E), zezwoleń władz wojskowych na zawarcie małżeństwa nie potrzebują.

§ 548. Osobom, wymienionym w §§ 545 i 546, zezwoleń na zawarcie związków małżeńskich do chwili ich wcielenia udzielają komendanci właściwych powiatowych komend uzupełnień tylko w wypadkach zasługujących na uwzględnienie.

Osobom takim, przebywającym zagranicą, zezwoleń tych mogą również udzielać urzędy konsularne.

Zezwolenia te, o ile związek małżeński nie został zawarty do chwili wcielenia, tracą swą ważność.

§ 549. Podania o zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego należy wnosić za pośrednictwem właściwych władz administracyjnych I-ej instancji, które opinują każde podanie i stwierdzają warunki, uzasadniające zawarcie zamierzonego związku małżeńskiego.

§ 550. O zawarciu małżeństwa na podstawie zezwolenia, otrzymanego od powiatowej komendy uzupełnień, powinna dana osoba zawiadomić komendanta powiatowej komendy uzupełnień, przedstawiając metrykę ślubu.

Fakt zawarcia związku małżeńskiego wpisuje komendant powiatowej komendy uzupełnień w wojskowych dokumentach ewidencyjnych.

§ 551. Zezwolenia na zawarcie związku małżeńskiego, wydane przez komendanta powiatowej komendy uzupełnień (urząd konsularny), nie stanowią dla osób zainteresowanych dowodu posiadania przez nich warunków prawa cywilnego do zawarcia zamierzonego małżeństwa, co należy na wydanym pisemnym zezwoleniu wyraźnie zaznaczyć.

§ 552. W razie odmownego załatwienia próśb o zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego przez komendanta powiatowej komendy uzupełnień, zainteresowani mogą w terminie 14-dniowym od daty zawiadomienia o odmowie odwołać się do dowódcy okręgu korpusu, który sprawę rozstrzyga ostatecznie. Odwołanie należy wnieść do właściwej powiatowej komendy uzupełnień, która przedkłada je dowódcy okręgu korpusu, załączając akt sprawy.

W razie odmownego załatwienia przez urząd konsularny, proszącemu przysługuje prawo wniesienia ponownego podania do właściwych władz krajowych (§ 549) na zasadach ogólnych.

Do art. 84.

§ 553. Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej od 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym kończą lat 18 do ukończenia lat 50-ciu, oficerowie do lat 60-ciu, otrzymują paszporty zagraniczne do krajów europejskich i poza Europę na następujących warunkach:

- a) od ukończonych lat 40-tu wzwyż na ogólnych zasadach bez zezwoleń władz wojskowych i bez obowiązku zawiadamiania o wyjeździe zagranicę władz wojskowych;
- b) szeregowi rezerwy od ukończonych lat 26-ciu do lat 40-tu, bez zezwoleń powiatowych komend uzupełnień, lecz z obowiązkiem zawiadamiania o wyjeździe właściwej powiatowej komendy uzupełnień osobiście lub listem poleconym;
- c) szeregowi rezerwy młodszy do ukończenia lat 26-ciu za zezwoleniem właściwej powiatowej komendy uzupełnień i z obowiązkiem zawiadamiania powiatowej komendy uzupełnień o wyjeździe zagranicę osobiście lub listem poleconym;
- d) osoby, będące w wieku poborowym, które obowiązkowi stawienia się jeszcze nie uczyniły zadość, jako też osoby uznane za zdolne do służby w wojsku stałym, lecz jeszcze nie wcielone, o ile nie zachodzą wypadki przewidziane niżej w punkcie f) lub g), tudzież odbywające służbę w wojsku stałym, za zezwoleniem dowódcy okręgu korpusu;
- e) od 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym kończą lat 18 do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą lat 20, za zezwoleniem dowódcy okręgu korpusu;
- f) korzystający z odroczeń służby wojskowej, w myśl art. 57, za zezwoleniem powiatowej komendy uzupełnień;

g) korzystający z odroczeń służby wojskowej na zasadzie innych artykułów ustawy, jako też uznani za czasowo niezdolnych do służby wojskowej, tudzież urlopowani w myśl art. 66, za zezwoleniem dowódcy okręgu korpusu;

h) uznani za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu lub za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej, bez zezwoleń władz wojskowych i bez obowiązku zawiadamiania władz wojskowych o wyjeździe zagranicę, z wyjątkiem należących do pospolitego ruszenia w wieku do lat 40-tu, którzy mają zgłaszać wyjazd do powiatowej komendy uzupełnień;

i) oficerowie rezerwy, nie powołani do służby czynnej, za zezwoleniem dowódcy okręgu korpusu i z obowiązkiem zawiadomienia właściwej powiatowej komendy uzupełnień o wyjeździe;

j) mężczyźni, nie mający określonego stosunku do służby wojskowej, za zezwoleniem właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 554. Osoby, ubiegające się o paszport zagraniczny, które w myśl § 553 muszą na to uzyskać zezwolenie od władz wojskowych, powinny złożyć we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień umotywowane podanie, przyczem mężczyźni, którzy obowiązani są posiadać dokument wojskowy, powinni dołączyć do podania ten dokument w oryginale lub w uwierzytelnionym odpisie.

Osoby wymienione w § 553 punkty d, e, f, g, powinny do podania dołączyć dokumenty, względnie zaświadczenia, stwierdzające cel podróży i konieczność wyjazdu.

Jeżeli chodzi o wyjeżdżających na studia, to za wystarczający dokument można uważać zawiadomienie danego zagranicznego zakładu naukowego, że proszący może być do niego przyjęty, względnie, że dla zapisania się do danego zakładu naukowego musi osobiście przyjechać. Świadczenia takich zakładów o zaliczeniu w poczet ich słuchaczy nie są konieczne do uzyskania zezwolenia na wyjazd zagranicę.

Podania i ewentualne załączniki podlegają opłacie stempelowej na ogólnych zasadach, według obowiązujących w danej chwili stawek, ogłoszonych przez Ministra Skarbu.

§ 555. Wpływające do powiatowej komendy uzupełnień podania, które w myśl § 553 rozstrzyga dowódca okręgu korpusu, skierowuje powiatowa komenda uzupełnień niezwłocznie do dowództwa okręgu korpusu, powołując się na jeden z ustępów § 553.

§ 556. Szczegółowy tryb postępowania przy załatwianiu podań o zezwolenie na wyjazd zagranicę ma być następujący:

- a) powiatowa komenda uzupełnień wydaje szeregowym rezerwy w wieku do lat 26-ciu (§ 553 punkt c) zezwolenia według wzoru Nr. 41 bez stosowania jakiegokolwiek odroczenia. Osoby te powinny mieć bezwzględnie uregulowany stosunek do służby wojskowej, jeżeli to nie ma miejsca, należy przed wydaniem zezwolenia ostatecznie

uregulować stosunek proszącego do wojska. Komendant powiatowej komendy uzupełnień jest obowiązany dopilnować, by ewidencja tej kategorii osób była prowadzona jaknajściślej;

- b) osobom, korzystającym z odroczeń służby wojskowej na zasadzie art. 57 (§ 553 punkt f), powiatowa komenda uzupełnień wydaje zezwolenia (wzór Nr. 41) bez ograniczeń, o ile wyjazd danej osoby ma związek z odbywaniami przez nią studjami (wyjazd do zagranicznego zakładu naukowego, przyjęcie do którego było podstawą do udzielenia odroczenia, celem rozpoczęcia lub kontynuowania studjów, względnie zdania egzaminów, wyjazd na praktykę związaną ze studjami, wyzyskanie wakacji w celach odwiedzin rodziny, krewnych lub znajomych, względnie zwiedzenia krajów obcych), jak również w wypadkach nadzwyczajnych (choroba lub śmierć w rodzinie, objęcie spadku) oraz okolicznościowych (w celach sportowych, wycieczki, kongresy lub zjazdy), o ile cel podróży zostanie poświadczony przez władze, uczelnie, instytucje, związki sportowe;
- c) dowództwo okręgu korpusu udziela osobom wymienionym w § 553 punkt e (t. j. liczącym lat 18 lub wchodzącym w ten wiek, 19 i 20) zezwolenia według wzoru Nr. 41 jedynie w drodze wyjątku według własnej oceny powodów wyjazdu w następujących wypadkach: widoczne kalectwo, o ile jest zaświadczone przez lekarza rządowego, wyjazd emigracyjny, o ile proszący wyjeżdża z całą rodziną, wyjazdy w celach sportowych, naukowych, wycieczki, wakacje, kongresy lub zjazdy, o ile cel podróży zostanie poświadczony przez władze, uczelnie, instytucje lub związki sportowe, względnie społeczne, oraz w wypadkach nadzwyczajnych (śmierć lub choroba w rodzinie, sprawy spadkowe);
- d) osobom, korzystającym z odroczeń służby wojskowej na zasadzie art. 54 i 55 (§ 553 punkt g), jak również uzłopotowanym w myśl art. 66, tudzież uznany za czasowo niezdolnych do służby w wojsku stałym, udziela zezwoleń (wzór Nr. 41) dowódca okręgu korpusu w drodze wyjątku, stosownie do wskazówek zawartych w niniejszym paragrafie punkt c);
- e) oficerem rezerwy nie powołanym do czynnej służby udziela zezwoleń dowódca okręgu korpusu bez jakiegokolwiek bądź ograniczeń.

§ 557. Osobom, będącym w wieku poborowym i odbywającym czynną służbę w wojsku stałym (§ 553 punkt d), zezwoleń na wyjazdy zagranicę udziela dowódca okręgu korpusu na podstawie indywidualnej oceny konieczności.

§ 558. Zezwolenia władz wojskowych będą zainteresowanym wydawane do rąk lub przesyłane pocztą, przyczem dowództwo okręgu korpusu obowiązkowo zawiadania właściwą powiatową komendą uzupełnień o każdym wydanym przez siebie zezwoleniu.

§ 559. W uwzględnieniu wyjątkowych okoliczności, zniewalających petentów do natychmiastowego i koniecznego wyjazdu zagranicę, a znajdujących się w miejscowościach, oddalonych od przynależnej powiatowej komendy uzupełnień, mogą udzielać zezwoleń najbliższe powiatowe komendy uzupełnień, względnie dowództwa okręgów korpusów, które jednak w tych wypadkach powinny zawiadamiać o tem właściwą powiatową komendę uzupełnień. W takich razach proszący musi udowodnić konieczność natychmiastowego wyjazdu.

Zastosowanie tego wyjątku może mieć miejsce jedynie w odniesieniu do mężczyzn, którzy posiadają dokument wojskowy.

§ 560. Obywatele polscy, podlegający powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, mający miejsce zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, w razie wyjazdu zagranicę, otrzymują paszporty zagraniczne w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk. Jeżeli osoby te zgodnie z § 553 uzyskać muszą na wyjazd zagranicę zezwolenie władz wojskowych, powinny zwracać się o nie do powiatowej komendy uzupełnień w Starogardzie, która będzie załatwiać odnośne podania według ogólnych zasad.

Osoby, przebywające na obszarze wolnego miasta Gdańska czasowo, o ile pragną stamtąd wyjechać dalej zagranicę, powinny zwracać się o zezwolenie do tej powiatowej komendy uzupełnień, do której są przynależni, jeżeli w myśl § 553 wymagane jest od nich zezwolenie władz wojskowych na otrzymanie paszportu zagranicznego.

§ 561. Przy obliczaniu lat w myśl niniejszych przepisów należy brać za podstawę datę urodzenia każdego proszącego.

§ 562. Jeżeli właściciel paszportu zagranicznego, przebywający w kraju, chciałby ważność jego przedłużyć, a musi na to uzyskać zezwolenie władz wojskowych, powinien złożyć we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień podanie na ogólnych zasadach.

§ 563. W razach zasadniczo wątpliwych może powiatowa komenda uzupełnień, względnie dowództwo okręgu korpusu, przesłać sprawę o wyjazd zagranicę do decyzji władzy przełożonej, lecz z konkretnem i jasnym wymienieniem wątpliwości, dla których zmuszona jest przesłać sprawę do decyzji władzy przełożonej. W tych razach należy przestrzegać, by wszelkie załączniki, wymagane niniejszem rozporządzeniem były dołączone do aktu sprawy.

§ 564. Osoby, co do których w myśl § 553 wymagane jest zawiadomienie władz wojskowych o wyjeździe zagranicę, mają to uczynić we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień osobiście lub listem poleconym, podając imię i nazwisko, rok urodzenia, imiona rodziców, miejsce faktycznego zamieszkania, miejscowość i możliwie dokładny adres w tym kraju do którego wyjeżdżają.

§ 565. Władze administracyjne I-ej instancji mają co miesiąc przysyłać do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wykaz osób, wymienionych w § 553 punkt b), które otrzymały paszporty zagraniczne

bez zezwoleń władz wojskowych. Wykazy te powinny zawierać:

- a) nazwisko i imię,
- b) rok urodzenia,
- c) miejsce zamieszkania,
- d) datę wydania paszportu,
- e) dokąd wwiechał.

Karty mobilizacyjne podlegają odebraniu i należy załączyć je do wykazu.

§ 566. Powiatowa komenda uzupełnień powinna prowadzić w jednej książce ewidencję osób w wieku lat 18 do 40, wyjeżdżających zagranicę. Książka ta ma być podzielona tak, ażeby każdy z podanych wyżej roczników posiadał swoje kilka względnie kilkanaście arkuszy, czyli swoją ewidencję. Rubryki tej książki powinny być następujące:

- a) liczba porządkowa,
- b) liczba dziennika podawczego, numer głównej księgi ewidencyjnej,
- c) nazwisko i imię, imiona rodziców,
- d) rok urodzenia,
- e) miejsce stałego zamieszkania,
- f) data wydania zezwolenia względnie paszportu zagranicznego,
- g) dokąd wyjeżdża (możliwie jaknajdokładniejszy adres zagraniczny proszącego),
- h) uwagi.

Następnie powiatowe komendy uzupełnień, otrzymując dane o wyjeździe zagranicę, czy to od władzy administracyjnej, czy też od swych władz przełożonych lub od wyjeżdżającego, wpisują te dane do odpowiednich rubryk tego rozdziału książki ewidencyjnej, do którego należy według rocznika osoba, która otrzymała prawo wyjazdu zagranicę.

§ 567. Ponadto wydanie zezwolenia względnie zgłoszenie paszportu zagranicznego wpisuje powiatowa komenda uzupełnień do list poborowych (rubryka 15) oraz do innych wojskowych dokumentów ewidencyjnych.

Dla osób od lat 18 do 20 ewidencję należy prowadzić tylko w książce, o której mowa w § 566.

§ 568. Od mężczyzn, posiadających karty mobilizacyjne, z chwilą wydania zezwolenia, należy karty te odebrać.

Odebrane przez dowództwa okręgów korpusów i powiatowe komendy uzupełnień, jak również nadesłane przez władze administracyjne karty mobilizacyjne, mają być w oddzielnej powiatowej komendzie uzupełnień zniszczone protokólnie.

Protokół zniszczenia kart mobilizacyjnych należy zestawiać w formie imiennej ewidencji i przechowywać w tajnym archiwum powiatowej komendy uzupełnień.

§ 569. Oficerów i szeregowych rezerwy, od których odebrano karty mobilizacyjne, powiatowa komenda uzupełnień prowadzi nadal w ewidencji, jak nie mających przydziału mobilizacyjnego.

Zmianę przydziału mobilizacyjnego należy przeprowadzić w myśl oddzielnej instrukcji.

§ 570. Obywatelom polskim, podlegającym powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, le-

galnie przebywającym zagranicą paszporty zagraniczne wydają właściwe urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą bez porozumienia się z władzami w kraju.

Urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą mogą wizować lub przedłużać paszporty zagraniczne, wydane w kraju na wyjazd do krajów obcych, w paszportach niewymienionych, również bez uprzedniego porozumienia się z władzami Rzeczypospolitej Polskiej, jednak z obowiązkiem zawiadamiania urzędu, który paszport zagraniczny wystawił.

Osobom, obowiązany do służby wojskowej, a nie mającym uregulowanego stosunku służbowego w jednej z powiatowych komend uzupełnień i nie posiadającym książeczki wojskowej lub innych dokumentów, w razie wyjazdu ich do kraju, należy wizować paszporty zagraniczne tylko na wyjazd do Polski, skreślając słowa: „i z powrotem”.

§ 571. Jeżeli urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą ma wystawić paszport zagraniczny na pobyt w danym państwie, lecz różne okoliczności wymagają porozumienia się w tej sprawie z władzami krajowymi, odnośne zapytania kieruje urząd konsularny pod adresem właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji w kraju.

Władze wojskowe zezwoleń na pobyt zagranicą nie udzielają.

§ 572. Jeżeli obywatele polscy przebywający zagranicą w krajach europejskich chcą przyjechać do krajów położonych poza Europą, to o ile są w wieku od lat 18 do 23 włącznie, zezwolenia na przejazd wydaje im odnośne dowództwo okręgu korpusu.

Jeżeli obywatele polscy, przebywający zagranicą w krajach europejskich, w wieku do 26 lat korzystają z odroczeń służby wojskowej, a chcą przejechać do krajów leżących poza Europą, to zezwolenie na wyjazd wydaje również dowództwo okręgu korpusu.

§ 573. Wydawanie zezwoleń na wyjazd zagranicę jak również paszportów zagranicznych i wiz wstrzymują upoważnione niniejszymi przepisami władze (władze administracyjne I-ej instancji, urzędy konsularne, powiatowe komendy uzupełnień), z chwilą zarządzenia poboru, wcielenia, ćwiczeń rezerwy i zebrań kontrolnych, lecz jedynie w stosunku do osób, objętych danym wezwaniem.

Wstrzymanie to trwa aż do chwili zadosyćczenia przez daną osobę obowiązkowi stawienia się względnie zgłoszenia stwierdzonego dokumentem wojskowym.

§ 574. Z chwilą zarządzenia mobilizacji następuje ogólne, bezwarunkowe wstrzymanie wydawania zezwoleń na wyjazd zagranicę paszportów zagranicznych i wiz wszystkim obywatelom polskim płci męskiej, obowiązany do służby wojskowej.

O ile te osoby już otrzymały zezwolenie na wyjazd zagranicę lub paszport zagraniczny, to należy nie dopuścić do przejazdu ich przez granicę Państwa, lub by wsiadły na okręt, opuszczający granicę Rzeczypospolitej Polskiej.

Z tą chwilą zezwolenie na otrzymanie paszportu zagranicznego wydaje jedynie Minister Spraw Wojskowych, zaś paszporty zagraniczne będą wydawane na mocy odnośnego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 575. Przepustki graniczne wydają wszystkim osobom obowiązany do służby wojskowej właściwe władze administracyjne I-ej instancji bez specjalnego zezwolenia władz wojskowych.

O wydanych przepustkach granicznych władze administracyjne nie zawiadamiają powiatowych komend uzupełnień.

§ 576. Przeciwno odmownemu załatwieniu prośby o zezwolenie na wyjazd zagranicę przez władze wojskowe przysługuje proszącemu prawo odwołania się na ogólnych zasadach do bezpośrednio przełożonej władzy wojskowej, która decyduje ostatecznie.

§ 577. Podróże osób, nie pełniących czynnej służby w wojsku w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, nie podlegają z punktu widzenia wojskowego żadnym ograniczeniom pod względem trwania oraz celu.

§ 578. Oficerowie i szeregowi rezerwy lub pospolitego ruszenia, którzy wyjeżdżają zagranicę nie mogą być wymienieni jako towarzysze podróży w paszportach innych osób, lecz muszą oni posiadać własne na ich osoby opiekujące dokumenty podróży.

Do art. 85 i 86.

§ 579. Zebrania kontrolne oficerów, szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia z bronią, są wojskowymi czynnościami urzędowymi, których celem jest sprawdzenie ewidencji, tudzież kontrola nad oficerami i szeregowymi rezerwy oraz pospolitego ruszenia.

Zebrania kontrolne oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia nazywają się raportami kontrolnymi.

§ 580. Zebrania kontrolne odbywają się zasadniczo w siedzibach władzy administracyjnej I-ej instancji.

Zebrania kontrolne przeprowadza w siedzibie powiatowej komendy uzupełnień oficer danej komendy, zaś w innych powiatach tej samej powiatowej komendy uzupełnień — oficer w randze kapitana, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu, z odpowiednim wojskowym personelem kancelaryjnym.

§ 581. W czasie trwania zebrania kontrolnego mają być obecni naczelnicy (zastępcy) gmin, z których pochodzą szeregowi rezerwy. Naczelnicy gmin powinni przynieść ze sobą księgę meldunkową.

§ 582. Zebrania kontrolne odbywają się co roku w czasie między 15 października a 15 grudnia. Termin rozpoczęcia zebrań kontrolnych wyznacza dowódca okręgu korpusu w porozumieniu z wojewodami, z jednoczesnym uwzględnieniem stosunków miejscowych i zarobkowych.

Raporty kontrolne główne odbywają się co roku w dniu 4 listopada.

W niedziele i święta rzymsko-katolickie zebrań (raportów) kontrolnych urządzać nie należy. W kościołach zamieszkałych w większości obywateli wyznań niekatolickich lub niechrześcijańskich, przez Państwo Polskie uznanych, zebrań (raportów) kontrolnych nie należy o ile możliwości dokonywać w najuroczystsze ich święta.

§ 583. Na każdy dzień kontroli należy wyznaczyć nie więcej jak 200 osób obowiązanych do sta-

wienia się na zebranie kontrolne. Powołanie do zebrań kontrolnych należy przeprowadzać jednak w ten sposób, ażeby poszczególnych roczników nie rozdzielać.

§ 584. Komendant powiatowej komendy uzupełnień sporządza co roku na mocy rozkazu otrzymanego od dowódcy okręgu korpusu plan zebrań kontrolnych na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień w porozumieniu z odczną władzą administracyjną i przedkłada go do zatwierdzenia dowódcy okręgu korpusu. Każda powiatowa komenda uzupełnień o ile możliwości wyznacza stałe dni kontroli obowiązujące co roku.

§ 585. Zebrania kontrolne należy odbywać zasadniczo w budynkach wojskowych, a w razie niemożności w innych budynkach rządowych, o ile możliwości na podwórzach lub większych wsiach placach, lecz niedostępnych dla każdego i dających się na czas zebrania kontrolnego odpowiednio odosobnić.

§ 586. Raporty kontrolne dla oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia odbywają się zasadniczo w siedzibie powiatowej komendy uzupełnień.

Plan raportów kontrolnych dla oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia zestawia i ogłasza komendant powiatowej komendy uzupełnień bez porozumienia się z władzami administracyjnymi I-ej instancji.

Raporty kontrolne dla oficerów przeprowadza komendant powiatowej komendy uzupełnień, ponadto są obecni: 1 kapitan wyznaczony przez dowódcę garnizonu lub dowódcę okręgu korpusu do dyspozycji komendanta powiatowej komendy uzupełnień na czas raportu, oraz jeden oficer młodszy z powiatowej komendy uzupełnień; obaj ci oficerowie mają prowadzić wszelkie prace kancelaryjne, związane z akcją raportów kontrolnych.

W raportach kontrolnych oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia władze administracyjne lub samorządowe żadnego udziału nie biorą.

Na odbycie takiego raportu należy wyznaczyć odpowiedni zamknięty lokal, o ile możliwości w budynku powiatowej komendy uzupełnień.

§ 587. Każdy oficer względnie szeregowy rezerwy lub pospolitego ruszenia obowiązany jest stawić się do zebrań względnie raportów kontrolnych na własny koszt, oficerowie umundurowani i z bronią.

§ 588. Od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych są zwolnieni z urzędu:

- a) posłowie do Sejmu i Senatu oraz ministrowie i wiceministrowie (podsekretarze stanu),
- b) duchowni i kandydaci stanu duchownego,
- c) oficerowie i szeregowi, którzy w roku bieżącym odbywali służbę czynną w wojsku lub ćwiczenia wojskowe,
- d) oficerowie i szeregowi, którzy w roku bieżącym zgłosili się do służby w wojsku lub ćwiczeń wojskowych, jednak w powodu choroby lub celem przedstawienia komisji rewizyjnej z tej służby zostali zwolnieni,
- e) znajdujący się w więzieniu śledczym lub karnym oraz umieszczeni w karnych zakładach poprawczych,

f) oficerowie i szeregowi rezerwy, tudzież pospolitego ruszenia, którzy rzeczywiście wyjechali zagranicę zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 589. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia mogą być na wniesioną prośbę zwolnieni od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych:

- a) w razie przebywania na stałe zagranicą,
- b) w razie choroby stwierdzonej świadectwem lekarza powiatowego (w razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, choroba powinna być stwierdzona świadectwem lekarza prywatnego, opatrzonym potwierdzeniem naczelnika gminy, że uzyskanie świadectwa lekarza powiatowego było niemożliwe),
- c) w razie ciężkiej choroby lub śmierci w rodzinie, lub też z powodu innych nagłych niecierpiących zwłoki spraw rodzinnych lub osobistych wiarogodnie udowodnionych,
- d) w razie konieczności odbycia podróży w okresie zebrań (raportów) kontrolnych, celem załatwienia spraw osobistych lub zawodowych, które według przedłożonych wiarogodnych dowodów nie dadzą się odłożyć.

§ 590. Prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się na zebrań (raporty) kontrolne należy wnieść w porę do właściwej powiatowej komendy uzupełnień (§ 488) z dołączeniem potrzebnych dokumentów oraz potwierdzeniem naczelnika gminy i właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji (starostwo, magistrat) o prawdziwości podanych motywów. Zwolnień tych udziela komendant właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 591. W wypadkach, wymienionych w § 589 punkt b), c), lub d), o ile szeregowy rezerwy względnie pospolitego ruszenia z powodu krótkości czasu nie mógł w porę wnieść prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się na zebranie kontrolne, powinien naczelnik gminy, przedstawiający szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, przedłożyć oficerowi prowadzącemu zebranie kontrolne świadectwo, względnie urzędowo potwierdzone dowody, usprawiedliwiające niemożność osobistego stawienia się na zebranie kontrolne.

Oficer, prowadzący zebranie kontrolne po wpisaniu tego faktu w rubryce „uwaga” listy kontrolnej, zatrzymuje przedłożone mu dokumenty i udziela zwolnienia.

Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia składają w takich wypadkach pisemny udokumentowany meldunek komendantowi powiatowej komendy uzupełnień najpóźniej w dniu raportu kontrolnego.

Komendant powiatowej komendy uzupełnień po zbadaniu dokumentów usprawiedliwia nieobecność, względnie powoduje wdrożenie postępowania karnego.

§ 592. Zwolnieni od stawienia się na zebrań (raporty) kontrolne z przyczyn § 589 punkt b), c), d), lub e), oraz ci, którzy otrzymali zwolnienie w wypadkach wskazanych w § 591 powinni stawić się na dodatkowe zebrań (raporty) kontrolne. Wymienieni w § 588 punkt a), lub f), są całkowicie zwolnieni od

obowiązku stawiania się na zebrań kontrolne w czasie ich pozostawania na odnośnych stanowiskach, względnie odbywania podróży,

§ 593. Komendanci powiatowych komend uzupełnień, udzielający zwolnienia od obowiązku stawienia się na zebrań (raporty) kontrolne, wpisują to do listy kontrolnej.

§ 594. Powołanie do zebrań kontrolnych szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia powinno odbywać się w każdej gminie z pomocą publicznych obwieszczeń władz wojskowych.

W gminach rozległych i miastach należy ogłaszać obwieszczenia w każdej dzielnicy, zaś w grupach domów położonych na uboczu, w przysiółkach, na obszarach dworskich etc., w sposób najlepiej odpowiadający celowi.

§ 595. Obwieszczenia, których sporządzenie należy do władz wojskowych, mają być przynajmniej na 14 dni przed rozpoczęciem zebrań kontrolnych rozplakatowane przez urzędy gminne (magistraty).

§ 596. W obwieszczeniach należy podawać:

- 1) powołanie na zebranie kontrolne szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia z bronią, zamieszkałych w gminie, wyszczególniając przytem wyraźnie wszystkie te wypadki, w których następuje z urzędu zwolnienie od obowiązku stawienia się na zebranie kontrolne (§ 588),
- 2) dokładne oznaczenie dni zebrań kontrolnego dla poszczególnych gmin, w miastach zaś i gminach gdzie zebrań kontrolne odbywać się muszą przez kilka dni ze względu na większą ilość obowiązanych do stawienia się na zebranie kontrolne, także oznaczenie kategorii i roczników, według których mają szeregowi rezerwy, względnie pospolitego ruszenia z bronią, stawiać się na zebranie kontrolne danego dnia;
- 3) miejscowość, w której odbywać się będą zebrań kontrolne oraz punkt zborny dla obowiązanych do stawienia się na zebranie, wreszcie miejsce urzędowania i godzinę jego rozpoczęcia;
- 4) pouczenie, że do zebrań kontrolnego należy się zgłosić z książeczką wojskową, kartą mobilizacyjną i innemi dokumentami wojskowemi;
- 5) wezwanie obowiązanych do zebrań kontrolnych, aby stawili się w porę, z zaznaczeniem, że ci, którzy bez uzasadnionej przyczyny nie stawiają się na zebranie, będą pociągnięci do odpowiedzialności w myśl wojskowych przepisów karnych (dyscyplinarnych),
- 6) pouczenie, że powołani na zebranie kontrolne nie mogą rościć żadnych pretensyj do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania, bądź to z powodu zaniechania pracy, bądź też poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym skutkiem stawienia się na zebranie kontrolne.

§ 597. Każdy szeregowy rezerwy, względnie pospolitego ruszenia z bronią obowiązany do stawie-

nia się na zebranie kontrolne powinien to skutecznie w miejscu i w dniu oznaczonym w obwieszczeniu.

§ 598. Szeregowy rezerwy względnie pospolitego ruszenia, przesiadający się w czasie trwania zebrania kontrolnego na stałe do innej gminy, leżącej na terenie innej powiatowej komendy uzupełnień, powinien stanąć na dodatkowe zebranie kontrolne w powiatowej komendzie uzupełnień, właściwej dla nowego miejsca zamieszkania.

§ 599. Czynności odnośnie do powołanych na zebranie kontrolne w danym dniu należy bezwarunkowo w tym dniu przeprowadzić. Przetrzymywanie powołanych w tym celu przez noc jest wzbronione.

§ 600. Oficerowie, prowadzący zebranie kontrolne, otrzymują przed odejściem od właściwego komendanta powiatowej komendy uzupełnień oprócz pomocniczego personelu podoficerskiego i pisarskiego „imienne listy kontrolne” szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia z bronią, którzy w danym roku kalendarzowym obowiązani są stawić się do zebrań kontrolnych.

§ 601. Listy kontrolne dla szeregowych sporządza komendant powiatowej komendy uzupełnień przed zebraniem kontrolnym według wzoru Nr 42. Listy te należy sporządzać według powiatów, a dla poszczególnych powiatów według gmin, alfabetycznie w danym powiecie zestawionych.

Dla każdego rocznika rezerwy względnie pospolitego ruszenia należy sporządzać odrębne listy.

§ 602. Listy kontrolne do raportów kontrolnych dla oficerów sporządza komendant powiatowej komendy uzupełnień oddzielnie, w sposób wskazany w § 601.

§ 603. Listy kontrolne służą do sprawdzania, czy obowiązani do zebrań kontrolnych stawili się, czy dopełnili obowiązku zgłoszenia się, czy miejsce zamieszkania (pobytu) wpisane w książeczce wojskowej, względnie w książeczce stanu służby oficerskiej, jest zgodne z miejscem zamieszkania (pobytu), wpisaniem w liście kontrolnej.

§ 604. Księgi meldunkowe należy podczas zebrania kontrolnego sprawdzić i ewentualnie odpowiednio poprawić.

§ 605. Do czynności oficera, prowadzącego zebranie kontrolne należy również ogłaszanie zebranym tych przepisów i rozporządzeń, o których każdy szeregowy rezerwy względnie pospolitego ruszenia i podczas przebywania w stanie urlopowanym wiedzieć powinien, a w szczególności pouczenie o sposobie stawiania się w razie mobilizacji, o ścisłym dopełnianiu obowiązku zgłaszania się przy każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu), o sankcjach karnych za niestawienie się w razie powołania, wreszcie opublikowanie tych rozkazów i zarządzeń, które specjalnie w tym celu przed zebraniem kontrolnym otrzymał od komendanta powiatowej komendy uzupełnień.

§ 606. W czasie raportów kontrolnych oficerów ogłasza komendant powiatowej komendy uzupełnień ponadto zasadnicze zmiany zaszłe w organizacji wojska, wydanie nowych przepisów służbowych, regulaminów i instrukcyj, przypomina specjalne obowiązki oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia.

§ 607. Prośby lub zażalenia szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, tak ustne jak i pisemne, a które mają związek ze służbą wojskową, przyjmuje osobiście oficer, prowadzący zebranie kontrolne i przedkłada je do rozpatrzenia właściwemu komendantowi powiatowej komendy uzupełnień. Wniezione prośby lub zażalenia wpisuje się w rubryce „uwaga” listy kontrolnej.

Nieuzasadnione prośby lub skargi powinien oficer prowadzący zebranie kontrolne załatwiać na miejscu przez pouczenie o bezpodstawności prośby względnie skargi.

§ 608. Szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, obowiązani do zebrań kontrolnych, mają być wprowadzeni i nadzorowani przez naczelnika gminy, oraz mają zgromadzić się w porę w miejscu wyznaczonym do kontroli.

§ 609. Wszyscy szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia bez broni stają na zebrania kontrolne w ubraniach cywilnych. Broń, łaski, kije i t. p. mają być odłożone przed rozpoczęciem czynności urzędowych w lokalu zaś lub miejscu urzędowania ma panować cisza i spokój, palenie tytoniu podczas zebrania kontrolnego tak w lokalu, jak i w miejscu zebrania (plac, podwórze) jest wzbronione.

Utrzymanie spokoju i porządku w lokalu i na placu kontroli przed zebraniem kontrolnym i po jego ukończeniu należy do władz administracyjnych.

Oficerowie zjawiają się w mundurze wojskowym (strój służbowy), płaszczu z pistoletem, lornetą pelową i torbą oficerską oraz przynoszą ze sobą książeczkę stanu służby oficerskiej.

§ 610. Oficer, prowadzący zebranie kontrolne, rozpoczyna urzędowanie punktualnie bez względu na ilość zebranych.

§ 611. Przed rozpoczęciem samego urzędowania należy pouczyć zebranych oficerów i szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, że z chwilą rozpoczęcia urzędowania i na czas jego trwania podlegają wojskowym przepisom karnym (discyplinarnym). Następnie należy ich pouczyć, jak mają zachować się podczas zebrania kontrolnego i które czynności są niedozwolone.

§ 612. Po pouczeniu należy rozpoczynać odczytywanie listy kontrolnej tych gmin, które zjawily się najpierw na placu zebrań kontrolnych.

Odczytywanie list kontrolnych oficerów odbywa się w porządku ustalonym przez komendanta powiatowej komendy uzupełnień. Oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia, którzy zgłaszają się w powiatowej komendzie uzupełnień dla nich niewłaściwej, wciąga się w oddzielną listę kontrolną w czasie samego zebrania w myśl zarządzeń komendanta powiatowej komendy uzupełnień.

§ 613. Każdy wywołany szeregowy rezerwy względnie pospolitego ruszenia występuje z szeregu i przedkłada swą książeczkę wojskową. Książeczkę wojskową należy niezwłocznie zbadać, czy posiadacz jej dopełnił obowiązku zgłaszania się, czy dane zawarte w liście kontrolnej są zgodne z danymi książeczki wojskowej, oraz czy do książeczki wojskowej dołączona jest karta mobilizacyjna. Po skutecznieniu tych czynności książeczki wojskowe, które są bez za-

rzutu należy złożyć gminami w kolejności wywoływania poszczególnych szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, natomiast te książeczki wojskowe, które zawierają braki należy złożyć osobno jednak także gminami. Po uskutecznieniu tej czynności z szeregowymi rezerwy względnie pospolitego ruszenia jednej gminy, należy je przeprowadzić z gminą następną i t. d. Po ukończeniu wywoływania następuje pouczenie szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia o ich obowiązkach i ogłoszenie im rozkazu etc. w myśl § 605.

W końcu należy wpisać w książeczkach wojskowych, że obowiązani do zebrań kontrolnych temu obowiązkowi uczynili zadość oraz uskutecznić ewentualne poprawki braków zauważonych w książeczkach wojskowych.

Czynności te wykonywa personel kancelaryjny obecny na zebraniu kontrolnym. Po zatwierdzeniu tych czynności każdą książeczkę wojskową podpisuje osobiście oficer prowadzący zebranie kontrolne i wręcza je potem każdemu szeregowemu rezerwy względnie pospolitego ruszenia zesobna, wywołując ich gminami w tym samym porządku jak to miało miejsce poprzednio.

§ 614. W razie stawienia się szeregowego rezerwy lub pospolitego ruszenia z bronią na zebranie kontrolne bez książeczki wojskowej lub w razie zatrzymania tej książeczki przez oficera prowadzącego zebranie kontrolne, należy mu stawienie się na zebranie kontrolne potwierdzić i wydać poświadczenie według wzoru Nr. 43, równocześnie wpisując to w rubryce „uwaga” listy kontrolnej.

§ 615. Jeżeli obowiązani do zebrań kontrolnych nie byli obecni przy rozpoczęciu urzędowania i stawili się na nie dopiero w czasie jego trwania, należy ich przeznaczyć na dodatkowe zebrania kontrolne, w razie jednak uznania przez oficera prowadzącego zebranie opóźnienia za usprawiedliwione, można spóźnionego poddać zebraniu kontrolnemu jeszcze w tym samym dniu.

§ 616. Z oficerami i szeregowymi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, którzy na zebraniach kontrolnych zgłaszają pewne ułomności fizyczne, powodujące zupełną niezdolność do służby w rezerwie, względnie pospolitem ruszeniu z bronią, należy postąpić jak wskazano w § 473.

§ 617. Po ukończeniu zebrania kontrolnego należy zebrany wręczyć książeczki wojskowe i tem samem zakończyć urzędowanie.

§ 618. Oficer, prowadzący zebranie kontrolne, ma w stosunku do szeregowych, obowiązanych do zebrań kontrolnych i obecnych na zebraniu prawa dyscyplinarne dowódcy pododdziału.

Jeżeli jednak przysługujące mu prawo dyscyplinarne przyznaje za niski wymiar kary w stosunku do przewinienia, popełnionego przez szeregowego podczas zebrania kontrolnego, wówczas oficer, prowadzący zebranie, sporządza doniesienie karne i przesyła je wraz z winowajcą do właściwego komendanta powiatowej komendy uzupełnień, który sprawę albo przekazuje sądowi wojskowemu, albo wymierza karę dyscyplinarną stosownie do przewinienia.

§ 619. Kary dyscyplinarne, nałożone na szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia za przewinienia popełnione w czasie zebrań kontrolnych, należy wykonać bezzwłocznie w aresztach wojskowych.

§ 620. Koszt wyżywienia aresztantów ponosi w każdym wypadku władza wojskowa.

§ 621. Karę dyscyplinarną, nałożoną podczas zebrania kontrolnego, należy wpisać w liście kontrolnej (rubryka „uwaga”) oraz w książeczce wojskowej.

§ 622. O aresztowaniu osoby, będącej w służbie rządowej, powinien oficer prowadzący zebranie kontrolne zawiadomić bezzwłocznie jej bezpośrednią władzę przełożoną.

§ 623. Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia odpowiadają za przekroczenia dokonane w czasie raportów kontrolnych w myśl wojskowych przepisów karnych, dyscyplinarnych i honorowych. W wypadku dopuszczenia się przez oficera w czasie raportu kontrolnego przestępstw, przewidzianych w wojskowym kodeksie karnym, powinien komendant powiatowej komendy uzupełnień wystosować doniesienie karne do dowódcy okręgu korpusu, zaś winnego przekroczenia oddać zależnie od okoliczności do aresztu prewencyjnego. Komendant powiatowej komendy uzupełnień posiada w stosunku do oficerów, obowiązanych do raportów kontrolnych, podczas trwania tych raportów, prawa dyscyplinarne dowódcy pułku.

§ 624. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia z bronią, obowiązani w danym roku do zebrań (raportów) kontrolnych, którzy w tych zebraniach (raportach) kontrolnych nie brali udziału i od stawienia się na nie zupełnie nie byli zwolnieni, powinni się stawić na dodatkowe zebrania (raporty) kontrolne.

U w a g a: Generalowie nie zgłaszają się do raportów kontrolnych, lecz zawiadamiają komendanta powiatowej komendy uzupełnień — inni oficerowie mają zgłaszać się osobiście.

§ 625. Dodatkowe zebrania kontrolne mogą być zarządzone przynajmniej po upływie 14 dni od chwili ukończenia zasadniczych zebrań kontrolnych. Dla dodatkowych zebrań (raportów) kontrolnych należy wyznaczyć dni stałe.

Dodatkowe zebrania (raporty) kontrolne odbywają się zawsze w siedzibie powiatowej komendy uzupełnień. Dodatkowe zebrania kontrolne dla szeregowych prowadzi jeden oficer powiatowej komendy uzupełnień z odpowiednim personelem kancelaryjnym. Dodatkowe raporty kontrolne dla oficerów prowadzi komendant powiatowej komendy uzupełnień.

§ 626. Obowiązani do dodatkowych zebrań (raportów) kontrolnych powinni stawić się w dniu oznaczonym i w tej powiatowej komendzie uzupełnień, w której okręgu stale zamieszkują, wraz z dokumentami wojskowymi.

Dodatkowe raporty kontrolne dla oficerów odbywają się corocznie we właściwej powiatowej ko-

mendzie uzupełnień dnia 18 listopada każdego roku o godzinie 9-ej, zaś w razie przypadającego święta, w dniu 19 listopada.

Co do trybu prowadzenia raportów kontrolnych oraz obowiązków oficerów, zgłaszających się do dodatkowych raportów, obowiązują przepisy określone w §§ 579 i 594.

§ 627. Szeregowych rezerwy lub pospolitego ruszenia, obowiązanych do dodatkowych zebrań kontrolnych, którzy obowiązku tego nie dopełnili i nie uzyskali zupełnego zwolnienia od zebrań kontrolnych, wzywa się zapomocą kart powołania na nadzwyczajne zebrania kontrolne, które wyznacza w razie potrzeby właściwy komendant powiatowej komendy uzupełnień. Przejazd opłacają oni z własnych środków.

§ 628. Karty powołania na nadzwyczajne zebrania kontrolne należy doręczać w tym samym trybie, co przy powołaniu na ćwiczenia wojskowe itp.

§ 629. Jeżeli powołany na nadzwyczajne zebrania kontrolne nie może wskutek niepokonanych przeszkód stawić się w powiatowej komendzie uzupełnień w dniu ściśle mu wyznaczonym powinien zameldować o tem właściwemu komendantowi powiatowej komendy uzupełnień, o ile możliwości natychmiast, a po usunięciu przeszkody uczynić niezwłocznie zadość temu powołaniu.

§ 630. Oficer, prowadzący nadzwyczajne zebrania kontrolne, wzywa tych, którzy nie stawili się na ogólne lub dodatkowe zebranie kontrolne, do usprawiedliwienia nieobecności. Nieobecność poprzednią można tylko w tych wypadkach uznać za usprawiedliwioną, jeżeli odnośny oficer lub szeregowy rezerwy względnie pospolitego ruszenia udowodni, że w czasie ogólnego lub dodatkowego zebrania kontrolnego zaszły okoliczności wymienione w § 588 punkt f), lub w § 589 punkt c), a nie miał możliwości wniesienia ewentualnej prośby o uzyskanie zwolnienia od zebrania kontrolnego.

§ 631. Po ukończeniu zebrań kontrolnych oficerowie, prowadzący je i personel pomocniczy wracają do właściwej powiatowej komendy uzupełnień, gdzie oddają komendantowi listy kontrolne oraz składają treściwe sprawozdanie z przebiegu całej akcji zebrań kontrolnych.

§ 632. Prośby lub skargi, otrzymane od szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, zająca oficer prowadzący zebranie kontrolne do sprawozdania, w którym określa ewentualne bliższe dane i szczegóły odnoszące się do poszczególnych próśb i zażaleń.

§ 633. Komendant powiatowej komendy uzupełnień sprawdza na podstawie list kontrolnych główną księgę ewidencyjną i aneksy do niej oraz uskutecznia ewentualne poprawki, stosowanie do danych zawartych w listach kontrolnych.

§ 634. Komendant powiatowej komendy uzupełnień rozpatruje i załatwia ostatecznie przedłożone mu prośby i skargi, o ile leży to w jego kompetencji, w przeciwnym razie kieruje je do swej władzy przełożonej lub do właściwej władzy administracyjnej.

§ 635. Listy kontrolne przechowuje komendant powiatowej komendy uzupełnień.

§ 636. Komendant powiatowej komendy uzupełnień zestawia na podstawie sprawozdań otrzymanych od oficerów, prowadzących zebrania kontrolne, ogólne treściwe sprawozdanie o przebiegu całej akcji kontrolnej i przedkłada je właściwemu dowódcy okręgu korpusu.

Do art. 110.

§ 637. Zaliczeniu na poczet służby w wojsku stałym, określonej ustawą o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23 maja 1924 r., podlega czas czynnej służby wojskowej odbytej:

1) w armjach państw zaborczych przed 1 listopada 1918 r.

2) w wojsku polskim,

3) w polskich formacjach wojskowych (ochotniczych), uznanych przez Państwo Polskie, a to: w legjonach polskich, w polskim korpusie posiłkowym, w polskiej sile zbrojnej, w pierwszym, drugim i trzecim polskim korpusie wschodnim, w wojskach polskich we Francji i we Włoszech, w dywizji gen. Żeligowskiego, w formacjach polskich w Syberji, na Murmanie, w Odessie i Finlandji i t. d.

§ 638. Służba w wojskach, wymienionych w § 637, zalicza się dzień za dzień, o ile dla odnośnych osób stosunek do powszechnego obowiązku służby wojskowej nie został już ostatecznie ustalony w myśl art. 119 i 120. „Tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej” z dnia 27 października 1918 r. (Dz. P. K. P. Nr. 13, poz. 28).

§ 639. Poborowym (ochotnikom), którym przyznano prawo do służby półtorarocznej, zalicza się z poprzednio odbytej służby wojskowej najwyżej 3 miesiące.

Do art. 111.

§ 640. Zaliczanie nauczycieli publicznych szkół powszechnych — poborowych kategorii A do rezerwy następuje na podstawie uchwały Rady Ministrów.

§ 641. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych (poborowi), zaliczeni do rezerwy na podstawie art. 111 odbędą wyszkolenie wojskowe w formacjach linjowych w miesiącach letnich wolnych od nauki szkolnej.

Wyszkolenie to należy przeprowadzić w pierwszych 3-ich latach tego zaliczenia do rezerwy przez powołanie do czynnej służby w wojsku corocznie na przeciąg 8 tygodni (razem 24 tygodnie).

Powołanie tych poborowych do odbycia wyszkolenia wojskowego będzie podane do publicznej wiadomości przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 642. Uchylenie się od stawienia się do odbycia wyszkolenia wojskowego pociąga za sobą niezwłoczne wcielenie do wojska stałego, celem odbycia całkowitego okresu służby w wojsku stałym, niezależnie od odpowiedzialności karnej za uchylenie się od służby wojskowej.

§ 643. Powołanie nauczycieli publicznych szkół powszechnych — poborowych kategorii A do odbycia wyszkolenia wojskowego przeprowadza powiato-

wa komenda uzupełnień na podstawie wykazu, otrzymanego od władzy administracyjnej I-ej instancji.

Wykaz ten przesyłają władze administracyjne I-ej instancji do powiatowych komend uzupełnień w terminie 3-dniowym po ukończeniu ogólnego poboru.

§ 644. O porzuceniu zawodu nauczycielskiego przez nauczyciela, korzystającego z ulgi art. 111, zawiadamia odnośnie kuratorjum okręgu szkolnego władzę administracyjną I-ej instancji, zaś ta zawiadamia o tem powiatową komendę uzupełnień, która na tej zasadzie powołuje danego nauczyciela niezwłocznie do odbycia służby w wojsku stałym na ogólnych zasadach.

Odbyte wykształcenie wojskowe określone w § 641 zalicza się w tym wypadku na poczet służby w wojsku stałym dzień za dzień.

§ 645. Nauczyciele (poborowi) publicznej szkoły powszechnej, zaliczeni do rezerwy w myśl art. 111, pozostają w rezerwie przez czas określony dla służby w rezerwie w art. 4.

Za pierwszy 4-letni okres służby w rezerwie (art. 70 punkt a) należy uważać pierwsze cztery lata od chwili zaliczenia ich do rezerwy.

W tym okresie podlegają tylko powołaniu do wykształcenia wojskowego w myśl § 641.

W drugim okresie służby w rezerwie (art. 70 punkt b) obowiązani są do odbycia ćwiczeń wojskowych również w miesiącach letnich, wolnych od nauki na ogólnych zasadach.

Osoby, zaliczone do rezerwy w myśl art. 111, podlegają zresztą wszelkim przepisom obowiązującym dla osób należących do rezerwy, o ile w niniejszym rozporządzeniu nie postanowiono inaczej.

Do art. 112.

§ 646. Obywatele polscy, którzy wykazają wiarogodne nadanie im stopnia oficerskiego w armjach obcych lub w formacjach polskich, uznanych przez Państwo Polskie, a nie zostaną uznani za oficerów wojska polskiego, otrzymują na własną, należycie udokumentowaną prośbę, wniesioną do Ministra Spraw Wojskowych, zaświadczenie o zwolnieniu od wszelkiej służby wojskowej.

W zaświadczeniu należy stwierdzić, że proszący wykazał wiarogodnie posiadanie stopnia oficerskiego, że stopień ten nie został mu zatwierdzony w wojsku polskim oraz w myśl art. 112 jest zarówno na czas pokoju, jak na czas wojny zwolniony od obowiązkowej z mocy ustawy służby wojskowej w wojsku stałym, rezerwie i pospolitem ruszeniu.

Do art. 113.

§ 647. Osoby, wymienione w § 646, pragnące korzystać z możliwości odbywania w czasie wojny służby w charakterze szeregowców-ochotników, wnoszą prośby do Ministra Spraw Wojskowych za pośrednictwem władzy administracyjnej I-ej instancji, właściwej dla ich miejsca zamieszkania, która po zaopiniowaniu przekazuje te prośby właściwej powiatowej komendzie uzupełnień.

W razie przychylniej decyzji Ministra Spraw Wojskowych ochotnicy wyżej wymienieni zostają przyjęci do służby w wojsku na zasadach przyjętych dla ochotników.

§ 648. Wnioski na ewentualne nadanie stopnia oficerskiego w myśl ustępu 2. art. 113 przedkładają Ministrowi Spraw Wojskowych w drodze służbowej te władze wojskowe, które o odnośnych zasługach otrzymały wiadomość.

§ 649. Osoby, które otrzymały zezwolenie na odbycie służby jako ochotnicy w myśl art. 113 oraz osoby, którym w myśl tego artykułu nadano stopień oficerski, powinny przed wcieleniem zwrócić zaświadczenie, wydane im w myśl § 646.

Osobom, pełniącym służbę ochotniczą, należy odnośnie zaświadczenie na ich prośbę, skierowaną do Ministra Spraw Wojskowych, zwrócić po ukończeniu ich służby. Osoby, którym nadano stopień oficerski, zaświadczenia tego więcej nie otrzymują.

Do art. 115.

§ 650. Do stanu urlopowanych należą:

- a) poborowi (ochotnicy) od chwili ogłoszenia im orzeczenia właściwej władzy, uznającego ich za zdolnych do służby wojskowej w wojsku stałym (kategoria A) lub w pospolitem ruszeniu (kategoria C lub D) do chwili rzeczywistego wcielenia ich do wojska bez względu na to, czy uzyskali odroczenie terminów odbycia służby w wojsku stałym, czy nie;
- b) żołnierze, urlopowani po myśli art. 66, od chwili urlopowania do chwili wcielenia do wojska;
- c) osoby, zaliczone do rezerwy, od końca dnia ich zwolnienia z czynnej służby w wojsku do chwili zgłoszenia się do tej służby (na podstawie powołania, lub ochotniczo);
- d) osoby, zaliczone do pospolitego ruszenia wskutek wyjścia z rezerwy, do chwili zgłoszenia się do służby w wojsku.

§ 651. Osoby stanu urlopowanych za przewińienia wobec przepisów służbowych, wydanych w celu zapewnienia kontroli wojskowej nad nimi, podlegają ukaraniu właściwych władz wojskowych w trybie wojskowych przepisów karnych względnie dyscyplinarnych.

§ 652. Powołanie do wszelkiego rodzaju ćwiczeń wojskowych oraz do zebrań kontrolnych należy uważać za powołanie do czynnej służby w wojsku.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE DO NINIEJSZEGO ROZPORZĄDZENIA.

§ 653. Ustalenie stosunku do powszechnego obowiązku służby wojskowej osób, które nie są już w wieku poborowym (art. 5), a nie przekroczyły wieku zwalnającego ich od tego obowiązku (art. 79 punkt a), nastąpi w drodze osobnych zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych, o ile stosunek ten nie został już ustalony na podstawie dotychczasowych przepisów, (Tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z 27 października 1918 r. Dz. Pr. K. P. Nr. 13, poz. 28 i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 1922 r. w przedmiocie zebrań kontrolnych — Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 764).

Przepis ten nie dotyczy tych z pośród wymienionych osób, których stosunek do obowiązku służby wojskowej nie został uregulowany z powodu nieuczynienia przez nie zadość obowiązkowi stawienia się do poboru na podstawie wydanych dotychczas ustaw względnie rozporządzeń (z dnia 7. marca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 22, poz. 234, z 15 czerwca 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 298, z 14. lipca 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 363, z 11. sierpnia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 514).

Do takich osób stosuje się przepis art. 32.

§ 654. Osoby, przyjęte do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, uważane są od chwili wcielenia do szkoły i w czasie pozostawania w stanie uczniów szkoły za szeregowych-ochotników, pełniących czynną służbę wojskową.

§ 655. Czasu przebytego w takich szkołach nie zalicza się z reguły na poczet ustawowego okresu obowiązkowej lub ochotniczej służby w wojsku stałym. Zaliczenie takie może nastąpić w poszczególnych wypadkach z wyjątkowych przyczyn na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

§ 656. Uczniowie szkół wojskowych, wymienionych w § 654 w razie opuszczenia szkoły z jakiegokolwiek powodów (zwolnienia, wydalenia) przed jej ukończeniem, względnie przed uzyskaniem stopnia oficerskiego, są obowiązani niezależnie od czasu przebytego w szkole do odbycia, bezpośrednio po opuszczeniu szkoły, 2-letniej ochotniczej służby w wojsku stałym, która podlega zaliczeniu dzień za dzień na poczet ustawowego okresu obowiązkowej służby w wojsku stałym, o ile w danej chwili nie są powołani z mocy ustawy do odbycia obowiązkowej służby w wojsku stałym. W tym ostatnim wypadku zostają wcieleni do wojska stałego na zasadach ogólnych.

W wyjątkowych wypadkach Minister Spraw Wojskowych może zwolnić ucznia, opuszczającego szkołę, od obowiązku odbycia wyżej wymienionej 2-letniej służby ochotniczej w wojsku stałym.

O ile w czasie odbywania wyżej wymienionej ochotniczej służby przez odnośnego szeregowego nastąpi termin, w którym powinienby być wcielony do wojska stałego jako obowiązany do służby w niem z mocy ustawy, to od tego terminu będzie on uważany za szeregowego pełniącego obowiązkową służbę w wojsku stałym, na której poczet zalicza się odbyta przed tym terminem służbę ochotniczą.

§ 657. Zgłoszenia kandydatów do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, przyjmują te powiatowe komendy uzupełnień, które mają siedzibę w miastach, w których znajdują się odnośne szkoły.

§ 658. Badanie odbywa się przez komisje poborowe, urzędujące na obszarze powiatowej komendy uzupełnień, wymienionej w § 657 w składzie przewidzianym ustawą. Prócz tego w skład komisji poborowej wchodzi z głosem doradczym: 1 sztabowy oficer, delegowany przez szkołę, lekarze delegowani przez szpital okręgowy, tudzież specjaliści chorób wewnętrznych, ocznych, nosa, gardła i uszu.

Od orzeczenia komisji poborowej o zdolności fizycznej kandydatów do wymienionych szkół nie przysługują żadne środki prawne.

§ 659. Urzędy konsularne mają sporządzać imienne spisy obywateli w wieku 23 do 36 lat w dwóch egzemplarzach i wydać im zaświadczenia o wciągnięciu do spisów imiennych danego rocznika według wzoru Nr. 44. Jeden egzemplarz tego spisu ma być przesłany do Ministerstwa Spraw Wojskowych, celem skierowania do odnośnych powiatowych komend uzupełnień.

§ 660. Osoby, które w chwili wejścia w życie ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23. maja 1924 r. wyszły już z wieku poborowego i nie mają uregulowanego stosunku do służby wojskowej, nie potrzebują do zawarcia związku małżeńskiego zezwoleń od władz wojskowych z wyjątkiem tych, których stosunek do służby wojskowej nie został uregulowany z powodu uchylecia się przez nie od poboru w myśl dotychczasowych przepisów.

§ 661. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wojskowych: *Sikorski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Ratajski*

Minister Spraw Zagranicznych: *Al. Skrzyński*

Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Sprawiedliwości: *A. Żychliński*

Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Zawadzki*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Janicki*

Minister Przemysłu i Handlu: *Józef Kiedroń*

Minister Kolei: *Tyszka*

W Y K A Z

Powiatowych Komend Uzupełnień.

p. i	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień	p. i	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. I. WARSZAWA.					
1-3	Warszawa (miasto I, II, III)	m. Warszawa i niektóre gminy podmiejskie.	9.	Radom	Radomski Kozienicki.
4.	Warszawa (powiat)	Warszawski Grojecki.	10.	Puławy	Puławski Garwoliński.
5.	Sochaczew w Grodzisku	Sochaczewski Broński.	11.	Ciechanów	Ciechanowski Mławski Przysnyski Działdowski.
6.	Płock	Płocki Gostyński.	12.	Pultusk	Pułtuski Makowski.
7.	Modlin	Płoński Sierpecki.	13.	Łomża	Łomżyński Kolneński Ostrołęcki.
8.	Mińsk-Mazowiecki	Mińsk-Mazowiecki Radzyński.	14.	Ostrów-Łomżyński	Ostrowski Węgrowski Sokołowski.
DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. II. LUBLIN.					
15.	Lublin	m. Lublin i powiat.	21.	Włodzimierz	Włodzimierz-Wołyński Horochowski.
16.	Chełm	Chełmski Lubartowski.	22.	Dubno	Dubieński.
17.	Biłgoraj	Janowski Biłgorajski.	23.	Krzemieniec	Krzemieniecki.
18.	Zamość	Zamojski Krasnostawski.	24.	Równo	Rówieński Zdobunowski Kostopolski.
19.	Hrubieszów	Hrubieszowski Tomaszowski	25.	Łuck	Łucki Sarnieński.
20.	Kowel	Kowelski Lubomelski. Kamień-Koszyński			
DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. III. GRODNO.					
26.	Białystok	Białostocki, Wysoko- Mazowiecki, Szczuczyński.	28.	Święciany	Święciański Dziśnieński.
27.	Wilno	Wileńsko-Trocki Oszmiański.	29.	Mołodeczno w Wilejce	Stołpecki Wilejka Duniłowiczowski.

№	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień	№	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
30.	Lida	Lidzki Wolowyński.	32.	Augustów w Sokółce	Augustowski Sokolski.
31.	Grodno	Grodziński Wołkowyski.	33.	Suwałki	Suwałski.
DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. IV. ŁÓDŹ.					
34.	Łódź (miasto)	Łódź	40.	Skierniewice	Skierniewicki Łowicki Rawski.
35.	Łódź (powiat)	Łódzki.	41.	Wieluń	Wieluński.
36.	Brzeziny w Tomaszowie	Brzeziński.	42.	Łask w Sieradzu	Łaski Sieradzki.
37.	Piotrków	Piotrkowski Radomski.	43.	Kutno	Łęczycki Kutnowski.
38.	Częstochowa	Częstochowski Włoszczowski.	44.	Lubliniec	Lubliniecki.
39.	Końskie	Opoczyński Koński.	DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. V. KRAKÓW.		
45.	Kraków (miasto)	Kraków.	51.	Nowy-Targ	Nowotarski Skiśki-Orawski Makowski Limanowski.
46.	Kraków (powiat)	Krakowski Bocheński Mielecki Wielki.	52.	Nowy-Sącz	Nowosądecki Czybowski Gorlicki.
47.	Sosnowiec	Będziński.	53.	Tarnów	Tarnowski Dąbrowski Brzeski.
48.	Miechów	Miechowski Olkuski.	54.	Królewska-Huta	m. Królewska Huta pow. Tarnowskie Góry pow. Świętochłowice.
49.	Wadowice	Wadowicki Chrzanowski Oświęcimski.	55.	Katowice	m. Katowice pow. Katowicki.
50.	Biała-Bielsko	Piński Żywiecki Cieszyński (część)	56.	Pszczyna	pow. Pszczyński „ Rybnicki.
DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. VI. LWÓW.					
57.	Lwów (miasto)	Lwów m.	60.	Kałuż	Kałuński Dolinieński
58.	Lwów (powiat)	Lwowski Bobrecki Żydaczowski.	61.	Kołomyja	Kołomyjski Sniatyński Horodeński Kossowski.
59.	Rawa-Ruska	Rawa-Ruska Sokalski Żółkiewski			

№ L	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień	№ L	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
62.	Stanisławów	Stanisławowski Bohorodczański Nadworniański Peczyniżyński.	65.	Tarnopol	Tarnopolski Trembowelski Skałacki Zbarański.
63.	Buczacz	Buczacki Tlumacki.	66.	Brzeżany	Brzeżański Rohatyński Podhajecki.
64.	Czortków	Czortkowski Boraszczowski Zaleszczycki Kopyczyński	67.	Złoczów	Złoczowski Zborowski Przemysłański.
			68.	Kamionka-Strumiłowa	Kamionka - Strumiłowa Radziechowski Brodzki.

DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. VII. POZNAŃ.

69.	Poznań (miasto)	Poznań m.	74.	Gniezno	Gnieźnieński Wrześniński Witkowski.
70.	Poznań (powiat)	Poznański Grodziski Nowotomyślski.	75.	Kościan	Kościański Smigielski Lesznieński Wolsztyński.
71.	Szamotuły	Szamotulski Międzychodzki Obornicki Czarnkowski.]	76.	Gostyń	Gostyński Krotoszyński Kozmiński Rawicki.
72.	Ostrów	Ostrowski Odolanowski Ostrzeszowski Kępiński Sycowski.	77.	Kalisz	Kaliski Turecki.
73.	Jarocin	Jarociński Pleszewski Śremski Śródecki.	78.	Konin	Koniński Ślupecki Kolski.

DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr. VIII. TORUŃ.

79.	Toruń	Toruński Wąbrzeski Brodnicki Lubawski.	83.	Starogard	Starogardzki Chojnicki Tucholski Sępoliński Gniew Tczew.
80.	Lubicz	Lipnowski Rypiński.	84.	Kościerzyna	Kościerzynski Pucki Wejherowski Kartuski.
81.	Włocławek	Włocławski Nieszawski	85.	Bydgoszcz	Bydgoski Wyżyński (Nakło).
82.	Grudziądz	Grudziądzki Świecki Chełmno.			

№	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień	№	N A Z W A i MIEJSCE POSTOJU	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
---	--------------------------------	---	---	--------------------------------	---

86. Inowrocław Inowrocławski
Strzebiński
Mogileński.

87. Szubin Szubiński
Zdunowski
Chodzieżski
Wągrowiecki.

DOWÓDZTWO OKREGU KORPUSU Nr. IX BRZEŚĆ n/B.

88. Brześć n/B. Brześć Lit.
Kobryński
Prużański.

92. Pińsk Piński
Drohiczyński.

89. Siedlce Siedlecki.

93. Łuniniec Łuniniecki
Kossowski
Stoliński.

90. Łuków Łukowski
Radzyński.

94. Bielsk Bielski.

95. Baranowicze Baranowicki
Nieświeżski.

91. Biała-Podlaska Białski
Włodawski
Janowski.

96. Słonim Słonimski
Nowogródzki.

DOWÓDZTWO OKREGU KORPUSU Nr. X. PRZEMYŚL.

97. Kielce Kielecki
Łżecki.

103. Jasło w Sanoku Sanocki
Krośnieński
Strzyżowski
Jasielski.

98. Ostrowiec Opatowski
Sandomierski.

104. Rzeszów Rzeszowski
Mielecki
Pilzneński
Ropczycki.

99. Pińczów Stopnicki
Pińczowski
Jędrzejowski.

100. Przemyśl Przemycki
Brzozowski
Dobromilski.

105. Łańcut Tarnobrzanski
Nizański
Łańcucki
Kolbuszowski.

101. Sambor Samborski
St. Samborski
Liski
Turczański.

106. Jarosław Jarosławski
Przeworski
Cieszanowski.

102. Stryj Stryjski
Drohobycki
Skolski

107. Gródek Jagielloński Gródek Jagielloński
Rudki
Mościska
Jaworowski.

W Y K A Z

zakładów, których świadectwa uważane są za prawomocne dla zwolnienia
od przeglądu poborowych.

A. ZAKŁADY DLA GŁUCHONIEMYCH.

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Poznaniu.
3. „ „ „ „ w Kościanie (woj. Poznańskie).
4. „ „ „ „ w Wejherowie (woj. Pomorskie).
5. Zakład dla Głuchoniemych we Lwowie.
6. Szkoła dla Głuchoniemych Nr. registr. 97 w Łodzi.

B. ZAKŁADY DLA OCIEMNIAŁYCH

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla Ociemniałych w Bydgoszczy.
3. Zakład Ciemnych we Lwowie.

C. ZAKŁADY DLA UMYSŁOWO-UPOŚLEDZONYCH.

1. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Warszawie.
2. „ „ „ „ „ w Łodzi.
3. „ „ „ „ „ w Poznaniu.
4. „ „ „ „ „ we Lwowie.
5. „ „ „ „ „ w Wilnie.
6. „ „ (Zakład Krajowy) w Świeciu nad Wisłą woj. Pomorskie.
7. Szpital Państwowy dla chorych psychicznie w Tworkach.
8. Państwowy Zakład dla umysłowo i nerwowo chorych w Kobierzynie.
9. „ „ „ „ „ w Kulparkowie.
10. Klinika Psychjatryczna Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
11. „ „ „ „ Warszawskiego w Warszawie.
- 12—20. Szpitale Psychjatryczne: Św. Jana Bożego w Warszawie, w Kochorowie, w Warcie w Kochanówce, w Kościanie, w Dziekance, w Owinskach, w Rybniku i w Lublińcu.
- 21—22. Oddziały psychjatryczno-neurologiczne przy szpitalach powszechn. w Krakowie i Lwowie.
23. Szkoła dla umysłowo-upośledzonych Nr. registr. 82 w Łodzi.
24. „ „ „ „ „ 88 w Łodzi.

Załącznik Nr. 3 do § 326.

W Y K A Z

zakładów naukowych, których absolwentom posiadającym świadectwo dojrzałości, względnie świadectwo ukończenia szkoły, przysługuje prawo półtorarocznej służby w wojsku stałym — w myśl przepisów art. 45. Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

I. Wszystkie państwowe szkoły średnie ogólnokształcące i te z pomiędzy prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, które posiadają prawa szkół państwowych.

II. Szkoły zawodowe i seminarja nauczycielskie.

1. WOJEWÓDZTWO BIALOSTOCKIE.

Nr.	MIEJSCOWOŚĆ	N A Z W A S Z K O Ł Y
A. Szkoły zawodowe.		
1.	Łomża	Państwowa szkoła miernicza i leśna.
B. Seminarja nauczycielskie		
1.	Białystok	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2.	Grodno	" " " "
3.	Grodno	Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie (przedtem koedukacyjne, wskutek czego na wyższych kursach są i chłopcy).
4.	Łomża	Państwowe seminarjum nauczycielskie.
5.	Suwałki	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
6.	Swisłocz	" " " "
7.	Woikowysk	" " " "

2. WOJEWÓDZTWO KIELECKIE.

A. Szkoły zawodowe.		
1.	Dąbrowa Górnicza	Państwowa szkoła górnicza i hutnicza im. Staszica. Wydziały: górniczy, miernictwa kopalnianego, hutniczy i mechaniczny.
2.	Radom	Państwowa szkoła średnia techniczna kolejowa.
3.	Sosnowiec	" " " "
B. Seminarja nauczycielskie.		
1.	Bedzentyń	Seminarjum nauczycielskie koedukacyjne Polskiej Macierzy Szkolnej.
2.	Częstochowa	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
3.	Jędrzejów	" " " "
4.	Kielce	" " " "
5.	Ostrowiec	" " " "
6.	Radom	" " " "
7.	Sandemierz	Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie (na ostatnim kursie są wyjątkowo chłopcy).
8.	Solec nad Wisłą	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
9.	Sosnowiec	" " " "

3. WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE.

Nr. MIEJSCOWOŚĆ

N A Z W A S Z K O Ł Y

A. Szkoły zawodowe.

1.	Czernichów	Państwowa szkoła średnia rolnicza.
2.	Kraków	Państwowa szkoła przemysłowa. Wydziały: mechaniczno-techniczny, chemji technicznej, szkoła budownictwa i szkoła miernicza.
3.	Kraków	Państwowa szkoła przemysłu artystycznego (tylko świadectwo ukończenia szkoły, daje prawo skróconej służby wojskowej, natomiast świadectwo ukończenia poszczególnych kursów, organizowanych przy szkole, prawa tego nie daje).
4.	Kraków	Akademja handlowa.
5.	Tarnów	Szkoła handlowa 2 kl. przy b. krajowej szkole kupieckiej.

B. Seminarja nauczycielskie.

1.	Biała	Państwowe seminarjum nauczycielskie im. ks. Grzegorza Piramowicza.
2.	Kraków	Państwowe seminarjum nauczycielskie im. ks. Grzegorza Piramowicza.
3.	Kraków	Państwowe kursy nauczycielskie koedukacyjne
4.	Stary Sącz	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
5.	Tarnów	" " " "

4. WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE.

A. Szkoły zawodowe.

1.	Sobieszyn
(Brzozowa) | 3-letnia średnia szkoła rolnicza. |
|----|-------------------------|-----------------------------------|

B. Seminarjum nauczycielskie.

1.	Chelm	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2.	Leśna (pow. Biała
Podl.)	" " " "
3.	Lublin	" " " "
4.	Siedlce	" " " "
5.	Szczebrzeszyn	" " " "
6.	Turkowice	" " " "

5. WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE.

A. Szkoły zawodowe.

1.	Lwów	Państwowa szkoła przemysłowa. Wydziały: elektrotechniczny, przemysłu artystycznego, szkoły miernicza i drogowa (tylko ukończenie wydziału przemysłu artystycznego daje prawo skróconej służby wojskowej, natomiast świadectwo ukończenia poszczególnych kursów, organizowanych przy szkole prawa tego nie daje).
2.	Lwów	Akademja handlowa.

Nr.	MIEJSCOWOŚĆ	N A Z W A S Z K O Ł Y
-----	-------------	-----------------------

B. Seminarja nauczycielskie.

1.	Krosno	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2.	Lwów	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie (utrakwistyczne).
3.	Lwów	Państwowe kursy nauczycielskie koedukacyjne.
4.	Lwów	Państwowe seminarjum żeńskie z ruskim językiem nauczania (na wyższych kursach są chłopcy).
5.	Rudnik nad Sanem	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
6.	Rzeszów	" " " "
7.	Samber	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie (utrakwistyczne).
8.	Sokal	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie (utrakwistyczne).

6. WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE.

A. Szkoły zawodowe.

1.	Łódź	Państwowa szkoła włókiennicza. Wydziały: przędzalniczy, tkacki, farbiarsko-wykończalniczy i ruchu fabrycznego.

B. Seminarja nauczycielskie.

1.	Lisków	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2.	Łęczycza	" " " "
3.	Łódź	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie z niemieckim językiem nauczania.
4.	Łódź	Miejskie seminarjum nauczycielskie męskie im. E. Estkowskiego.
5.	Tomaszów	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
6.	Zdónska Wola	" " " "

7. WOJEWÓDZTWO NOWOGRÓDZKIE.

A. Szkoły zawodowe.

1.	Żyrówic ^a (pod Słonimem)	Państwowa średnia szkoła rolnicza. Wydziały: rolniczy i leśny.

B. Seminarja nauczycielskie.

1.	Nieśwież	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2.	Słonim	" " " "
3.	Szczuczyn Lidzki	" " " "

8. WOJEWÓDZTWO POLESKIE.

Nr. MIEJSCOWOŚĆ

N A Z W A S Z K O Ł Y

A. Szkoły zawodowe.

1. Btześć n/B. Szkoła średnia techniczna kolejowa.

B. Seminarja nauczycielskie.

1. Terokania Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.

9. WOJEWÓDZTWO POMORSKIE.

A. Szkoły zawodowe.

1. Grudziądz Państwowa szkoła budowy maszyn.
2. Tczew Szkoła morska.

B. Seminarja nauczycielskie.

1. Działdowo Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2. Grudziądz Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Staszica.
3. Grudziądz Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie z niemieckim językiem nauczania.
4. Kościerzyna Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
5. Lubawa " " " "
6. Toruń " " " "
7. Tuchola " " " "
8. Wejherowo " " " "

10. WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE.

A. Szkoły zawodowe.

1. Bojanowo Państwowa średnia szkoła rolnicza.
2. Bydgoszcz Państwowa szkoła przemysłowa. Wydział przemysłów rolnych.
3. Bydgoszcz Szkoła handlowa izby przemysłowo-handlowej.
4. Bydgoszcz Państwowa średnia szkoła rolnicza.
5. Poznań Państwowa szkoła budowy maszyn.
6. Poznań Państwowa szkoła budownictwa. Wydziały: budowlany, drogowy i meljoracyjny.
7. Poznań Państwowa szkoła miernicza przy państwowej szkole budownictwa
8. Poznań Państwowa szkoła sztuki zdobniczej (tylko świadectwo ukończenia szkoły uprawnia do skróconej służby wojskowej, natomiast świadectwa ukończenia poszczególnych kursów, organizowanych przy szkole, prawa tego nie dają).

Nr. MIEJSCOWOŚĆ

N A Z W A S Z K O Ł Y

B. Seminarja nauczycielskie

1.	Bydgoszcz	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie polskie (katolickie).
2.	Czarnków	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
3.	Gniezno	" " " "
4.	Kcynia	" " " "
5.	Koźmin	" " " "
6.	Krotoszyn	" " " "
7.	Leszno	" " " "
8.	Ostrzeszów	" " " "
9.	Poznań	" " " "
10.	Rawicz	" " " "
11.	Rogoźno	" " " "
12.	Wągrowiec	" " " "
13.	Wolsztyn	" " " "

11. WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE.

A. Szkoły zawodowe.

Niema.

B. Seminarja nauczycielskie.

1.	Stanisławów	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie (utrakwistyczne).
----	-------------	--

12. WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE.

A. Szkoły zawodowe.

Niema.

B. Seminarja nauczycielskie.

1.	Czortków	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2.	Tarnopol	" " " "
3.	Zaleszczyki	" " " "
4.	Złoczów	Seminarjum nauczycielskie koedukacyjne towarzystwa szkoły ludowej.

18. WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE.

Nr.	MIEJSCOWOŚĆ	N A Z W A S Z K O Ł Y
A. Szkoły zawodowe.		
1.	Warszawa	Państwowa szkoła budowy maszyn i elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda. Wydziały: budowy maszyn i elektrotechniki.
2.	Warszawa	Państwowa szkoła miernicza.
3.	Warszawa	Państwowa szkoła budownictwa.
4.	Warszawa	Państwowa szkoła średnia techniczna kolejowa.
5.	Warszawa	Państwowa średnia szkoła ogrodnicza.
B. Seminarja nauczycielskie.		
1.	Łowicz	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2.	Mława	" " " "
3.	Mogielnica-Grójecka	" " " "
4.	Nieszawa	" " " "
5.	Pultusk	" " " "
6.	Siennica pow. Mińsko-Mazowiecki	" " " "
7.	Ursynów	" " " "
8.	Warszawa	" " " "
9.	Warszawa	Państwowe kursy nauczycielskie koedukacyjne.
10.	Warszawa	Państwowe seminarjum męskie dla nauczycieli religii mojżeszowej.
11.	Warszawa	Seminarjum nauczycielskie męskie towarzystwa wychowawczo - oświatowego „Przyszłość“.
12.	Włocławek	Miejskie seminarjum nauczycielskie koedukacyjne.
13.	Wymyslin p. Skepe	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.

14. WOJEWÓDZTWO WILEŃSKIE.

A. Szkoły zawodowe.		
1.	Wilno	Państwowa szkoła techniczna. Wydziały: budowlano-drogowy, mechaniczny i kolejowy.
2.	Wilno	Państwowa szkoła średnia ogrodnicza.
B. Seminarja nauczycielskie.		
1.	Boruny	Państwowe seminarjum nauczycielskie (koedukacyjne).
2.	Wilno	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. T. Zana.

15. WOJEWÓDZTWO WOLYŃSKIE.

Nr. MIEJSCOWOŚĆ

N A Z W A S Z K O Ł Y

A. Szkoły zawodowe.

1. Białokrynica (pod Krzemieńcem) Państwowa średnia szkoła rolnicza. Wydziały: leśny i meljoracyjny.
2. Kowel Państwowa szkoła miernicza i drogowa.

B. Seminarja nauczycielskie.

1. Krzemieniec Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2. Ostróg Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Komisji Edukacji Narodowej.

16. WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE.

A. Szkoły zawodowe.

1. Bielsko Państwowa szkoła przemysłowa. Wydziały: włókienniczy i mechaniczny.
2. Cieszyn Państwowa szkoła gospodarstwa wiejskiego.
3. Tarnowskie Góry Szkoła Górnicza.

B. Seminarja nauczycielskie.

1. Bobrek przy Cieszynie Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
2. Bielsko Seminarjum nauczycielskie ewangelickie męskie magistratu miasta.
3. Mielowice Państwowe seminarjum nauczycielskie im. Adama Mickiewicza.
4. Łęczyna Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.
5. Tarnowskie Góry " " " "

III. Szkoły artystyczne.

1. Poznań Państwowe konserwatorium muzyczne.
2. Warszawa " " "

IV. Zakłady wychowania fizycznego.

1. Kraków Roczny państwowy kurs wychowania fizycznego.
2. Lwów " " " "
3. Warszawa " " " "

Załącznik Nr. 4 do § 337.

W Z O R Y

dokumentów wystawianych celem zaliczenia duchownych do pospolitego ruszenia (art. 51) oraz doniesienia o wystąpieniu rabinów ze stanu duchownego (art. 52).

I. DUCHOWNI KATOLICCY.**1) Zaświadczenie:**

dla biskupów, członków kapituł, rektorów seminarjów duchownych, przełożonych klasztorów, proboszczów, wikariuszów.

Kurja Biskupia..... (nazwa Kurji) zaświadcza, że.....
 (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia.....
 roku..... w..... (miejsce urodzenia) jest.....
 (stanowisko duchownego jak to: sufraganem, rektorem seminarjum, przełożonym klasztoru, proboszczem, wikariuszem) w..... (dokładna nazwa biskupstwa, klasztoru, probostwa).

Niniejsze zaświadczenie Kurja Biskupia wydaje..... (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.
 (nazwa miejscowości) dnia..... roku..... Nr.....
 (bieżący wydany zaświadczenia).

Pieczęć Kurji Biskupiej

Podpis Biskupa lub zastępcy.

U W A G A: Biskupom djecezjalnym wystawia zaświadczenia właściwy metropolita, względnie ten biskup, który dla niego stanowi wyższą instancję, biskupom sufraganom — biskup djecezjalny.

2) Zaświadczenie

dla profesorów lub innych funkcjonariuszów seminarjów duchownych tudzież kleryków, którzy otrzymali tonsurę.

Rektor seminarjum..... (dokładna nazwa seminarjum, adres) zaświadcza, że..... (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia..... roku..... w..... (miejsce urodzenia) obecnie jest profesorem, lub innym funkcjonariuszem albo też klerykiem, który otrzymał tonsurę seminarjum..... (nazwa seminarjum).

Zaświadczenie niniejsze seminarjum wydaje..... (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej
 (nazwa miejscowości) dnia..... roku..... Nr.....
 (bieżący wydany zaświadczenia).

Pieczęć seminarjum.

Podpis rektora lub jego zastępcy.

3) Zaświadczenie

dla nowicjuszków zakonnych, którzy dostali tonsurę, jako też zakonników którzy złożyli uroczyste śluby zakonne.

Przełożony Zakonu..... (dokładna nazwa zakonu i adresa) zaświadcza, że..... (imię i nazwisko zakonnika) urodzony dnia..... roku..... w..... (miejsce urodzenia) jest nowicjuszem zakonnym, który dostał tonsurę (zakonnikiem, który złożył śluby zakonne).

Zaświadczenie niniejsze wydaje się..... (imię i nazwisko zakonnika) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

..... (nazwa miejscowości) dnia..... roku..... Nr..... (bisańcy wydanego zaświadczenia).

Pieczęć zakonu.

Podpis przełożonego.

4) Zaświadczenie

dla profesorów wydziałów teologicznych rzymsko-katolickich na uniwersytetach.

Seminarjum (Uniwersytet)..... zaświadcza, że ksiądz..... (imię i nazwisko duchownego) wyznania..... urodzony dnia..... roku..... w..... (miejsce urodzenia) jest profesorem w tutejszym (seminarjum) uniwersytecie.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się..... (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Pieczęć.

Podpis Rektora Uniwersytetu
(albo Dyrektora Seminarjum).

II. DUCHOWNI EWANGELICCY.

1) Zaświadczenie:

dla superintendentów generalnych kościoła augsburskiego reformowano-unijnego i staroluterańskiego, tudzież superintendenta kościoła ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego.

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO
Departament Wyznań.

Warszawa, dnia..... 19..... r.

L.....

Ministerstwo zaświadcza, że..... (imię i nazwisko duchownego), urodzony dnia..... roku..... w.....

(miejsce urodzenia) jest (superintendentem generalnym, lub superintendentem) kościoła (jakiego) w (gdzie).

Niniejsze zaświadczenie Ministerstwo wydaje

(imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Pieczczę Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

Podpis Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

2) Zaświadczenie:

dla senjorów, proboszczów, wikarjuszów.

Konsystorz (albo wydział superintendentonalny w Białej w woj. krakowskim, dokładna nazwa konsystorza) w (siedziba) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest (stanowisko duchownego, jako to: superintendentem, senjorem, proboszczem, wikarjuszem) w (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie konsystorz wydaje (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej. (nazwa miejscowości) dnia roku Nr. (bieżący wydany zaświadczenia).

Pieczczę Konsystorza albo Wydziału
Superintendentonalnego w Białej.

Podpis prezesa, vice prezesa lub członka konsysto-
rza (Wydziału Superintendentonalnego w Białej).

Podpis naczelnika kancelarii konsystorza.

3) Zaświadczenie:

dla profesorów wydziału teologii protestanckich, ewangelickich seminarjów kaznodziejskich i nauczycielskich; jak dla profesorów rzymsko-katolickich.

4) Zaświadczenie:

dla duchownych przełożonych ewangelickich związków religijnych (sekt) przez Państwo uznanych, a nie objętych poprzednimi wzorami.

URZĄD WOJEWÓDZKI

w

Nr.

Urząd wojewódzki w zawiadamia, że

..... (imię i nazwisko) urodzony dnia roku

w..... (miejsce urodzenia) jest duchownym przełożonym (kaznodzieją, prez-
biterem, adjukt'em) zboru związku religijnego.....
(nazwa związku) w..... (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie urząd wojewódzki wydaje.....
(imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przegł-
dowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego.

Wojewoda (za Wojewodę)

.....
podpis.

III. DUCHOWNI PRAWOSŁAWNI, MARJAWICCY I DUCHOWNI WYZNAŃ: MAHOMETAŃSKIEGO I KARAIMSKIEGO (KARAICKIEGO).

(Województwo w.....)

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO
Departament Wyznań

Warszawa, dn..... 192... roku.

L.....

Zaświadczenie.

Ministerstwo (województwo w.....) zaświadcza, że.....
..... (imię i nazwisko) urodzony dnia..... roku.....
w..... (miejsce urodzenia) jest.....
(metropolitą, biskupem, proboszczem, wikariuszem, zakonnikiem prawosławnym, marjawickim albo
mullą mahometzańskim lub hazanem karaimskim) w..... (nazwa miejscowości)

Niniejsze zaświadczenie wydaje się..... (imię
i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przegł-
dowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Pieczęć Ministerstw
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

Minister (za Ministra)

Wojewoda (za Wojewodę)

IV. ZAWIADOMIENIE GMINY WYZNANIOWEJ ŻYDOWSKIEJ

o opuszczeniu stanowiska rabina przez poborowego.

ZARZĄD, ZWIERZCHNOŚĆ, RADA LUB T.P.
GMINY WYZNANIOWEJ ŻYDOWSKIEJ

Do

Pana Starosty

w _____
(w pow. wojew.)

dn. _____ 192... r.

w _____

_____ gminy wyznaniowej żydowskiej w _____
 _____ zawiadamia niniejszem Pana Starostę, iż rabin (podrabin) gminy _____
 _____ (imię i nazwisko) urodzony dnia _____
 roku _____ w _____ zatwierdzony na stanowisko rabina (podrabina)
 gminy dnia _____ 192... r. przez _____ (Ministerstwo W. R.
 i O. P., Starostwo), urzędujący stale w _____ miejscowości przynależnej
 pod względem wyznaniowym do naszej gminy, pismem swem z dnia _____ 192... r.
 zrzekł się stanowiska i z dniem _____ 192... r. przestał być rabinem (podrabinem)
 gminy naszej.

Przewodniczący _____

Członkowie Zarządu _____

(Pieczęć gminy)

(podpisy 2-ch członków) _____

Wzór Nr. 1 do § 43.

PROTOKÓŁ Nr. _____

z dnia _____ 192...r.

Komisja poborowa w _____

- SKŁAD KOMISJI:**
1. Przewodniczący _____
 2. Wojskowy członek kom. _____
 3. Przedstawiciel pow.
samorządu _____
 4. Lekarz wojskowy _____
 5. Lekarz rządowy cywilny _____

Pobór rozpoczął się o godzinie _____

Pobór zakończył się o godzinie _____

Powinno się było stawić do poboru _____

Staneło do poboru _____

Zakwalifikowano do Kateg. A _____

" B _____

" C _____

" D _____

" E _____

Wysłano na ekspertyzę _____

Wysłano na leczenie do szpitala cywilnego _____

PRYZNANO: praw do półtorarocznej służby _____

odroczeń z art. 53 a _____

" " 53 b _____

" " 53 c _____

Zaliczono do pospolitego ruszenia na podstawie art. 51 _____

" do rezerwy na podstawie art. 111 _____

Wypadków: usprawiedliwionego niestawiennictwa _____

" nieusprawiedliwionego niestawiennictwa _____

Uchyliło się od stawiennictwa do Komisji poborowej _____

SPRZECIWIWOJSK. CZŁONKA KOMISJI:

ZASTRZEŻENIA CZŁONKÓW KOMISJI:

Przewodniczący Komisji _____
(podpis)

Członkowie Komisji { _____

_____ }
(Pod

Wzór Nr. 2 do § 51 d.

Lista przeznaczenia
dla
poborowych i ochotników z poboru w roku 1925.

Komisja poborowa.....

P. K. U.

Wzór Nr. 2a do § 419.

P. K. U. _____

KSIĄŻKA PRZYDZIAŁÓW
„PIECHOTA”

dla poborowych i ochotników z poboru
w roku 1925.

Wzór Nr. 3 do § 61g.

KSIĘGA
PROTOKÓŁÓW BADAŃ MĘŻCZYŹN,
CZŁONKÓW RODZIN POBOROWYCH
STAROSTWO W _____

Protokół Nr. _____

z dnia _____ 192... r.

Komisja poborowa w _____

SKŁAD KOMISJI: Przewodniczący _____

Wojsk. członek komisji _____

Przedstawiciel pow. samorządu _____

Lekarz wojskowy _____

Lekarz rządowy cywilny _____

Nr. porządkowy	IMIĘ I NAZWISKO BADANEGO	Zawód	Wiek badanego	Orzeczenie lekar- skie i wykazanie % niezdatności do pracy zawodowej	DECYZJA KOMISJI („zdalny do pracy“ albo „niezdalny do pracy“)	U W A G I
1	2	3	4	5	6	7
				(podpisy lekarzy)		
				(podpisy lekarzy)		

Przewodniczący komisji

(podpis)

CZŁONKOWIE KOMISJI

(podpisy)

Wzór Nr. 4 do § 61 punkt b.

WYKAZ

imienny poborowych, wysłanych na ekspertyzę szpitalną przez
 komisję poborową w

w dniu 192... r.

Nr. porządkowy	Nr. listy poborowej	IMIĘ I NAZWISKO	Nazwa szpitala, do którego poborowy został wysłany	Kiedy powrócił z ekspertyzy	UWAGI

KOMISJA POBOROWA

Wzór Nr. 5 do § 69.

Dnia/...../192... r.

w

KARTA INDYWIDUALNA

..... nazwisko imię rok urodzenia
 Nr. listy pob.

syn i z
 (imiona rodziców oraz nazwisko matki z domu)

zamieszkały
 (wieś, gmina, powiat)

..... cm. wzrost kg. waga cm. obw. piersi znaki
------------------------	----------------------	-----------------------------	----------------

§ San. 5/24

kat.

Rodzaj broni.....

.....
(podpis lekarza)

Odcisk kciuka

Wzór Nr. 6 do § 82.

P. K. U. _____

KSIĘGA BADAŃ REWIZYJNYCH

Jakie posiada dokumenty poborowe, względnie wojskowe	Dlaczego i przez kogo został przedstawiony komisji wojsko-lekarskiej	Data badania	ORZECZENIE LEKARZA	DECYZJA KOMISJI	U W A G I
13	14	15	16	17	18

URZĄD WOJEWÓDZKI

Wzór Nr. 7 do § 121.

w.....

.....dnia.....192.....r.

L. dz.....

ZAŚWIADCZENIE.

Niniejszem stwierdzam, że.....
(imię i nazwisko)syn.....i.....urodzony.....
(imiona rodziców) (dzień, miesiąc i rok).....
(miasto, gmina i powiat)zamieszkały.....
(dokładny adres)

stawił się przed komisją rozpoznawczą w dniu

WOJEWODA:.....
(Podpis)

Wzór Nr. 8 do § 124.

Wies (miasto)

Gmina

Powiat

Województwo

Konsulat

Rejestr ośmnastoletnich.

Rejestracja rozpoczęta dnia 192... r.

Rejestracja ukończona dnia 192... r.

URZĄD GMINNY

Wzór Nr. 9 do § 131.

w.....

dnia..... 192... r.

Starostwo

ZAŚWIADCZENIE.

Niniejszem stwierdzam, że.....

(imię i nazwisko)

urodzony..... W.....

(dzień, miesiąc, rok)

(miasto, gmina, powiat)

syn..... i..... Z.....

(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

zamieszkały.....

(dokładny adres)

w myśl art. 20 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej został wpisany do rejestru gminy (miasta).....

pod liczbą:

NACZELNIK GMINY.....

(Pieczęć urzędu)

Prezydent miasta
Burmistrz

K O N S U L A T

ZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 10 do § 131.

w.....

dnia..... 192... r.

L. dz.....

ZAŚWIADCZENIE.

Niniejszem stwierdzam, że.....

(imię i nazwisko)

syn..... i..... Z.....

(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

urodzony.....

(dzień, miesiąc i rok)

w.....

(gmina, miasto, powiat)

zamieszkały.....

(dokładny adres)

w myśl art. 20 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej został wpisany do rejestru konsulatu w

(Pieczęć)

KONSUL:

POUCZENIE DLA REJESTRUJĄCYCH SIĘ.

1. W razie zmiany miejsca pobytu należy zgłosić się niezwłocznie w urzędzie gminnym (magistracie) nowego miejsca pobytu względnie zamieszkania.
2. O zmianie tej należy powiadomić gminę (magistrat) poprzedniego miejsca pobytu względnie zamieszkania.
3. W razie wezwania przez urząd gminny (magistrat) do osobistego zgłoszenia wiadomości wymaganych dla zarejestrowania — należy zgłosić się niezwłocznie.
4. Osoby będące w wieku poborowym, lub wchodzące w ten wiek, są obowiązane do osobistego zgłoszenia się w ciągu ostatnich dwóch miesięcy przed 1 stycznia tego roku, w którym ma nastąpić pobór, w urzędzie gminnym swego faktycznego miejsca zamieszkania lub gdyby takiego nie miały w urzędzie gminnym miejsca pobytu względnie w urzędzie konsularnym właściwym dla swego miejsca pobytu z dokumentami stwierdzającymi tożsamość osoby, jako to: z paszportem, dowodem osobistym, metryką urodzenia i t. p.
5. Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku zgłoszenia się lub zawiadomienia, wymienionego w powyższych ustępach podlegają karze na mocy art. 87 ustawy (grzywna do 500 złotych lub areszt do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie).

POUCZENIE DLA REJESTRUJĄCYCH SIĘ.

1. W razie zmiany miejsca pobytu na dłużej niż 14 dni — zgłosić się niezwłocznie w urzędzie konsularnym, właściwym dla nowego miejsca pobytu, względnie zamieszkania.
2. W razie wezwania przez urząd konsularny do osobistego zgłoszenia się, celem podania wiadomości wymaganych dla zarejestrowania, należy zgłosić się niezwłocznie.
3. Osoby będące w wieku poborowym lub wchodzące w ten wiek, są obowiązane do osobistego zgłoszenia się w ciągu ostatnich dwóch miesięcy przed 1 stycznia tego roku, w którym ma nastąpić pobór, w urzędzie konsularnym właściwym dla swego miejsca pobytu względnie, gdyby się w tym czasie znajdowały w kraju — w urzędzie gminnym swego faktycznego miejsca zamieszkania lub gdyby takiego nie miały — w urzędzie gminnym swego miejsca pobytu z dokumentami stwierdzającymi tożsamość osoby, jej zawód i wykształcenie jako to: z paszportem, dowodem osobistym, metryką urodzenia, świadectwami fachowymi, szkolnymi i t. p.
4. Osoby, które nie uczyniły zażądanych w tym pouczeniu wymagań, podlegają ukaraniu na zasadzie art. 87 ustawy (grzywna do 500 złotych i areszt do 6 tygodni)

Województwo

Wzór Nr. M do § 138.

Powiat

W Y C I A G

z metryk urodzin (chrztu) względnie metryk śmierci mężczyzn urodzonych w roku

Nr. porządkowy	NAZWISKO i IMIĘ	Dzień i miejsce urodzenia	Data i miejsce ewentualnej śmierci	a) Nazwisko i imię ojca, b) Nazwisko rodzin- ne i imię matki	Zawód względnie zatrudnie- nie ojca	Uwagi:
1	2	3	4	5	6	7

Nr. dnia 19..... r.

Pieczęć urzędowa.

Podpis prowadzącego metryki:

UWAGA: W rubryce 7 należy zamieszczać wszelkie daty, które mogą posłużyć do ewentualnego odszukania zapisanego, a zwłaszcza podać gminę faktycznego (stałego) zamieszkania, względnie pobytu, o ile jest znana.

URZĄD GMINNY

Wzór Nr. 12 do § 142.

w

dnia 192... r.

Starostwo

(KONSULAT R. P. w

(Strona 1).

ZAŚWIADCZENIE.

Niniejszem stwierdzam, że

(imię i nazwisko)

syn i z

(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

urodzony

(data i miejsce urodzenia)

zamieszkały

(dokładny adres)

w myśl art. 22 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej zgłosił się do urzędu gminnego (konsularnego) w i został wpisany do spisów poborowych pod Nr.

(Pieczęć)

Naczelnik gminy

(Kierownik Urz. Konsularnego)

(podpis)

(Strona 2).

POUCZENIE.

1. Spisy poborowych będą w czasie od 1-go do 15-go lutego wyłożone do przejrzania w urzędach gminnych, w godzinach urzędowych. Każdy pominięty w spisie lub niewłaściwie wpisany może w tym czasie żądać uzupełnienia lub sprostowania mylnego wpisu.
2. W razie zmiany miejsca pobytu zagranicą na dłużej niż 14 dni, należy zgłosić się niezwłocznie w urzędzie konsularnym, właściwym dla nowego miejsca pobytu, względnie zamieszkania,
3. Osoby wciągnięte do spisu poborowych danej gminy, obowiązane są z reguły stawić się przed tą komisją poborową, która dla tej gminy będzie właściwą.

NAZWA ZAKŁADU

L. dz.

Wzór Nr. 13 do § 143.

....., dnia 192.....

W Y K A Z

chorych psychicznie, będących w wieku lat 20, 21, 22 i 23, którzy nie zgłosili się jeszcze do spisów poborowych względnie nie uczynili zażycie stawianiu się przed komisją poborową.

Nr. porządk.	Data urodzenia	IMIĘNA i NAZWISKA chorych	Imiona rodziców	Miejsce faktycznego zamieszkania	Stan chorobowy	Od kiedy przebywa w zakładzie	U w a g i

(Pieczęć)

Kierownik zakładu:

(podpis)

Gmina

Powiat

Województwo

Konsulat

Wzór Nr. 14 do § 146.

SPIS POBOROWYCH

rocznika

(w kraju i zagranicą).

Wzór Nr. 15 do § 166.

Lista poborowa

rocznika _____

powiatu _____

1. No		2. (Gmina)		ORZECZENIA KOMISJI POBOROWEJ					Ewent. orzeczenie instancji drugiej wzgl. rozstrzygnięcie ministrów	Udzielone odroczenia i skrócenie służby wojskowej
3. Imię Nazwisko		w roku	wzrost w cm.	ciężar ciała w kg.	Orzeczenie lekarskie (wnioskilekarzy)	Decyzje komisji poborowej	19	20		
4. data urodzony miejsce			objętość piersi w cm.	bystrość wzroku stan refrakcji oczu					16	17
5. a) Nazwisko i imiona rodziców		ojca	a) b) c)							
b) czy żyją		matki	a) b) c)							
c) ich zawód			a) b) c)							
6. Miejsce zamieszkania rodziców względnie ich prawnych zastępców:										
7. Miejsce faktycznego zamieszkania poborowego (ochotnika):										
8. Narodowość:										
9. Wyznanie:										
10. Zawód wzgl. zatrudnienie:										
11. Wykształcenie:										
12. Stan cywilny (rodzinny) (kawaler, żonaty, ilość dzieci, wdowiec i t. p.)										
13. Ukaranie sądowe:										
14. Czy służył w innym wojsku lub formacji wojskowej:										
15. UWAGI: (adnotacje o nadaniu przeznaczenia, niesta-wiennictwie i t. p.)										

Wzór Nr. 16 do § 168

Niżej podpisani członkowie komisji poborowej stwierdzają, że orzeczenia i decyzje wpisane do niniejszej listy poborowej pod datą
(dzień i miesiąc)
zostały powzięte tego dnia przez komisję poborową w niżej podanym składzie:
..... dnia 192..... r.
(miejscowość)

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI POBOROWEJ:
(wyraźny podpis)

CZŁONKOWIE KOMISJI POBOROWEJ:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
(wyraźne podpisy)

Wzór Nr. 17 do § 196.

LISTA

orzeczeń konsulatu w sprawach poborowych

rocznik _____

nazwa urzędu konsularnego

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 18 do § 197.

.....dnia..... 191... r.

w

L. dz.....

POŚWIADCZENIE.

Niniejszem stwierdzam, że obywatel Rzeczypospolitej Pol-
skiej p.

(imię i nazwisko)

syn i z

(imiona rodziców oraz nazwisko matki - domu)

urodzony

(dzień miesiąc i rok)

w zamieszkały w

(miejsce urodzenia)

uzyskał: przesunięcie terminu stawienia się do poboru w kraju;
odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałem;

od

(konsulatu, władzy administracyjnej 1-ej instancji)

do dnia/.....192... r. w myśl art..... ustawy o powszech-
nym obowiązku służby wojskowej.

(Pieczęć)

KONSUL:

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 19 do § 198.

.....dnia..... 192... r.

z

L. dz.....

POŚWIADCZENIE.

Niniejszem stwierdzam, że obywatel Rzeczypospolitej Polskiej p.....

(imię i nazwisko)

syn i z

(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

urodzony

(data i miejsce urodzenia)

zamieszkały w

(dokładny adres)

uzyskał czasowo przesunięcie terminu stawienia się do poboru w kraju do dnia
20 września roku bieżącego.

KONSUL:

(podpis)

(Pieczęć)

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 20 do § 205.

.....dnia..... 192..... r.

w

L. dz.

POŚWIADCZENIE.

Niniejszem stwierdzam, że obywatel Rzeczypospolitej Pol-
skiej p.

(imię i nazwisko)

urodzony W.....

(dzień, miesiąc i rok)

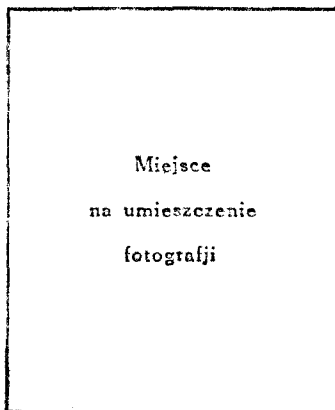
(miasto, gmina, powiat)

zamieszkały.....

(dokładny adres)

został na zasadzie art. 51. ustawy o powszechnym obowiązku
służby wojskowej zaliczony do pospolitego ruszenia bez podda-
wania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu.

KONSUL:

(Pieczęć)

Miejsce na pieczęć o ile
nie ma fotografii.

KONSULAT

Wzór Nr. 21 do § 214.

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

w.....

dn..... 192.... r.,

Nr..... listy orzeczeń
konsulatu w spr. poborowych.

POŚWIADCZENIE Nr.....

Niniejszem stwierdzam, że obywatel Rzeczypospolitej Polskiej p.....

.....
(nazwisko i imię)
syn..... i..... z.....
(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)
urodzony.....
(dzień, miesiąc i rok)
w.....
(gmina, wieś, miasto, powiat)
zamieszkały.....
(dokładny adres)
w dniu..... 192.... roku, w konsulacie Rzeczypospolitej
Polskiej w..... został poddany wstępnym badaniom
przez komisję i na zasadzie §§..... przepisów San. 5.

uznany prowizorycznie (ostatecznie) jako kategoria.....

Na zasadzie powyższego poborowy.....

wpisać:..... (imię i nazwisko)

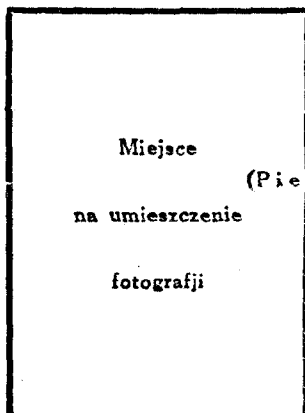
nie uzyskał przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową
w kraju do.....

lub:.....

uzyskał przesunięcie terminu stawienia się przed komisją poborową
w kraju do.....

lub:.....

został całkowicie zwolniony od stawienia się przed kom. pob. w kraju.

KONSUL

POUCZENIE:

- 1) Poświadczenie przechowywać w porządku i całości.
- 2) W razie zaginięcia poświadczenia, niezwłocznie donieść konsulatowi.
- 3) Niniejsze poświadczenie nie może służyć za dowód osobisty.
- 4) W razie powrotu do kraju poświadczenie należy przedstawić właściwej władzy administracyjnej tej instancji.

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 22 do § 210 pkt. b).

w.....

dnia.....192

W Y K A Z

osób, którym kierownik urzędu konsularnego udzielił przesunąć terminu stawiania się do poboru w kraju i odroczeń służby w wojsku stałym z art. 57 a, b, d.

Nr. porządkowy	IMIĘ i NAZWISKO	Rok urodzenia	Imiona rodziców	Ostatnie miejsce zamieszkania przed wyjazdem zagranicę	Miejsce zamieszkania zagranicą	Data do której udzielono		Uwagi:
						przesunięcia	odroczenia	

(Pieczęć)

KONSUL:.....

(podpis)

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 23 do § 219, pkt. c)

....., dnia..... 192.....,

w.....

W Y K A Z

osób, którym kierownik urzędu konsularnego udzielił przesunięć, względnie odroczeń na podstawie warunków z art. 53 a, b., 57 c. lub e., oraz decyzji władzy administracyjnej I-ej instancji.

Nr. porządk.	IMIĘ I NAZWISKO	Data urodzenia	Imiona rodziców	Ostatnie miejsce zamieszkania przed wyjazdem zagranicę	Miejsce zamieszkania zagranicą	Przez kogo i poraz który udzielono odroczenia	Data do której udzielono odroczenia	U W A G I

(PIECZEĆ)

Konsul:.....

(Podpis)

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 24 do § 219 pkt d)

dn.....192...r.

w.....

W Y K A Z

osób, którym przesunięto termin stawienia się przed komisją poborową w kraju z powodu braku środków na podróż do kraju, względnie obłożnej choroby.

L. p.	IMIĘ I NAZWISKO	Rok urodzenia	Ostatnie miejsce zamieszkania przed wyjazdem zagranicę	Miejsce zamieszkania zagranicą	Data do której udzielono odroczenia	UWAGI

(PIECZĘĆ)

KONSUL.....

(podpis)

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr. 25 do § 129 pkt. e

dnia 192... r.

w

W Y K A Z

ZALICZONYCH DO POSPOLITEGO RUSZENIA
na podstawie art. 51 ustawy.

Wzrost	IMIĘ i NAZWISKO	Rok urodzenia	Zawód (stan)	Ostatnie miejsce zamieszkania przed wyjazdem zagranicą	Miejsce zamieszkania zagranicą	U w a g i

KONSUL
(podpis)

Nr. listy pob.

Komisja poborowa w
Komisja poborowa dodatkowa w
Starostwo (Komis. Rządu) w

Poświadczenie.

(Nazwisko i imię poborowego)

syn

(wymienić imiona rodziców)

urodzony w

zamieszkały w

(rok)

powiat

województwo

został

uznany za:

.....	kat.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wyżej wymieniony

- 1) otrzymał na rok odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym z art. ustawy.
- 2) został zaliczony do rezerwy na podstawie art. 111 ust.
- 3) został zaliczony do pospolitego ruszenia na podstawie art. 51 ustawy.

(Tekst niestosowny należy dokładnie zakreślić)

(miejscowość)

dnia 192

(podpis referenta)

(Format papieru 31x40 cm.)

Wzór Nr. 27 do § 265
Nr. listy pob.

Komisja poborowa w
Komisja poborowa dodatkowa w
Starostwo (Komis. Rządu) w

Poświadczenie.

(Nazwisko i imię poborowego)

syn

(wymienić imiona rodziców)

urodzony w

zamieszkały w

(rok)

powiat

województwo

uczynił w roku

zadanie

stawieniu się do komisji poborowej i został uznany za:

.....	kat.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wyżej wymieniony

- 1) otrzymał na rok odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałym z art. ustawy.
- 2) został zaliczony do rezerwy na podstawie art. 111 ustawy.
- 3) został zaliczony do pospolitego ruszenia na podstawie art. 51 ustawy.

(Tekst niestosowny należy dokładnie zakreślić)

Miejsce

na

fotografii

dnia 192

(pieczęć)

(podpis przewodniczącego wzgl. starszy - Komisarza Rządu)

POUCZENIE.

- 1) Poświadczenie należy przechowywać w porządku i całości.
- 2) W razie zagubienia poświadczenia, niezwłocznie zawiadomić właściwą władzę administracyjną I instancji.
- 3) Przy otrzymaniu książeczki wojskowej niniejsze poświadczenie należy zwrócić w urzędzie gminnym.
- 4) Korzystający z odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałem na zasadzie art. 53, a, b, c obowiązany jest stawic się wraz z niniejszem poświadczeniem przed komisją poborową, urzędującą w czasie ogólnego poboru w tym roku, w którym się odroczenie kończy lub na wezwanie władzy administracyjnej I instancji.

KARTA POWOŁANIA Nr.

SERJA

G r a b i e t

Poborowy syn
(imię i nazwisko) (imiona rodziców)

zamieszkały w został przeznaczony do

1. i otrzymał kartę powołania i bilet na przejazd
koleją, kolejką, statkiem od stacji do stacji

..... z ważnością do dnia 192... r.

..... dnia 192... r. (podpis referenta)

P. K. U. dnia 192... r.

SERJA

Dowód dokonanego przejazdu Nr.

Odcinek ścisłego
zarachowania

2. ze stacji do stacji

w terminie od do
koleją, kolejką, statkiem.

(Pieczęć P. K. U.)

P. K. U. dnia 192... r.

SERJA

Bez stemplowania w kasie biletowej.

Odcinek ścisłego
zarachowania

BILET NA PRZEJAZD Nr.

3. ważny do dnia 192... r.

Poborowy jest uprawniony do przejazdu koleją,
kolejką, statkiem od stacji do stacji

(Pieczęć P. K. U.)

(Pieczęć P. K. U.)

Komendant P. K. U.

4.

P. K. U.

Wzór Nr. 28 do § 267.
..... dnia 192... r.

Karta powołania Nr.

Poborowy

(imię i nazwisko)

syn

i z
(imiona rodziców i nazwisko matki)

zamieszkały

(dokładny adres)

został przeznaczony do

(nazwa formacji)

(i miejsce pobytu)

dokład ma się stawić w dniu

192... r. i zameldować
po przybyciu niezwłocznie z tą kartą powołania.Winnym niestawienia się odpowiada przed
sądem wojskowym i podlega karze w myśl arty-
kułu 115 ustawy o powszechnym obowiązku
służby wojskowej.Powołany ma się udać: pieszo, koleją, kolejką,
statkiem i jest uprawniony do jednorazowego prze-
jazdu od stacji do stacji

.....

Potwierdzenie odbioru karty powołania i biletu na przejazd.

5. Kartę powołania Nr. wraz z biletem na przejazd odebrałem dnia 192... r.

(Format papieru 35 × 22 cm.).

(Podpis)

Pouczenie dla poborowego.

1. Z biletu na przejazd może korzystać powołany tylko i to tylko dla odbycia podróży do formacji wojskowej.
2. Termin ważności biletu na przejazd jest nieprzekraczalny.
3. Bilet na przejazd upoważnia tylko do jednego miesięca klasy III-jej pociągu osobowego, lub też jednego miesięca klasy I-jej przy przejeździe statkami.
4. Bilet na przejazd nie podlega stemplowaniu w kasie biletowej.
5. Na każde żądanie służby kolejowej okazać kartę powołania wraz z biletem na przejazd.
6. Przy wyjściu ze stacji kolejowej oddać bilet na przejazd służbie kolejowej
7. Bilet przejazdu bez karty powołania jest nieważny.

Pouczenie dla poborowego.

1. Po otrzymaniu karty powołania poborowy, we wskazanym w karcie powołania terminie, winien bezwzględnie wyjechać i z takim obliczeniem, ażeby na dzień wskazany zameldować się zrana w formacji. Wyjazd swój poborowy ma zameldować u naczelnika gminy, względnie w urzędzie meliunkowym.
2. Poborowy winien starannie przechowywać kartę powołania wraz z biletem na przejazd. Zagubienie tych dokumentów nie może być uważane jako przyczyna zgłoszenia się do formacji z opóźnieniem.
3. Poborowy powinien pamiętać, że bilet na przejazd jest ważny tylko na czas w nim oznaczony.
4. Wszelkie dojazdy do kolei i z kolei odbywa poborowy na koszt własny, o ile nie przekraczają 25 km.
5. W razie obfitej choroby, stwierdzonej przez lekarza powiatowego, niniejsza karta powołania, wraz z biletem na przejazd powinna być natychmiast zwrócona przez gminę do P. K. U.

Kartę powołania Nr. i bilet na przejazd doręczył w dniu 192.... r

Do P. K. U.

Wójt gminy

W

(pieczęć)

(podp.)

KOMISJA POBOROWA

Wzór Nr. 29. do § 303.

dn. 192...r.

L. dz.

KARTA SŁUŻBOWA

Do szpitala.....

Na zasadzie art. 37 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, przesy-
 lam poborowego Nr. listy poborowej
 (imię i nazwisko)
 celem poddania go leczeniu szpitalnemu, które według opinii lekarzy biorących udział
 w komisji poborowej może być dokonane w przeciągu 4 miesięcy.

WADA:.....

Jednocześnie z odejściem poborowego ze szpitala, proszę o nadesłanie do sta-
 rostwa w orzeczenia szpitalnego, powołując się na liczbę
 niniejszego pisma i poborowego skierować do

O dniu odejścia poborowego ze szpitala proszę mię niezwłocznie powiadomić.

Starosta
 (podpis)

W Y K A Z

Wzór Nr. 30 do § 322

uchylających się od poboru rocznika.....
 w powiecie.....

Nr. porządkowy.	IMIĘ I NAZWISKO	Nr. listy pobo- rowej	Rok urodzenia	<p style="text-align: center;">U W A G I. (adnotacje o tem, co zrobiono w sprawie od- szukania uchylającego się z powołaniem na liczbę dziennika)</p>

Wzór Nr. 31 do § 393.

ZOBOWIĄZANIE

do służby ochotniczej w wojskach lądowych.

Ja niżej podpisany zgłaszam się dobrowolnie do pełnienia służby wojskowej w wojsku stałem na warunkach i zasadach określonych ustawą i przepisami wykonawczymi do niej, których treść jest mi znana.

..... dnia 192... r.

.....
(podpis ochotnika)

Autentyczność podpisu ochotnika.....
stwierdzam

..... dnia 192... r.

Komendant
powiatowej komendy uzupełnień.....
(podpis)

Wzór Nr. 32 do § 394.

Zobowiązanie ochotnika marynarki wojennej.

Ja niżej podpisany, wstępując do marynarki wojennej, zobowiązuję się:

1. służyć nieprzerwanie w ciągu 2-ech lat w charakterze ochotnika od chwili zaliczenia mnie w stan marynarki wojennej rozkazem Kadry Marynarki Wojennej;
2. po odbyciu ochotniczej służby dwuletniej pozostać nadal na służbie czynnej w marynarce wojennej 1 rok w charakterze nadterminowego;
3. w razie przedterminowego zwolnienia mnie ze służby wojskowej nie mieć i nie zgłaszać żadnych pretensyj z tytułu natychmiastowej utraty służby.

..... dnia 192... r.

.....
(podpis ochotnika)

Autentyczność podpisu ochotnika.....
stwierdzam:

..... dnia 192... r.

Komendant
powiatowej komendy uzupełnień.....
(podpis)

Wzór Nr. 33 do § 408.

WYKAZ OCHOTNIKÓW

zgłoszonych do powiatowej komendy uzupełnień.....

w roku 192....

L. p.	IMIĘ i NAZWISKO	Rok urodzenia	Imiona rodziców	Miejsce faktycznego zamieszkania	Miejsce pobytu	U W A G I

LEKARZ POWIATOWY
przy

Wzór Nr. 34. do § 444.

dnia 192... r.

L. dz.

ŚWIADECTWO LEKARSKIE.

Poborowy urodzony
(imię i nazwisko) (dzień, miesiąc i rok)syn i z zamieszkały
(imię i nazwisko rodziców i nazwisko rodowe matki) (dokładny adres)

..... został przezemnie w dniu / 192... r. poddany szcze-

gółowemu zbadaniu w celu ustalenia niemożności stawienia się we wskazanym w karcie

powołania Nr. terminie do
(wymień miejscowość, formację i t. p.)

Wyniki badania następujące:

Stan chorego wymaga leczenia w przeciągu

(podać termin, jaki ewentualnie jest niezbędny do wyzdrowienia)

(Pieczęć)

(podpis)

Wzór Nr. 35 do § 445

P. K. U. _____

Rok _____

TERMINARZ

do zapisywania chorych poborowych, podlegających wcieleniu
w roku _____

Nr. porządkowy	Nr. listy poborowej	Nr. karty powołania	IMIĘ i NAZWISKO	1-sze ODROCZENIE STAWIENICTWA	
				Kiedy zachorował: (Podać Nr. świadectwa lekarza)	Data do jakiej P. K. U. wystawiła kartę urlopową

II-gie ODROCZENIE STAWIENICTWA		Decyzja P. K. U. w razie trwania choroby dłużej niż do 1-go stycznia	U W A G I (kiedv został wcielony) i t. p.
Kiedy doniesiono o dal- szym trwaniu choroby (Podać Nr. świadectwa lekarza)	Data do jakiej P. K. U. wystawiła kartę urlopową		

POWIATOWA
KOMENDA UZUPEŁNIENI

Wzór Nr. 36 do § 445.

w dnia 192... r.

L. dz.

KARTA URLOPOWA.

Na skutek świadectwa lekarza powiatowego przy starostwie
dnia / 192... r. poborowy syn
(imię i nazwisko) (imiona)
i z zamieszkały
rodziców i nazwisko rodowe matki) (dokładny adres)
przydzielony do został czasowo po raz
(wymienić formację i miejsce postoju)
..... urlopowany do dnia 192... r.
(pierwszy lub drugi)

W razie trwania choroby ponad termin wskazany w niniejszej karcie urlopowej, należy tę kartę wraz z kartą powołania i biletem na przejazd oraz nowem świadectwem lekarza powiatowego nadesłać do powiatowej komendy uzupełnień.

Załącznik:

karta powołania i bilet
na przejazd L.

(P i e c z e ć)

Komendant

powiatowej komendy uzupełnień
(podpis)

POWIATOWA
KOMENDA UZUPEŁNIENI

Wzór Nr. 37 do § 447.

w dnia 192... r.

L. dz.

Karta odroczenia wcielenia.

Wskutek przewlekłego stanu chorobowego poborowego
(imię i nazwisko)
..... syna i z
(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)
zamieszkałego w przeznaczonego do
(dokładny adres) (formacja)
..... i stwierdzonego świadectwami lekarza powiatowego
i miejsce postoju)
L. udzielam wymienionemu poborowemu
(wymienić oba świadectwa lekarza powiatowego)
odroczenia wcielenia do
(wymienić słowami termin do jakiego udzielono odroczenia)

O dniu ponownego stawienia się do wcielenia poborowy będzie powiadomiony oddzielną kartą powołania.

Komendant

powiatowej komendy uzupełnień
(podpis)

(Pieczęć)

Wzór Nr. 38 do § 504.

Powiat.....

Wieś

Powiatowa komenda uzupełnień.....

Gmina

Karta meldunkowa

Stopień wojsk.								
Imię i nazwisko						Imiona rodziców	ojciec	
							matka	
Miejsce urodzenia	dzień miesiąc rok	Miejsce stałego zamieszkania			wieś			
	wieś				gmina			
	gmina				powiat			
	powiat				P. K. U.			
Rok poboru		19.....	Numer	Gł. księgi ewidencyjnej			P. K. U.	
				Aneksu				
Rodzaj broni (pułk, zakł., forma)						Pododdział		
Powód sporządzenia karty meldunkowej		<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>						
U w a g a								

.....dnia.....

Do

P. K. U.

.....
Podpis wójta (naczelnika gminy)

Wzór Nr. 39 do § 536.

Poświadczenie

P.
(Nazwisko, imię, zawód)

w urodzony dnia
(miejsce gdzie przebywa)

w pow.

syn jego żona
(nazwisko i imiona rodziców)

ur. dn. r. w pow.

tudzież ich (jego) dzieci:

1. imię ur. dn. r. w

2. imię ur. dn. r. w

może (mogą) nabyć obywatelstwo bez przeszkód ze strony ustaw
(wymienić jakie)

Państwa Polskiego.

Panu zostało udzielone zwolnienie od
(imię i nazwisko)
służby wojskowej wymagane ustępem ostatnim art. 11 ustawy z 20/I 1920 r. (Dz. U. R. P.
Nr. 7 poz. 44) oraz art. 79 ustęp 4 ustawy z dnia 23/V 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61
poz. 609) na podstawie decyzji

(wymienić datę i liczbę zwolnienia od służby wojskowej)

oraz władzę, która zwolnienia udzieliła)

W razie, gdy p. w ciągu 2-ch lat nie uzyska
obywatelstwa obcego, zwolnienie to traci swą ważność.

Z chwilą nabycia obywatelstwa przestanie (a) być wyżej
(wymienić)
wymieniona (e) osoba (y) uważana (e) za obywatela (i) Państwa Polskiego.

O nabyciu tego obywatelstwa należy zawiadomić władzę wystawiającą niniejsze po-
świadczenie. Poświadczenie niniejsze zapisane jest we właściwym rejestrze pod L. b.

..... dnia roku.
(Siedziba władzy)

(Pieczęć władzy)

.....
(podpis)

L. dz.

Wzór Nr. 40 do § 537.

Poświadczenie.

P.
(nazwisko, imię i zawód)

w. urodzony dnia r.
(miejsce gdzie przebywa)

w. pow. syn i
(nazwiska i imiona rodziców)

obywatel polski uzyskał obywatelstwo Obywatelstwo to nabyła także
(wymienić jakie)

jego żona ur. dn. r. w. pow.

tudzież jego (ich) dzieci:

1. imię ur. dn. r. w.

2. imię ur. dn. r. w.

Decyzją z dnia udzielono
(wymienić datę, liczbę i władzę)

p. zwolnienie od służby wojskowej, wymagane ostatnim ustępem

art. 11 ustawy z dnia 20.I.1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44) oraz w art. 79 ustęp 4

ustawy z dnia 23 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 609). Z tym dniem utracił

p. obywatelstwo polskie na zasadzie powołanego art. 11

ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r.

Utrata obywatelstwa rozciąga się na wyżej wymienioną jego żonę
(imię)

oraz dzieci
(wymienić te dzieci)

Zapisano we właściwym rejestrze pod L. b.

....., dnia 192... roku.
(Siedziba władzy)

(Pieczęć władzy)

.....
(podpis)

POWIATOWA
KOMENDA UZUPEŁNIEN
(względnie Dowództwo Okręgu Korpusu)

Wzór Nr. 41 do § 556.

..... dnia 192..... r.

W

L. dz.

Zezwolenie na otrzymanie paszportu zagranicznego.

Powiatowa komenda uzupełnień w zezwala panu

(Dowództwo Okręgu Korpusu)

..... synowi i z

urodzonemu zamieszkałemu

(korzystającemu z ulg lub odroczeń, czy nie)

na otrzymanie paszportu zagranicznego (albo) na przedłużenie terminu ważności paszportu zagranicznego na wyjazd do

Zezwolenie niniejsze jest ważne, o ile zostanie przedstawione w

..... przed upływem dwóch miesięcy od dnia
(wymienić urząd, który ma paszport wydać lub przedłożyć)

dzisiejszego, w którym to terminie petent może sobie wyrobić paszport zagraniczny.

(Specjalne zastrzeżenia)

(o ile jakie będą)

(Pieczęć)

Komendant
powiatowej komendy uzupełnień

(Dowódca Okręgu Korpusu)

(podpis)

Wzór Nr. 42 do § 601.

Powiatowa komenda uzupełnień

Zebranie kontrolne powiatu

Lista kontrolna

szeregowych rezerwy (pospolitego ruszenia) rocznika,
którzy w roku mają się stawić do zebrań kontrolnych

Poddział	Ostatnio zameldowany w miejscu stałego zamieszkiwania			Przeznaczenie na wypadek „Mob.” do (Oddz., formac. i t.d.): funkcja	Stawał do zebrań kontrol. dnia	U W A G I
	Gmina (miasto)	Wieś	Powiat			
11	12	13	14	15	16	17

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIENI
ZEBRANIE KONTROLNE POWIATU

Wzór Nr. 43 do § 614.

Tymczasowe zaświadczenie Nr.

....., urodzony w roku w
(miasto-wieś) (gmina)
 powiat....., zamieszkały w
(miasto -- wieś) (gmina) (powiat)

(stopień wojsk.) (pułk. zakład, formacja wojsk.), stawał na zebranie kontrolne
 dnia...../..... 19..... r. w powiecie i został zarejestrowany w liście
 zebrań kontrolnych pod liczbą porządkową

Niniejsze zaświadczenie służy jako dowód zgłoszenia się na zebranie kontrolne
 i wydane zostało:

w miejsce zgubionej książeczki wojskowej.

*) jako potwierdzenie odbioru posiadanej książeczki wojsk. odebranej przez zebr. kontr.
 w celu

..... dnia..... 19..... roku.

Prowadzący zebranie kontrolne pow.....

*) Tekst nieodpowiedni należy skreślić. P. K. U.....

U W A G A: Dokument ten nie może służyć jako dowód osobisty i winien być zwrócony władzy doręczającej książeczkę
 wojskową celem odesłania go do właściwej P. K. U.

Pozostaje w grzbieciku zeszytu

Zaswiadczenie Nr.

Obywatel Rzeczypospolitej Polskiej.....

(imię i nazwisko)

i Z (imiiona rodziców)

(dzień, miesiąc i rok)

(miejsce urodzenia)

(dokładny adres)

został wciągnięty do spisów imiennych rocznika..... o czym mu zostało wydane w dniu..... zaświadczenie Nr.....

UWAGA:

(wymienić dokumenty, jakie rejestrujący się posiadał)

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

..... dnia..... 192..... r.

Wzór Nr. 44 do § 659.

Zaswiadczenie Nr.

Niniejszem stwierdzam, że obywatel Rzeczypospolitej Polskiej

i Z (imiiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

(miejsce urodzenia, dzień, miesiąc i rok)

(dokładny adres)

został w dniu..... wciągnięty do spisów imiennych rocznika..... przy niniejszym konsulacie.

Konsul:

(podpis)

(Pieczęć)

POUCZENIE.

- 1) Niemiejsze zaświadczenie nie może służyć jako dowód osobisty.
- 2) Zaświadczenie należy przechowywać w porządku i całości.
- 3) W razie zguby zaświadczenia należy powiadomić niezwłocznie właściwy urząd konsularny.
- 4) Jeżeli obywatel polski, przebywający poza Europą przyjeżdża do kraju europejskiego lub Państwa Polskiego na stałe lub na czas dłuższy jak 6 miesięcy i jest w wieku od ukończonych lat 23 do 26, obowiązany jest raz jeden na ogólnych zasadach stanąć przed komisją poborową w kraju.
- 5) Obywatele polscy, przebywający poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, mający lat 36—50, są w razie powrotu do kraju obowiązani stawić się niezwłocznie przed właściwą komisją poborową, celem uregulowania stosunku do służby wojskowej w myśl art. 32 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Miejsce do uwag o:

- 1) zmianach miejsca zamieszkania,
 - 2) stosunku do służby wojskowej
 - 3) o śmierci
- i t. d.

o

o

i

o

o

o

i

o